לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ה', י"ח בחשון תשמ"ז, 20 בנובמבר 1986 / שנת מ"ד מס' 13196 / המחיר 75 אג' כולל מע"מ

"ניוזדיי": ועננו נחטף כדי לחקור אם לא מסר מידע לסובייטים

מאת חנה איש הורוביץ, כתבת "על המשמר" בניו־יורק

חוגים רשמיים בישראל חוששים, כי מרדכי ועננו מסר לסובייטים צילומים שנעשו בתוך הכור האטומי, בדימונה, כדוגמת אלה שהמציא לעיתון הלונדוני "סנדיי טיימס", על כך מדווח "ניוזדיי". לדברי כתב ה"ניוזדיי" במזה"ת, טימותי פלפס, בעוד שה"סנדי טיימס" פירסם רק צילומים ספורים, עלול מכלול הצילומים לספק לסובייטים מידע רב־ערך. "משום כך היה כל כך חשוב להביא אותו בחזרה, ולחקור אותו בעניין זה" אמר לדברי הכתב מקור ישראלי. "אחרת אפשר היה לירות בו סתם ברחוב".

נעצרו 5 פעילים של "כך" — חשודים בליבוי המהומות הנמשכות בירושלים

ה־5 — פעילים מרכזיים של "כך" — ביניהם מזכיר התנועה בבירה ודוברה בכנסת ● ניסיון התפייסות נעשה אתמול בין יהודים לערבים ביוזמת תלמידי הישיבה "עטרת כהנים" ● הוחלט על הקמת ועד משותף להרגעת הרוחות ● אנשי "כך" ניסו לפוצץ הפגישה בקריאות "אין סליחה ולא יהיה שלום" ● דירת ערבי הוצתה אתמול ונרגמו כלי רכב באבנים

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר" בי"ם ומאת יורם לוי, כתב עתי"ם

5 פעילים מרכזיים של תנועת "כך" בירושלים, ביניהם המזכיר ברוך מרזל, נעצרו אמש על־ידי משטרת ירושלים כחשודים בליבוי המהומות בבירה הנמשכות ברציפות זה היום הרביעי. מוקד הפעילות המרכזי של אנשי "כך" נישאר גם אתמול שכונת שמואל הנביא, אזור מגוריו של בחור הישיבה שנירצח אליהו עמדי.

צעירים משולהבים שהתגודדו בצמתים המשיכו בידוי אבנים לעבר מכוניות הנושאות לוחות זיהוי של השטחים. דירתו של דייר ערבי הוצתה אתמול, ושני ערבים ניפצעו.

בשעות הערב, בעת פיזור ההפגנה ניפצע גם איש משטרה. ברובע המוסלמי שבעיר העתיקה, שם מצויות מספר ישיבות, דאגו אנשי "כך" להופיע לפני התקשורת כתלמידי אותן הישיבות ולהצהיר הצהרות גזעניות.

פעילי "כך" היקשו אמש על ניסיון פיוס, שערכו תלמידי הישיבה "עטרת כוהנים", וניסו לשלהב הרוחות ולהכשיל הסולחה.

עם זאת חזרו החיים בעיר העתיקה למסלולם ובתי העסק הערביים שהיו סגורים אתמול — שבו וניפתחו.

המעצרים של אנשי "כך" בוצעו אמש במקביל, הן בבתיהם של הפעילים וכן במשרדי תנועת "כך" ברחוב אגריפס. כאמור בין העצורים גם מזכיר סיעת "כך" בכנסת ודובר התנועה.

חומר מודיעיני

כתב עתי"ם מציין כי המעצרים בוצעו עפ"י פקודת מעצר שהוצאה בשעות הצהריים ע"י שופט בית משפט השלום בירושלים על סמך חומר מודיעיני שהוצג בפניו, הקושר לדברי המשטרה את העצורים בארגון ההתפרעויות האלימות בשכונת שמואל הנביא בתחילת השבוע.

מעצרים נוספים

ביומיים הקרובים ייחקרו החשודים ואז יוחלט אם להביאם

(המשך בעמוד 16)

נשיקה בין מתונים — מעצר לקיצונים

התפייסות (צילום: ע.פ.א.)

מעצר למתפרע (צילום: ישראלי)

נאסרה הטפה לחזרה בתשובה בבתי־הספר ● עמוד 18

300 חברות קש ישראליות רשומות בשטחים ● הכלכלה והאדם

ניסיון פיוס בין המזרחיים לשמאל ● עמוד 2

אלברט אזולאי: הבנתי שמנסים לסובב אותי ● עמוד 20

"מידות גדולות" לחיילות ● עמוד 20

היועץ המשפטי של מ.פ. חיפה מגלה:

ב"אתא" הושג הסכם שטורפד ע"י הממשלה

המו"מ למכירת המפעל לז'אק נאסר, תוך הבטחת זכויות העובדים, הסתיים בהצלחה ● הדבר לא הגיע לידיעת הציבור והממשלה לא אישרה אותו ● בערב בו הושג ההסכם הדליף האוצר ל"מבט" כאילו הופקרו זכויות העובדים — דבר שלא היה נכון ● עו"ד כץ: גורמים כלכליים ופוליטיים רצו בסגירה

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

המשא־ומתן למכירת "אתא" לתעשיין ז'אק נאסר הסתיים בשעתו בהצלחה ועם התעשיין נחתם הסכם קיבוצי שהבטיח לעובדי

(המשך בעמוד 16)

שרשרת־חיה של פועלים משער־הגיא ועד הכנסת תקדם ביום א' פני השרים

יהיה זה חלק משורה של מבצעים שמתכנן מטה המאבק בבית־שמש עליהם נמסר בישיבה משותפת של מזכירות מפ"ם עם העובדים במפעל ■ העובדים ציינו כי המאבק לא יהיה סטרילי — שוקלים לפתוח בשביתת רעב ■ נציגי מפ"ם הבטיחו לגייס תמיכה ציבורית נרחבה במאבק העובדים

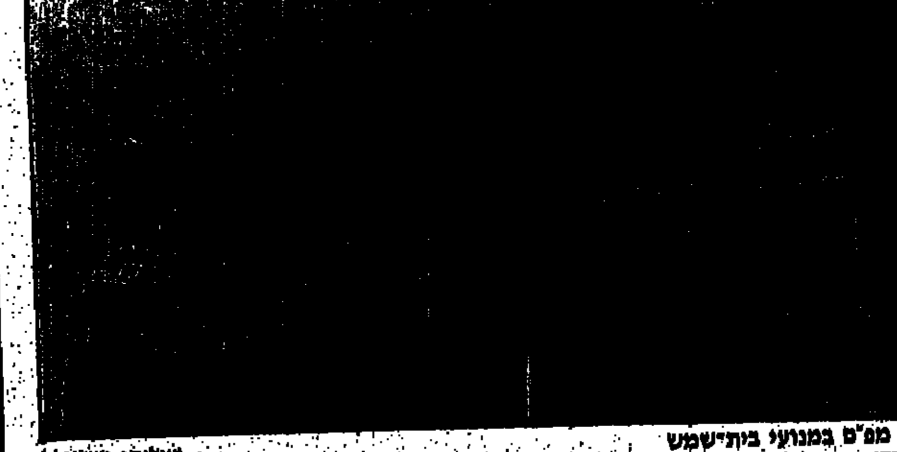

מזכירות מפ"ם במנועי בית־שמש (צילום: ישראלי)

מאת ישראל זמיר

"בלי המפעל — בית־שמש תיסגר. סגירת המפעל אינה עניין בלבלי, כי אם חורבנה של עיירה. כל ועדי העובדים במדינה יבואו לבית־שמש ומכאן לכנסת. המאבק על המפעל הוא מאבק על הציונות האמיתית של מדינת־ישראל". אלה הם ביטויים אחדים מדברי הנואמים בישיבה משותפת שערכה מזכירות־מפ"ם בבית־שמש באות הזדהות עם פועלי "מנועי־בית־שמש". חברי ועד "מנועי בית־שמש" ופועלים רבים שהתכנסו בבית־מועצת הפועלים אתמול.

הדיון נפתח בברכתו של חנן ארז

(המשך בעמוד 16)

בעלים מפקירים וניהול כושל

מפעל מנועי בית־שמש יכול לשמש אירוע לימודי לניהול כושל ובעלות מפקירה. הצרה התחילה מהסכם השותפות השערורייתי עם חברת "פראט אנד ויטני", חברה שלא ראתה במפעל השקעת־בעלים, אלא מקור לקבלת ריבית מובטחת על הלוואות שהעמידה לרשותו. במילים פשוטות, השותף חזר רק חלב את נכסי המפעל, ולכן לא היה לה אינטרס מינימאלי להעביר אליו הזמנות [illegible]

[illegible]

כוונת שרון למנות "אישיות בכותרות" למנכ"ל מכון היצוא — מעוררת סערה

התעשיינים נסערים מפסילת מועמדיהם ● לשכת שרון: השר רואה באיש מועמד מתאים, הוא מוכר לו שנים רבות, וידוע כאדם בעל כושר פיקודי מעולה

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי, ואודי נחשון כתבנו בת"א

שר המסחר והתעשיה אריאל שרון מבקש למנות אישיות בכירה שנויה במחלוקת, שהיתה לאחרונה בכותרות ועומדת לפרוש מתפקידה, למנכ"ל מכון היצוא. הודעת שרון גרמה לסערה במכון היצוא. לפני כשבועיים תולו הדיונים למציאת מועמד לתפקיד. מנכ"ל מכון

(המשך בעמוד 16)

פרשת חברות הקש של הבנקים

בנק ישראל מסתפק בכופר; הפרקליטות לוחצת לחקור

מנכ"ל "מזרחי" לשעבר נחקר בחשד לעבירות מט"ח ● בל"ל: יפת לא הוזמן לחקירה ● גם גופים שהיו קשורים עם הקבה"א נחקרים בפרשה

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

בעקבות הבדיקות שערכה המשטרה בחודשים האחרונים לגבי חשדות להפעלת "חברות קש" בחו"ל על־ידי הבנקים, סבורים בבנק ישראל, כי ניתן להתמודד עם החריגות לכאורה במסגרת הנוהלים של בנק ישראל ואין צורך בהמשך ההליכים המשפטיים — נודע לכתבנו מחוגים בנקאיים בכירים.

אותם חוגים אמרו, כי המשך החקירה במסגרת המשטרה נובע מלחץ שמפעילה הפרקליטות שלא להרפות מחקירה משטרתית בעניין זה, כיוון שהסתפקות בכופר או בהטלת קנסות על־ידי בנק ישראל עלולה, לדעת אנשי הפרקליטות, ליצור רושם של הפלייה לטובה של הבנקים או כניעה ללחצים מצדם.

חיפושים בבנק המזרחי

אהרון מאיר, המנכ"ל לשעבר של בנק המזרחי, נחקר אתמול על־ידי חוקרי היחידה לחקירות הונאה בחשדות לעבירות על תקנות מטבע חוץ. החוקרים אף ערכו חיפושים אחרי מסמכים במשרדו ובביתו.

מסמכים נוספים נאספו אתמול על־ידי חוקרי המשטרה בסניף המרכזי של בנק המזרחי בתל־אביב, והם גבו הודעות משני פקידים בכירים העוסקים בתחום המט"ח. בבנק המזרחי אומרים, כי באשר לעצם החקירה אין כל חדש — המשטרה לקחה וממשיכה לקחת מסמכים שונים מהבנק לצורך בדיקת העניין.

גם יפת ייחקר

אתמול פורסם, כי בקרוב עתידה המשטרה לחקור גם את המנכ"ל לשעבר של בנק לאומי, ארנסט יפת, בעניין החשדות להפעלת "חברות קש" ועבירות על תקנות המט"ח. בבנק לאומי אמרו אתמול, כי יפת לא הוזמן לחקירה. דובר הבנק אמר: "אף אחד אצלנו לא הוזמן לחקירה. לפי דרישת המשטרה, העברנו בחודשים האחרונים חומר רב למשטרה ואנו עדיין מעבירים חומר".

החומר שהעביר בנק לאומי קשור להלוואות שחברות ישראליות קיבלו מתושבי חוץ באמצעות סניפי הבנק בחו"ל. מדובר בשנים 1983־1984, כאשר תקנות בנק ישראל אסרו מתן הלוואות במטבע חוץ לפירמות ישראליות.

דובר בנק לאומי הוסיף: "לפי מיטב ידיעתנו, הן בנק לאומי והן סניפיו בחו"ל לא עברו שום עבירה על הוראות הפיקוח על מט"ח בקשר להלוואות האלה".

גופים הקשורים עם הקבה"א

בתגובה לידיעות בדבר חשדות שישנן בנושא נגד הקיבוץ הארצי, נמסר אתמול מהקיבוץ הארצי, כי במסגרת החקירה של פעילות הבנקים בחו"ל [illegible] נחקרים גם גופים [illegible] קשורים בעסקות עם הקיבוץ הארצי.

"למיטב ידיעתנו, לא נעשתה [illegible] עבירה על־ידי הגופים הקשורים של הקיבוץ הארצי, והוא משתף פעולה עם החוקרים ויעמיד לחוקרים את כל האינפורמציה המתבקשת", נמסר מהקיבוץ הארצי.

הורי חיילים התארגנו [illegible] "טרטורי" ההסעות המאו[illegible]

[illegible]

המשטרה פתחה בהליכים נגד סניגורה של גיתית איזראלוב

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

המשטרה החליטה אתמול לפתוח תיק פלילי נגד עו"ד מאיר זיו, סניגורה של גיתית איזראלוב, החשודה ברצח בעלה יוסף איזראלוב.

בכוונת המשטרה לפנות אף בתלונה ללשכת עורכי הדין על כך שעורך־הדין זיו שיבש הליכי חקירה והורה ללקוחתו שלא להצטרף לחוקרים שהגיעו אתמול לבית המעצר באבו־כביר על מנת לקחתה לחקירה במשרד היחידה המרכזית במחוז.

לטענת המשטרה, הגיעו החוקרים לבית המעצר בסיום פגישתה של גיתית איזראלוב עם סניגורה ואז טען הסניגור, בפניה, כי אין זו שעה מתאימה לחקירה. תחילה טען לפני החוקרים שלקוחתו צריכה לאכול. נאמר לו, כי היא תקבל אוכל בזמן החקירה. כמו בכל הפעמים הקודמות הוא השיב — לדברי המשטרה — כי בשעות האלה ישנים ולא נחקרים.

להלן פנה הסנגור לחשודה ואמר לה, לדברי המשטרה, לא ללכת איתם לחקירה.

בעקבות דברים אלה, סירבה גיתית איזראלוב להתלוות לחוקרים. חרף סמכותם של חוקרי המשטרה, הם נמנעו מלקחתה בכוח לחקירה והיא חזרה לתאה.

המשטרה תעלה עניין זה היום בפני השופט בעת הדיון בבקשה להאריך את מעצרה של החשודה. בתגובה אמר עו"ד זיו, כי פעל על־פי שיקול מקצועי טהור ולפי פסיקת בית־המשפט העליון. הוא אמר, כי יפנה בתלונה ליועץ המשפטי לממשלה וללשכת עורכי הדין על כך שחרף ביקורת [illegible] המשפט על החוקרים בפרשה זו, אין החוקרים נרתעים מלעבור על [illegible] לטענתו.

לדבריו, באה הוראה של המשטרה לפגוע במקצוע של עריכת־הדין וגם ביחסים בינו לבין לקוחתו. "לא יעלה על הדעת", אמר עו"ד זיו, "שעו"ד המייצג לקוח יוכל בתפקידו ולא יתן את [illegible] שנראה לו נכון ואנושי באותו הרגע", אמר, והוסיף, כי זכות החשודה להיחקר בתנאים אנושיים ולא באמצע הלילה, כשהיא על רגליה משעה [illegible] בבוקר.

משרדי
מרכז תנובה
בתל־אביב
עברו
לרחוב דניאל פריש 3
פינת דובנוב 5
טלפון: 430555

● ארוחת צהריים חגיגית תיערך היום במשכן הכנסת ל־60 ממנהיגי ארגון האחווה הציונית האמריקני "בני ציון", שהגיעו ארצה כ"משלחת סולידריות עם צה"ל".

מזג אוויר

מזג האוויר יהיה היום מעונן חלקית ויתכן גשם מקומי.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 6 עד 13, רמת־הגולן 5 עד 14, נהריה 10 עד 18, צפת 6 עד 11, חיפה 10 עד 18, טבריה 10 עד 18, נצרת 8 עד 14, עפולה 9 עד 17, השומרון 7 עד 15, תל־אביב 10 עד 18, לוד 9 עד 18, יריחו 9 עד 20, עזה 10 עד 18, באר־שבע 7 עד 20, אילת 11 עד 24. (עתי"ם)

המשמר

חברות קש של "המזרחי" הוכרו ברווח בייסקי

[illegible]

תנועת המושבים מסכימה לחיסול משקים כושלים

מאת יוסף גליל, כתב "על המשמר"

מזכירות תנועת המושבים החליטה אתמול לאמץ את מרבית המלצותיו של ד"ר שמעון רביד, לחילוצם של המושבים מבעיותיהם הכספיות ותובעת לבצעם לאלתר.

ד"ר רביד מונה ע"י ראש הממשלה, שר האוצר, ושר החקלאות אריק נחמקין, כיועץ מיוחד לענייני המשק המושבי. הוא היה בזמנו מנהל המחלקה להתיישבות של הסוכנות.

במסקנותיו קובע ד"ר רביד, כי מצבם הכספי של 130 מושבים קשה וחובותיהם לבנקים ולספקים מגיעים ל־350 מיליון דולר. הוא ממליץ לעודד את היצוא ולהפעיל תוכנית פריסת חובות לגבי אותם מושבים המסוגלים להחזיר בפרק זמן סביר את חובותיהם, לעומת זאת יש להוציא ממעגל הייצור את חברי אותם מושבים, שאין כל סיכוי להבטיח את יכולת הייצור והקיום הכלכלי שלהם בחקלאות.

רביד קובע, כי מצבם הכספי של 270 מושבים המהווים, כ־65 אחוז מסך המושבים, סביר, וכי היקף חובותיהם לבנקים ולספקים אינו זעיר.

על הבנקים להבטיח הספקת אשראי שוטף למושבים אלה, הבנקים גם צריכים לדעתו, להסכים שחובות מושבים אלה בגין ערבותם למושבים אחרים, יוקפאו לתקופה של 6 חודשים.

ד"ר רביד מציע עוד להקים ועדות אזוריות בכל הארץ, שיבדקו את כושר התשלום של חברי המושבים וכן לנקוט במגוון של אמצעים, כולל מחיקת חובות וסיוע ממשלתי, כדי לאפשר את תיפקוד המושבים. המושבים, מצידם, יתחייבו לעמוד בהסדרי גבייה ולעבוד רק עם בנק אחד על־פי בחירתם. הבנק יתחייב לגשר על הפערים בתזרים המזומנים, תמורת הבטחה נאותה של העברת כל ההכנסות לאותו בנק.

הוקמה מועצה לתיקשורת מקומית קהילתית

מאת אתי רונאל, כתבת "על המשמר"

כ־150 ראשי מועצות מקומיות הקימו אתמול מועצה ציבורית לתקשורת מקומית קהילתית, שתפעל כשדולה להבטחת קיומן של ההפקות המקומיות במסגרת הטלוויזיה בכבלים. לטענתם, אין חוק הטלוויזיה בכבלים מבטיח את כמות ומהות השידורים הקהילתיים או את גישת הציבור אל המדיום, החיונית להבטחת השימוש בו לצרכי האזור.

גם חסרונם של תקציבים המיועדים להפקה עלול להקשות על קיומה, מאחר והחוק איננו מאפשר את הפירסומת בטלוויזיה בכבלים ב־5 השנים הראשונות לקיומה. התוצאה — מתריעים ראשי המועצות — עלולה להיות מצב, בו יציפו שידורי הכבלים את הציבור בכמות אדירה של שידורים מחו"ל, שיחניקו כל יצירה מקורית, ויגבירו את הצרכנות הפאסיבית, שהיא אנטי דמוקראטית במהותה.

אי לכך דורשים הארגונים המשתתפים במועצה משרד החינוך, מרכז השלטון המקומי, החברה למתנס"ים, ברית ותנועה הקיבוצית, "אמנות לעם" ואמ"י, פיקוח ציבורי על תכניות הטלוויזיה בכבלים, גידול ההפקה הקהילתית, וקביעת מסגרת לתפעול המערכת ולתכניות לימוד והדרכה באזורים השונים. כל זאת — עוד לפני הוצאת המיכרזים לטלוויזיה בכבלים, שתתקיים בינואר.

יו"ר המועצה לשידורי כבלים, אברהם פורז הגיב על הביקורת שהוטחה אתמול בחוק ואמר, כי הטלוויזיה המקומית איננה יכולה להיות רק חינוכית, משום שאז היא לא תהיה רווחית, ומאחר וקיומה יתבסס על דמי המנויים, מובן מאליו שלא תוכל להפיק תכניות יקרות אלא, במקרה הטוב, תכניות־מלל שהן זולות יותר. יחד עם זאת יוכלו המתנס"ים להפוך למוקד להפקות של תכניות מקומיות, ויש לקוות כי גם הטלוויזיה הלימודית, שתעביר חלק מתכניותיה באמצעות הטלוויזיה בכבלים, תעלה את רמת השידורים.

מפלגת הפועלים המאוחדת / המרכז

ישיבת מזכירות מיוחדת בבית־שמש
בנושא מנועי בית־שמש

תתקיים היום, יום ד', 19.11.86, בשעה 16.30, באולם הנוער,
בבית מועצת הפועלים במרכז בית־שמש

בהשתתפות:

ראש המועצה המקומית – יהודה בן־זאב
מזכיר מועצת הפועלים – חיים הרוש
ועד עובדי מנועי בית־שמש

חברי המזכירות ונציגנו באיגוד המקצועי מתבקשים להבטיח השתתפותם
הסעה ממרכז מפ"ם בשעה 15.00

עוזר ראש־הממשלה יוסף אחימאיר:

ישראל מוכנה למסור לבריטים פרטים נוספים בפרשת וענונו

„אנו סבורים כי בריטניה קיבלה את כל המידע הדרוש" ■ ממשלת בריטניה לא תערוך חקירה בפרשה

עוזר ראש־הממשלה יוסף אחימאיר אמר אמש כי ממשלת ישראל מוכנה למסור לבריטניה את פרטי הבאתו של מרדכי ועננו לישראל.

אחימאיר אמר: „הבריטים קיבלו את כל התשובות לשאלותיהם הקודמות והם יודעים שהכל נעשה באורח חוקי. אנו סבורים כי ממשלת בריטניה קיבלה את כל המידע הדרוש. אולם אם היא תבקש מידע נוסף, היא תקבל אותו.

לא היתה עבירה

אחימאיר הדגיש, כי מדינת ישראל לא עברה על כל חוק בריטי. כידוע, בתגובה לשאלת משרד החוץ הבריטי, הודיעה ממשלת ישראל בשבוע שעבר: „מר ועננו יצא את בריטניה מרצונו החופשי ובדרכי היציאה המקובלים. יציאתו מבריטניה לא היתה כרוכה בעבירה על החוק הבריטי".

מקורות דיפלומטים בריטיים בתל־אביב מסרו כי ממשלת ישראל עדיין לא הסבירה לממשלת בריטניה כיצד יצא ועננו מלונדון, וכיצד הובא לישראל.

יחד עם זאת ציינו המקורות כי אין לשלטונות בריטניה כל הוכחות משלהם לגבי יציאתו של ועננו מאנגליה ואין להם כל יסוד להטיל ספק בהודעת ממשלת ישראל.

„שר הפנים חייב לקיים מיד חקירה כדי לקבוע אחת ולתמיד מה קרה לוענונו בעת שהיה בלונדון", טען בפרלמנט הבריטי הציר השמרני דניס וולטר ביום שלישי בערב.

לא תהיה חקירה

אולם סגן שר הפנים דוד ואדינגטון דחה כל אפשרות של חקירה וחזר על הודעותיה הקודמות של ממשלת בריטניה, שבחקירת המשטרה לא נתגלו שום עדויות מפלילות בקשר להיעלמו של ועננו.

„עם זאת אינני שבע רצון מכך שהשלטונות הישראלים נמנעו מלמסור הסבר מלא על הפרשה ועל התאריך, שבו הגיע ועננו לישראל", שתיקתם בשאלה רק מגבירה את השמועות וההשערות. אני מקווה, כי הם ישימו קץ למצב זה מוקדם ככל האפשר", אמר ואדינגטון.

עיתון „דבר" מסר ביום רביעי כי שר החוץ שמעון פרס יתבקש להעיד במשפטו של ועננו שיתקיים בדלתיים סגורות. (ע"ד)

כתב האישום נגד מרדכי ועננו יוגש בדצמבר לביהמ"ש המחוזי בירושלים

מאת דוד פרידמן, כתב עתי"ם

כתב אישום נגד מרדכי ועננו יוגש בדצמבר. כתב האישום יוגש לבית־המשפט המחוזי בירושלים, שבסמכותו לשפוט נאשמים שביצעו עבירות נגד ישראל מחוץ לגבולות המדינה. יחד עם כתב־האישום תגיש המדינה בקשה להאריך את מעצרו של ועננו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

בדצמבר יסתיים צו המעצר המנהלי שעליו חתם שר הבטחון. צו מעצר זה אושר בידי נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים השופט יהודה וייס. צו המעצר נחתם לפי חוק סמכויות שעת חירום מעצרים — 1979.

מחר בצהריים יתכנסו כל הנוגעים בחקירתו של ועננו, ונציגי הפרקליטות המכינים את כתב האישום ומגבשים את חומר הראיות. לשם תיאומים אחרונים ולשם גיבוש ההליכים שיינקטו. לפי חוק סמכויות שעת חירום, אין צורך להוציא צו איסור פרסום פורמלי בעת המעצר. מאחר שסעיף 9 בחוק קובע: „הדיון בהליך לפי חוק זה יתקיים בדלתיים סגורות".

בפרקליטות המדינה מתגבשת הדעה שיש להגיש כתב אישום נגד מרדכי ועננו בשתי עבירות: בגידה וריגול חמור. העונש על בגידה הוא מיתה או מאסר עולם ועל ריגול חמור הוא 15 שנות מאסר.

בפרקליטות המדינה עוקבים אחר חקירת ועננו ומגבשים עצה אחת עם החוקרים את חומר הראיות המשפטי. מרכזת החקירה היא המשנה לפרקליט המדינה עו"ד דורית ביניש. לצוות החוקרים הצטרף איש פרקליטות המדינה עו"ד עוזי חסון, העוקב אחר החקירה.

סירות עמוסות תחמושת של פת"ח נלכדו השבוע על־ידי חיל־הים

מאת אבי בניהו
כתבנו הצבאי

ספינות־סיור של חיל הים, שהיו במשימות ביטחון שוטף מול חופי דרום־לבנון, עצרו ביום ראשון האחרון שתי סירות־דייג, שהיו בשרות מחבלים פלשתינים מארגון „פת"ח".

הסירות היו בדרכן מאיזור צידון דרומה והכילו ציוד רב ואמצעי לחימה מגוונים. הסירות נתפסו, בתחילת השבוע, אך העניין הותר לפרסום רק אמש.

אנשי חיל הים מצאו בסירות 50 אר.פי.ג'י. נרגמות, שלושה רובי קלצ'ניקוב, שלושה אפודים ומחסניות, תחמושת רבה, חומר נפץ, סוללות חשמל וערכות לעיזרי דם.

כל הציוד החרם והאנשים שהיו בספינה נלקחו לחקירה בישראל.

פתחו נתיב ימי

ארגון „פת"ח" הגביר באחרונה את המאמצים לעבות את מאחזיו באזור צור בדרום־לבנון, חבריו המבקשים להעביר לשם ציוד, אמצעי לחימה וכוחות נתקלים במחסומים של ארגון „אמל". לפיכך הם פתחו גם נתיב ימי.

ספינות חיל הים הישראלי משייטות דרך קבע מול חופי דרום־לבנון ועושות מאמצים כדי לאתר ולסכל התבססות המחבלים בדרום. מקורות צבאיים בישראל סרבו להתייחס לידיעה שהופיעה בעיתון הביירותי „אל־נהאר", לפיה תקפו אנשי קומנדו ימי של צה"ל בסיס מחבלים ימי באזור הכפר סרפנד בדרום־לבנון.

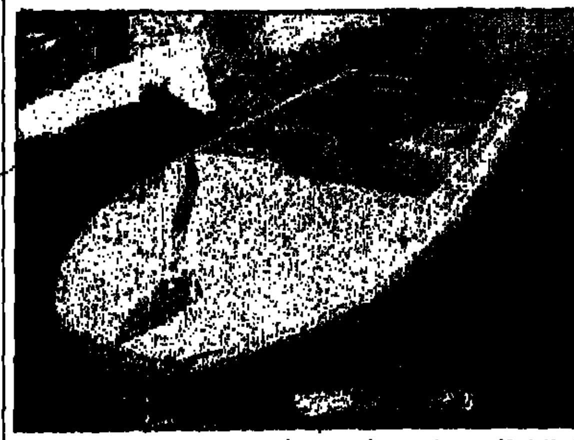

אחת הסירות שנתפסו על־ידי חיל־הים ביום א' (צילום: דובר צה"ל)

ניסיון סולחה במשלחת לרומניה

בין קבוצת ה„מזרחים" שפרשה ערב הנסיעה לבין שאר חברי המשלחת ■ הועלתה על נס חשיבותם של המפגשים עם הפלשתינים

מאת שלמה סלוצקי

ניסיון לסולחה בין מצדדים המעורבים בנסיעה לרומניה נערך אמש בבית ליוויק בתל־אביב. „בימות השמאל" של שמ"י שימשה את נציגי כל הקבוצות שהיו מעורבות בארגון המשלחת. שבה חל קרע ערב הנסיעה. הקרע הביא לביטול נסיעתם של קבוצת „המזרחים", שבראשה עומדים יוסי שילוח וכוכבי שמש.

במפגש שהתכנס תחת הכותרת „חשיבותם של המפגשים עם אש"ף". נכרו עדיין מתחים. אולם היתה באולם אחדות דעים לגבי נחיצותם של מפגשים עם פלשתינים.

ומה אחרי־כך

דובר המזרחים, מאיר עמור, אמר שלקבוצתו חשוב לא רק להגיע לשלום, אלא גם מה שיתרחש לאחר־מכן בחברה הישראלית, ומכאן שיש צורך שבמגעים לשלום יהיו גם נציגים „עממיים", כמותם.

הדוברים הסבירו את לבטיהם בנוגע לנסיעה וכך ציינו בהרחבה את ההישגים והכשלונות של המשלחת.

יעל לוטן סיפרה על החקירה המשטרתית, שנאלצה לעבור יחד עם עוד שלושה מחברי המשלחת. חקירה שאותה כינתה חקירה נגד איירס. „שאלו האם התנשקנו, האם חייכנו זה לזה, כמה סנטימטרים עמדנו האחד מהשני."

לוטן הוסיפה ואמרה שחרדת הממסד הישראלי היתה — האם יבואו עם ידיים ריקות — אלא האם יבואו עם משהו, שיחייב התחלה בתהליך השלום, שמטבעו ידרוש ויתורים.

לטיף דורי טען שהשבועיים שעברו מאז חזרתו מרומניה היו, שבועיים מלאי חוויות: „בשבת האחרונה, למשל, הוזמנתי בבוקר לשתרבות בבאר־שבע והתקבלתי שם יפה על־ידי 400 איש.

דורי הוסיף שחוויה נפלאה עוד יותר היתה לו במגדל העמק, שם התקבל תחילה באופן צונן למדי וכשעזב זכה לתשואות רבים. „לאחר האירוע הוזמנתי בידי ראש־העיר אלי עמור לסעודה במלון, שבה השתתפו כ־100 יהודים וערבים, הוא דאג שם לברך אותי.

איומים של צעירי

התחייה לפוצץ את האירוע, שהועבר לכל מערכות העיתונים, הסתכם בחמישה תלמידי תיכון משולהבים, שהוצאו מהאולם בתחילת האירוע.

המשמר עתון יומי
على الهمشمار جريدة يومية

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121. טל' 6—225125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבונר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

דידי מנוסי, מסען וסטיריקן

מסעות בעקבות הנשיא

כמי שהתמחה במסעות לארצות נידחות — מה אתה חושב על מסעי הנשיא?

סיפרו לי שאלכס אנסקי אמר שהנשיא נוסע בעקבות דידי מנוסי. אז באמת הייתי בכל המקומות האלה, כולל המדינות באוקיאניה, שכל אורכן מגיע ל־2000 מייל. ולמיטב ידיעתי, אין לנשיא ישראל מה לחפש שם. לתייר — יש. ישנם שם מקומות מהיפים בעולם עם אתרים יוצאים מן הכלל, ומהדיווחים שאני שומע הפמליה נהנית מן הטיול. אבל, לצאת לשם עם מטוס מלא עיתונאים, זהו פשוט קוריוז לא רציני.

יש שם יהודים?

יש יהודים באוסטרליה, ויש שם גם כמה אלפי יורדים, ביניהם נחמה הנדל. אז אם נסע הנשיא כדי לחפש יהודים, זה כבר עניין אחר — בשביל זה כדאי לו, אולי, לנסוע עד קצה העולם. רק שבניו זילנד יש מעט מאד מהם, ובסינגפור, ואיי פי ג'י אין כמעט בכלל.

ומה על קשרי החוץ שאפשר לפתח שם?

כשאני הייתי שם, פוצצה האניה „אילת" והיו הרבה מאד הודעות. הידיעה על כך הופיעה באחד העיתונים בעמוד 18. חדשות החוץ, וישראל בכללן, לא כל כך מעניינות אותם. גם ועננו מעניין אותם רק בגלל שגר בעבר באוסטרליה. העיתונות האוסטרלית והניו זילנדית מתעסקות בעיקר בנושאים מקומיים, ומעט מאד בנושאים בינלאומיים, שנראים להם מאד רחוקים. אז נכון, שמספרים לי שהרוסים והאמריקנים מתחרים על ההשפעה באיי אוקיאניה, כדי להבטיח לעצמם בסיסים במקרה של מלחמת עולם, אבל אין זה מבהיר לנו למה היינו זקוקים לנסיעה הזאת.

שיפור תדמית?

נו, בעניין הזה הנשיא צודק. הם באמת לא יודעים שום דבר על הסכסוך הישראלי־ערבי. אלא שהשאלה היא אם זה תפקידו של נשיא המדינה להאיר את עיניהם בנידון, ולא של מחלקת ההסברה במשרד החוץ. אוסטרליה וניו זילנד הן, לפחות, מדינות בעלות השפעה, המשולבות במערכת הפוליטית הבינלאומית; אבל סינגפור, טונגה ופיג'י? התוצאה החיובית היחידה שאני רואה למסע הזה היא שמשרדי הנסיעות יארגנו גם לנו מסעות בעקבות הנשיא...

אתי רונאל

שמיר הזמין אמש את רה"מ אוסטרליה לביקור

מאת דליה שחורי
הכתבת המדינית של „על המשמר"

ראש־הממשלה יצחק שמיר הזמין אתמול רשמית את ראש־ממשלת אוסטרליה בוב הוק לביקור ממלכתי בישראל. עתה מתנהלים מגעים בין לשכות ראש־ממשלת אוסטרליה בישראל לתיאום מועד הביקור. המועד המשוער הוא תחילת 1987.

שמיר הזמין את ראש־ממשלת אוסטרליה לבקר בישראל, בעקבות החלטת הפרלמנט האוסטרלי נגד החלטת האו"ם, שזיהתה את הציונות עם גזענות. שמיר ציין כאשר הזמינה לבוב הוק גם את ההזדהות הנאה, שבו התקבל באוסטרליה נשיא המדינה חיים הרצוג.

שיחות ישירות

בפגישה שקיים אתמול עם משלחת פרלמנטרית מהולנד אמר ראש־הממשלה יצחק שמיר, כי ישראל מעוניינת בשיחות ישירות לקידום תהליך השלום, והיא מקבלת את התערבות ארה"ב או ברה"מ. „אני מוכן להתחיל את השיחות הישירות, ללא תנאים מוקדמים, סביב שולחן זה", אמר שמיר כהצביעו על שולחנו.

ח"כ אבא אבן נפגש עם ראשי־ערים בגדה

יו"ר ועדת חוץ ובטחון של הכנסת אבא אבן, נפגש אתמול בערב בבית־לחם עם ראשי הערים של בית־לחם, בית ג'אלה וויריזור.

מודאגים מהקיפאון

בתום הפגישה אמר ח"כ אבן לכתב הטלוויזיה, כי שלושה ראשי הערים מודאגים מהקיפאון בתהליך השלום באיזור.

לדעתם, מעורבותה הגוברת של ירדן ביהודה ושומרון רצויה וטובה ולדבר תהיה השפעה לטווח ארוך. (עתי"ם)

ביום השנה
למותו של חברנו היקר
מגדל כגן ז"ל
נפקוד את קברו
ביום א' כ"א חשון תשמ"ז 23.11.86 בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ המעפיל

במלאת שנה למות חברתנו
יהודית לב ז"ל
נעלה לקברה ביום ראשון, 23.11.86
בשעה 14.15 (על יד בית הקברות)
המשפחה
ובית משמר־העמק

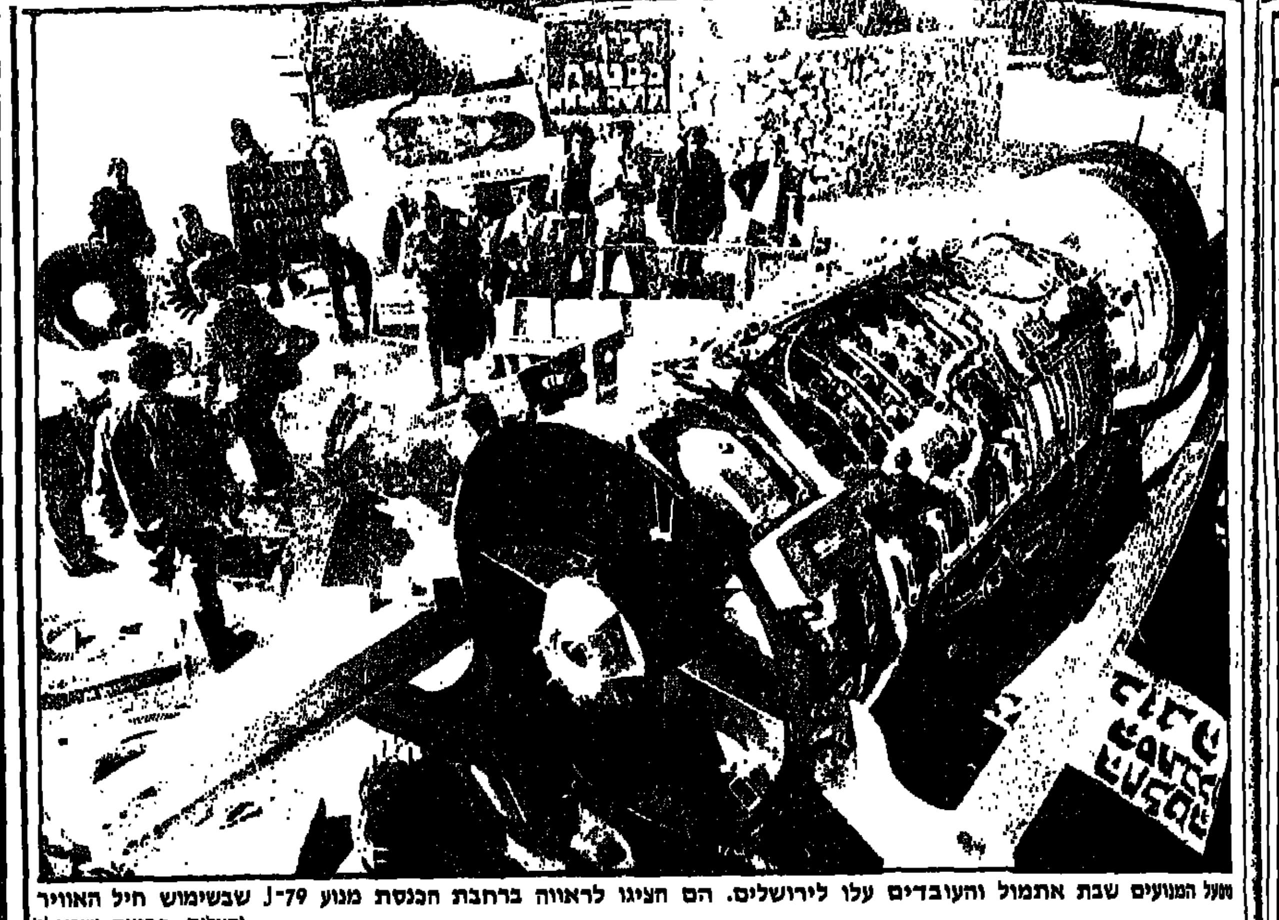

מפעל המנועים שבת אתמול והעובדים עלו לירושלים. הם הציגו לראווה ברחבת הכנסת מנוע J-79 שבשימוש חיל האוויר (תצלום: רחמים ישראלי)

פרס הבטיח: ביום א' תיפול הכרעה על עתיד מפעל מנועי בית שמש

ח"כים מכל הסיעות תקפו הכוונה למנות כונס נכסים למפעל ■ ח"כ גרוסמן: סגירת המפעל תחרוץ דין מוות על העיירה ■ קיסר: ההסתדרות לא תהיה כונס הנכסים של הממשלה

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר" בכנסת

מפעל המנועים ב„בית שמש" שבת אתמול. בכנסת נערך דיון סוער בעתידו של המפעל. העובדים השובתים שהפגינו במשך שעות ארוכות מול המשכן שבו כשלעומת שבאו אלא שבכביש היתה הפגנה והבטחה: בישיבתה הקרובה ביום ראשון תכריע הממשלה בגורל המפעל. שר החוץ הממלא את מקומו של שר הבטחון, נתן הבטחה זו וציין כי הכוונה היא מניין לקחת את הכפה.

חייקה גרוסמן (מפ"ם) הזהירה מפני מינוי כונס נכסים שכן אך כפסע בין צעד זה לסגירת המפעל. חרף ההפסדים, זהו מפעל־תשתית ואסור להניף עליו הגרזן אם מתכוונים לפתוח במדיניות של צמיחה, אמרה גרוסמן.

היא הזכירה לעמיתיה הח"כים, כי מי שדוגל בסגירת המפעל מתעלם מכך שמדובר בחיי עיירה שלמה — חייקה גרוסמן רואה במינוי כונס נכסים צעד לסגירת החברה — דבר העלול להביא לכך שאנשי מקצוע מעולים ינטשו את העיירה ואולי אפילו את הארץ.

„הממשלה הסבירה את האבטלה" — אמרה גרוסמן „בכך שהמשק עובר מתעשייה עתירת עבודה לתעשייה עתירת ידע. ואילו בית שמש, הריהו מפעל שהוא בבחינת חלום הטכנולוגיה — ומה גורלו? בית שמש כעיירה התפתחה סביב המפעל — וסגירתו תחרוץ דין מוות על העיירה כולה".

חישוב הנירות זוכה בשמנת

הישוב הנירות ביותר בגדה המערבית של גוש אמונים מטופח וממומן פי כמה מבית שמש ונמצאת במרחק זעיר ממרכז העניינים ומליבה של הממשלה וראשה — קבע צ'רלי ביטון (חד"ש). שמאי (ליכוד) אמר כי בהחלטה למנות כונס נכסים, נגזרת למעשה סגירת המפעל. זאת משום, שאף גורם בעולם לא ירצה להתקשר עם מפעל, שאין בטחון מוחלט לגבי תיפקודו.

„חיל אוויר וחיל הים, כוחות היבשה של צה"ל וחברת אל על, כל אחד מאלה עוסק בשיקום מנועים (שיקום דרג ד') משלו ומזין מיפעל מנועים שלם. פועלי בית שמש, עם הידע המיקצועי שלהם ועם הטכנולוגיה המפותחת הנמצאת תחת ידם, מסוגלים לבצע את כל דרישות הייצור והשיקום של הגופים הללו ולהיות ריווחיים". קבע מתי פלד (הרשימה המתקדמת).

ישראל קיסר ביקש להביא לחברי הכנסת את מצוקת העובדים הוא סיפר על התייעלות המיפעל שהיתה כרוכה בפיטורים מכאיבים, מאלף שלוש מאות עובדים, ירד המספר לשש מאות תשעים וכה בשעה הוכפלה התפוקה. קיסר הכריז: ההסתדרות אינה ולא תהיה כונס נכסים של ממשלת ישראל.

„אשתו של ואלדהיים הזמינה ונשים אחרות באו"

לפני שבועות אחדים ערכה רעיית נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים, קבלת פנים ובין המוזמנות היתה גם אשת הנציג הישראלי. חייקה גרוסמן (מפ"ם) בירדה אצל שר החוץ אם המקרה מבשר שינוי במדיניות ישראל כלפי ואלדהיים.

שר החוץ שמעון פרס הצטדק, כי ההחלטה להשתתף בקבלת הפנים נפלה עוד בטרם נכנס לכהונתו. מכל מקום, תירץ השר, קבלת הפנים אינה שייכת לסוגיה שעליה חלים שיקולים מדיניים. והיה זה אירוע חברתי גרידא „אשה הזמינה — ובאו נשים אחרות".

ח"כים תובעים לחלץ מטוסי „אל־על" מידי „קומנדו השבת"

ח"כ סרטני: יש לשנות את החוק כדי לצמצם הפסדי החברה ■ וירשובסקי: הכניעה לדתיים הינה לוקסוס שהמדינה אינה יכולה להרשות לעצמה

מאת בצלאל עמיקם,
כתב „על המשמר"

„חברת אל על היא המוביל הלאומי שלנו ואין לה תחליף. בעיקר מן הבחינה הבטחונית" כל עוד אינה טסה בשבתות הצים צריך גרעונה לבוא על חשבון הגורמים הדתיים, שהפעילו את הלחץ הפוליטי למנוע טיסות בשבת.

„אולם אין לצפות שהגורמים הדתיים אכן יכסו את גרעונה של אל על, על כן יש לקיים טיסות בכל ימי השבוע ובכך לצמצם את ההפסד בשנה האחרונה בלבד לי־25 מיליון דולר", אמרה ח"כ אמירה סרטני בדיון על מצבה של החברה. „יש לשנות את החוק. „אל על" לא תטוס 7 ימים בשבוע וכל אדם יבחר את היום המתאים לו, כולל שבת".

מרדכי וירשובסקי (שינוי) אמר כי הנזק העצום הכרוך באובדן טיסות השבת, שהן מלאות בירך, נאמר על ידי מקורות בחברה ב־25 מיליון דולרים בשנה, זהו לוקסוס שאנו, כמדינה הסוגרת מפעלים יצרניים בעיירות לפיתוח ומוסדות אוניברסיטאיים אינם יכולים להרשות לעצמנו". אכן, כחסות „קומנדו השבת" ממשיך הנסיון להצמיח ציציות ושטריימלים למטוסי הג'מבו של אל־על, בחברה שיכולה להיות רווחית ותחרותית מפסידה את סיכוייה, גורמת עגמת נפש לנוסעיה ומגבירה את הזלזול בשבת ובדת.

מדוע שנוסע ימתין?

אילו היתה הכנסת מבטלת את הכניעה המבישה הזו למפלגות הדתיות, אפשר היה להוריד את מס הנסיעות בשיעור ניכר. בסופו של דבר משלם האורח את מחיר הקפריזות הדתיות מכיסו — אמר מ. בראון (ר"צ). לדבריו, הנזק הנגרם לחברת התעופה הלאומית אינו נמדד רק בערכים כספיים אלא גם בשמה הטוב. מדוע ירצה צרפתי לטוס באל על כאשר הוא נדרש להמתין בשדה התעופה למעלה משבע שעות והכל בגלל מגבלות שמטילים הדתיים עליו?

„נס חנוכה" של קורפו: פחות טיסות יותר רווחים

שר התחבורה חיים קורפו שהשים למציעים הסתייע ב„גילוי": ככל שמצטמצם מספר ימי הטיסה — עולה הרווח התפעולי. מאז הופסקו טיסות סוף השבוע לא רק שהחסר הצטמק, אלא שאל על קרובה למאזן חיובי. קורפו ביקש לגזור גזירה שווה מהתעשייה הכטחונית „המייצרת לחינם". וגם היא לא פועלת בשבת והשתבח במספר הנוסעים של המוביל הלאומי התלוי וגדל, לדבריו.

ח"כ שלא יפקוד את כסאו עלול להפגע... בכיסו

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

לקצץ במשכורות, ובדמי האשל, לפרסם בתקשורת: אלו הן רק חלק מההצעות שהעלו אתמול יו"ר הכנסת, סגניו וראשי סיעות. בדיון שקיימו. בשאלה כיצד למנוע את התופעה של כנסת ריקה.

יו"ר הכנסת שלמה הלל סיפר, כי בכל מקום בו הוא מופיע כנציג הכנסת, שואלים אותו מדוע מליאת הבית ריקה. במיוחד נאחזים בנושא זה תלמידים. לדעתו, המליאה חלון הראווה של הכנסת, צריכה להיות מליאה. כשם שצדק לא צריך רק להעשות, אלא גם להיראות, גם דמוקרטיה צריכה להיראות.

הלל ציין כי חשב על שתי דרכי מלחמה במגפת ההעדרויות של ח"כים. אפשרות אחת היא רישום קבוע של ח"כים נוכחים ונעדרים. בתום תקופה מסויימת יפורסמו ברבים שמות הנעדרים, כדי לפגוע בהם ציבורית. דרך אחרת היא לנכות מהמשכורות של הח"כים את המרכיב הנכבד מאוד של דמי אשל. כימים שבהם לא הגיעו למקום עבודתם. הלל הביע תקווה כי ההצבעה האלקטרונית, לכשתוכנס בעוד כמה חודשים, תשפר את התמונה. הוא גם הציע לסיעות לסייע לכנסת ולו על ידי הפעלת אמצעים משמעתיים נגד הח"כים שממעטים לפקוד את הכנסת.

פנחס גולדשטיין, נציג הליכוד, המליץ כי הכנסת תטיל מכסת ייצוג על כל סיעה. יוסי שריד (ר"צ) טען כי הממשלה משמשת דוגמא רעה, כיוון ששריה מזלזלים בכנסת, ונוכחותם ליד השולחן החשוב במליאה, דלה.

תופיק טובי (חד"ש) מותיקי הכנסת, ציין כי התופעה חוזרת על עצמה מידי קדנציה. בכנסת הנוכחית התופעה חריפה יותר בשל ממשלת האחדות. חייקה גרוסמן (מפ"ם) הדגישה כי הח"כים הנעדרים משתייכים בדרך כלל לשתי המפלגות הגדולות. גם לדעתה יש להוריד את דמי האשל לח"כים הנעדרים מהכנסת למשך זמן ארוך. אברהם שפירא סיפר בצער, כי בימים בהם היתה ממשלה צרה היו כל הח"כים באים לכנסת. בעבר הסבירו את ההעדרות המאסיבית בריצה של הח"כים למזנון. היום המליאה ריקה בשל סיבה אחרת — הריצה לחו"ל.

בשבוע הבא צפויה פגישה נוספת של הפורום הנ"ל לגיבוש הצעות ביצוע.

הרפורמות במשק הדלק יופעלו בראשית 87

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר" בכנסת

הרפורמות במשק הדלק שיביאו להוזלת מחירי הדלקים יופעלו כנראה בראשית השנה האזרחית. הבטחה זו השמיע אתמול בכנסת שר האנרגיה משה שחל. ח"כ דן תיכון (ליכוד) הרואה בהנהגת הרפורמה צו השעה, הסביר, כי העדר תחרות חופשית בין החברות במשק הדלק, גורם חוסר יעילות, ריבוי חברות ומנגנונים שתוצאתם — משק דלק מפגר.

קציני משטרה יוסמכו לשלול רשיונות נהיגה

קצין משטרה רשאי לפסול רשיון נהיגה, לתקופה מקסימלית של חודש ימים לנהגים שנתפסו כשהם שיכורים או תחת השפעה של סמים, כך קבעה אתמול ועדת הכלכלה. לדעת אוריאל לין (ליכוד־ליברלים) יש להסמיך את קציני המשטרה לפסול רשיון גם על עבירות נוספות, כמו נסיעה בצידי הכביש ונהיגה שיש בה משום ביטוי בולט של זלזול הנהג בחוק וסיכון למשתמשים בדרך.

רובינשטיין: אזרחי ישראל אינם מקבלים מבזק השירות שלו הם ראויים

שר התקשורת אמנון רובינשטיין, מתח ביקורת חריפה ביותר בוועדה לביקורת המדינה, על חברת בזק ושרותי הטלפון.

רובינשטיין זעם על שבזק ניתקה בלא התראה מתאימה, אלפי מינויים בירושלים השר הגדיר את המעשה כמשגה של החברה, שיש לראותו בחומרה. זאת לנוכח העובדה שבזק לא התנצלה בפני מי שנותקו ללא כל הצדקה.

אזרחי ישראל אינם מקבלים את שרות הטלפונים שלו הם ראויים בשל הזנחת נושא הטלקומוניקציה על ידי הממשלה במשך שנים רבות. השר רובינשטיין הודיע, כי דרש מבזק שלא לנתק עוד טלפונים ללא התראה ובמקביל לקבוע פיצויים למינויי שנותק ללא הצדקה.

הוא קיבל את הצעת יו"ר הועדה דוד ליבאי למנות נציב תלונות, שאינו איש בזק, כדי שישמש גורם בין החברה למינויים.

צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים לירקות), (מס' 4) התשמ"ז — 1986

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 (א) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ה־1985 (1), אנו מצווים לאמור:

1. המחיר המרבי בשקלים חדשים לק"ג ירקות יהיה כלהלן:

סוג הירק	במכירה לקמעונאי בשטח מתחם סיטונאי	במכירה לצרכן
תפוחי־אדמה	0.80	1.00
גזר	0.80	1.00

2. במכירת תפוחי־אדמה לצרכן באריזות רשת או פלסטיק רשאי המוכר לגבות בנוסף לסכום האמור בסעיף 1 0.050 שקלים חדשים (כולל מע"מ) לק"ג.
3. צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (במחירים מרביים לירקות) (מס' 3), התשמ"ז־1986 (2) — בטל.
4. תחילתו של צו זה ביום י"ח חשון תשמ"ז (20 בנובמבר 1986).

משה נסים — שר האוצר
אריה נחמקין — שר החקלאות

האוצר: משרד הבטחון מטעה הציבור
לא נוסיף תקציב — נדרוש קיצוץ

לדברי מקורות באוצר, משתמש משרד הבטחון בנתונים מטעים על הקטנת מצבת הכוחות ■ כבסיס לחישובים משמש היקף הכוחות בלבנון, שהיה בבחינת גיוס חרום ולא מצבת כוחות קבועה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

משרד האוצר לא רק שיתנגד לדרישות משרד הבטחון לתוספת תקציבית בסך 400 מיליון ש"ח אלא אף ידרוש קיצוץ בסך 270 מיליון שקלים בהוצאה הבטחונית, כך אמרו פקידים בכירים במשרד האוצר.

הפקידים אמרו שקיצוץ זה יגיע לכ־6 אחוזים מההוצאה המקומית של מערכת הבטחון. לדברי פקידי האוצר, משרד הבטחון מטעה את הממשלה ואת הציבור בנתונים על ירידה בסדרי הכוחות של הצבא.

האוצר טוען שמערכת הבטחון מציגה נתונים המשווים את סדרי הכוחות הנוכחיים לאלה שהיו ב־83', בשיא הנוכחות של ישראל בלבנון, שחייבה סדר כוחות גדול במיוחד.

לדברי אותם מקורות הבסיס להשוואה צריך להיות סדר הכוחות ב־82', ובאותה השוואה יתברר שהסד"כ כמעט שלא נפגע בשנים האחרונות.

האוצר מתח ביקורת על מערכת הבטחון גם בנושא הדרישה לתוספת שכר לאנשי קבע. פקידי האוצר אמרו שנאיבי לצפות שתוספות שכר כאלה לא יגרמו לדרישות לתוספת שכר בסקטורים אחרים. אנשי האוצר ציינו שמערכת הבטחון טוענת שהיא יכולה לספוג את העליה בשכר לאנשי קבע מתקציבה, בזמן שהיא מבקשת תוספת תקציבית.

לדברי פקידי האוצר רמת שכר הברוטו הממוצע של אנשי הקבע מגיע ל־1,500 שקל בחודש. שכר זה לא כולל הטבות שונות כמו הזכות לפנסיה ופרישה בגיל צעיר, הזכות ללמוד שנתיים ולקבל משכורת מלאה, וזכויות אחרות שמהן נהנים אנשי קבע. לדבריהם, זכויות אלה שקולות לתוספות שכר של אלף שקל בחודש.

לעומת זאת, אמרו אנשי האוצר מגיע השכר הממוצע של עובד בסקטור הציבורי לכ־אלף שקל ברוטו בחודש.

קושי אמיתי

לדברי פקידי האוצר מערכת הבטחון דורשת פתרון גלובלי לכל אנשי הקבע. אך הפתרון צריך להיות עליות שכר לסקטורים מסוימים בצבא הקבע. לדברי פקידי האוצר הצבא מתמודד עדיין עם בעיה, שכן בעבר הוא נימנה מקיצוצים בתקציב.

עתה הצבא יודע שלא יוכל לחזור על תרגיל זה ושיהיה צורך בקיצוץ אמיתי. ולכן הוא נמצא בקושי אמיתי בכל מה שנוגע לקיצוץ תקציבי.

הנשיא חתם את מסעו בן 60 אלף הקילומטרים והמריא בדרכו לישראל

מאת כתב "על המשמר" הנלווה לנשיא

"ביקורך, אדוני הנשיא, בסינגפור היה הארוע החשוב ביותר במערכת היחסים בין ישראל לסינגפור מאז נרקמו היחסים בין שתי המדינות" — אמר אמש שגריר ישראל בסינגפור, משה בן־יעקב לנשיא חיים הרצוג, אשר חתם את ביקורו שנמשך כשלושה שבועות באוקיאניה ובדרום־מזרח אסיה.

היום יצא מטוס חיל־האויר, אשר צבר עד כה מרחק הסטורי של מעל 60 אלף ק"מ, עם פמליית הנשיא בדרכו חזרה לישראל. המטוס יתעכב למשך מספר שעות במדינה אפריקנית ידידותית לישראל ויתכן, כי חניית הביניים תנוצל למפגש בין הנשיא הרצוג לשליט אותה מדינה. מחר (יום ו') בבוקר יתקבל הנשיא עם שובו בטקס ממלכתי בשדה התעופה בן־גוריון.

במהלך שיחותיו עם ראש ממשלת סינגפור, לי קוואן בו, נדונה מסורת היחסים בין ישראל לסינגפור. רה"מ חזר ושיבח את ישראל על סיועה לארצו והביע תקווה להידוק הקשרים.

הנשיא הרצוג גם סייר אתמול באזורי תעשיה וכלכלה בולטים של סינגפור ושמע סקירות על המעורבות הכלכלית של ישראל במדינה זו.

עם תום ביקורו הביע הנשיא הרצוג את הערכתו, כי לביקורו היו — ועוד יהיו — השלכות חשובות ביותר. הוא שב וקרא לאנשי תעשיה ישראלים לגלות את הפסיפיק והדגיש את העובדה כי התקבל בידידות ובטקס רשמי מלא בכל אחת מן המדינות בהן ביקר.

את הביקור עצמו חתמה ארוחת ערב חגיגית שערכה לכבוד הנשיא ופמלייתו הקהילה היהודית בסינגפור. במהלכה העניק הנשיא שי — שופר — לקהילה.

ההערכות לקראת בואו של האפיפיור היום לאי סינגפור אילצה את הנשיא להקדים את המראתו מן העיר ליעדו הבא.

פרץ סירב לגנות נסיעת נציגי רשויות לדרום־אפריקה

מזכירי הרשויות המקומיות תל אביב, ראשון לציון ורעננה ערכו לאחרונה "סיור עבודה" בדרום אפריקה. מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות תמה אם משרד הפנים העניק את ברכתו לנסיעה. לדברי שר הפנים יצחק פרץ נסיעות כגון אלה אינן טעונות אישורו. עם זאת נאות השר פרץ בעקבות לחץ של הח"כים גרנות וויס לומר, כי את המדיניות קובע משרד החוץ. הוא סירב להשמיע דברי גינוי לנסיעה.

הסכם לשיתוף פעולה כלכלי בין אקוודור לישראל

מאת שלמה סלוצקי

במסיבת עתונאים שהתקיימה אמש בבירה הכריז שר החוץ של אקוודור אדגר טיראן המבקר בארץ, על חתימת הסכם לשיתוף פעולה כלכלי־טכנולוגי, וחזר על הזמנתו לראש הממשלה יצחק שמיר, ולשר החוץ שמעון פרס לבקר בארצו. כן הזכיר השר האורח את הבטחתו של נשיא אקוודור, לאון סברס קורדרו, לבקר בישראל בשנה הקרובה.

כאשר נשאל טיראן על קניות מטוסי הכפיר וציוד צבאי אחר בו מעוניינת ארצו, התחמק ממתן תשובה בטענה שבביקורו זה לא

● על הרחבת הפעולות של רווחה חברתית בקרב רבבות דיירי "עמידר" בכל רחבי הארץ, ובמיוחד באזורי הפיתוח, מסר יו"ר הדירקטוריון של החברה, מיכאל קליינר, בכנס פעילים של וועדי שכונות, וועדי בתים ועובדי רווחה בעמידר, שהתקיים בהרצליה.

שולץ לא יתפטר

מאת זאב בליצר, כתב "על המשמר" בארצות־הברית

וושינגטון. — הבית הלבן והסטייט דיפרטמנט, הכחישו אתמול כתוקף שמזכיר המדינה ג'ורג' שולץ החליט להתפטר על רקע משלוחי הנשק לאיראן.

דוברי הבית־הלבן הכחישו גם ידיעה ששודרה אתמול, לפיה הנשיא רייגן ביקש מן הסנאטור הרפובליקאי בדימוס פול לקסלט מנבדה לבוא במקומו של שולץ. "ידיעה זו אינה נכונה. אין לה כל בסיס" אמר דובר מחלקת המדינה.

לקסלט, חברו הטוב ביותר של רייגן בסנאט, אמר גם הוא שאין כל אמת בידיעה שהתבקש לכהן כמזכיר המדינה.

ה"ניו־יורק טיימס" מסר. כי שולץ ביקש מרייגן התחייבות פומבית לא לספק יותר ציוד צבאי לאיראן, ולהסכים לכך שמגעים דיפלומטים עם טהרן בעתיד ייערכו בהשתתפות מחלקת המדינה.

פקיד בכיר בבית הלבן אמר, כי שולץ לא איים כלל להתפטר.

לפנות בוקר אמור היה רייגן לערוך מסיבת עתונאים משודרת על פרשת איראן ולהביע תמיכה אמיצה בשולץ.

הפרשן הדיפלומטי של "בוסטון גלוב" כתב אתמול, כי שולץ ידע על החלטת רייגן לספק את הנשק לאיראן ושמר מידע זה לעצמו מבלי לשתף בו את עוזריו.

הנשיא הרצוג ושר ההגנה של סינגפור גו טונג, בשיחה בסלון שבו התאכסן הנשיא. (ראה ידיעה) (צילום: אי.פי)

"ערי הפיתוח יפרשו ממרכז השלטון המקומי"

מאת בצלאל רובין, כתבנו באילת

32 ראשי ערים ומועצות מקומיות הגיעו אתמול לאילת לכנס הפורום של ראשי ערי הפיתוח. שאול אמור, ראש מועצת מגדל העמק, ויו"ר פורום ערי הפיתוח, אמר אתמול שערי הפיתוח החליטו על פרישה ממרכז השלטון המקומי. מרכז השלטון המקומי לא מייצג את האינטרסים של ערי הפיתוח והישובים הקטנים.

הוא הוסיף, שהחגורה הבטחונית והחברתית של מדינת ישראל היא ערי הפיתוח וחגורה זו עלולה להקרע, משום שהממשלה לא מקיימת את החלטתה לפיזור האוכלוסיה ולפיתוח מועדף של אזורי הפיתוח.

יש לדרוש מהממשלה להפסיק להשקיע במרכז הארץ, ולהפנות את המשאבים לערי הפיתוח. שרי שתי המפלגות לא עושים דבר למען ערי הפיתוח. הוא אמר שקיימת תוכנית חומש לעיבוי ערי הפיתוח כאשר הכוונה היא להוסיף לערים אלה 100 אלף תושבים.

"הישראלים הצילו השנה את ענף המלונאות"

מאת בצלאל רובין כתבנו באילת

שר התיירות הגיע אתמול לאילת לפתיחתה הרשמית של עונת התיירות החורף שנערכה במלון קיסר. העונה צפוי גידול של 25 אחוז יותר בתיירות שעברה, ותנועת התיירות הזרה לאילת.

אלי פאפושדו בעל מלון "סונסטה" שכטאבה ויו"ר התאחדות בתי המלון אמר כי אין גידול בתנועת התיירות הזרה לארץ. ומצב בתי המלון בישראל הוא רע. הוא הביע התנגדות לבניית בתי מלון נוספים באילת ואמר, כי מה שקורה היום הוא מלחמה בין בתי המלון אילו לא היו הישראלים מבלים הקיץ את בתי המלון, הענף כולו היה מתמוטט אמר פאפושדו.

● אש"ף קרא אמש לתמיכה בפלשתינים נוכח "הטירור היהודי" בירושלים.

● ציור של האמן ההולנדי פיט מונדריאן, נמכר ב־5.1 מיליון דולר בהצעה פומבית בסות'בי בניו־יורק.

● מגיפת כולירע מתפשטת במחוזות שונים העתונים "אל־אהראם" "שעב".

מנכ"ל משרד הקליטה: מספר רשויות מסרבות לקלוט אתיופים

החברה הישראלית לא יכולה עוד להפנות את ראשה. עולי אתיופיה חם כאן איתנו, ועל כולנו לעשות כל מאמץ כדי לקלוט אותם ולשלב אותם בתוכנו — אמר שלשום מנכ"ל משרד הקליטה, מאיר שמיר.

הוא הוסיף כי באחרונה היו מספר גילויים של יחס עוין כלפי העולים החרישים במגורי הקבע מצד שכנים ותושבים וותיקים, וחמור מכך הוא סירובן של מספר רשויות מקומיות לקלוט את העולים. זה מדאיג, ויש לעשות הכל כדי שהדבר לא יהפוך לתופעה", אמר שמיר.

לדבריו, העולים מאתיופיה מפוזרים כבר בכ־50 נקודות ישוב, ובמרבית המקומות הם התקבלו באהדה וביחס חם הן מצד התושבים והן מצד הרשויות המקומיות. כדוגמא הביא שמיר את שכונת רמות בירושלים, קרית־גת, ראשון לציון, בת־ים, חדרה וצפת.

שמיר אמר כי קליטת עולי אתיופיה היא אתגר קשה ומלא מכאובים, ואולם דווקא בשל כך לא יעלו על הדעת ביטויים של יחס שלילי ומתנכל בשכונות המגורים.

משרד האנרגיה תולה תקוות בקידוח עמוק המתבצע בנגב

על פי הנתונים מצוי שם נפט בכמות מסחרית ■ קבוצת ארמנד האמר משקיעה את רוב הכסף ■ בעוד כחודש יוודעו התוצאות

מאת שלי יחימוביץ, כתבת "על המשמר"

קידוח נפט, מן העמוקים שנעשו אי־פעם בארץ — מתבצע כעת בנגב, בין שיבטה לניצנה. את הקידוח מממנת קבוצת משקיעים, שבראשה — המיליארדר היהודי ארמנד האמר. באזור הרישיון של קבוצת משקיעים זו, כלול כל פרוייקט החיפושים אחרי נפט בנגב.

הקידוח בין שיבטה לניצנה הוא ראשון בסדרה של קידוחים, ובתוך 3 עד 4 שבועות יוודע אם אכן קיים שם נפט בכמויות מסחריות. דובר משרד האנרגיה, אבישי אמיר, אמר, כי על פי הבדיקות המקדימות קיים במקום נפט בכמות מסחרית.

עם זאת ציין, כי לעיתים מצביעים כל הנתונים על כך שבמקום מסויים יימצא נפט, ולבסוף, בגלל פרט אחר שלא נצפה מראש, כמו רעידת אדמה שהיתה בעבר במקום — מתברר כי למרות התחזיות — אין נפט.

תולים תקוות

במשרד האנרגיה תולים תקוות רבות בקידוח בנגב. אם יימצא במקום נפט בכמויות מסחריות, יסייע הדבר למשוך משקיעים נוספים לקידוחים בארץ מקרב קבוצת משקיעים שנמנעה עד כה מלהשקיע כאן.

"אם יתגלה נפט בכמויות קטנות — זה יכסה את עלות הקידוח", אמר אבישי אמיר. "אבל אם יהיו כמויות גדולות — יהיו לזה משמעויות כלכליות נרחבות".

עלות פרוייקט הקידוח בנגב, תגיע ל־20 מיליון דולאר. 16 מיליון דולאר הן השקעות פרטיות של קבוצת האמר ו־4 מיליון דולאר ניתנים כסיוע ממשלתי.

הקידוח מגיע לעומק של למעלה מ־4 ק"מ. בעבר בוצעו בארץ רק 2 קידוחים עמוקים יותר — בפלמחים ובעתלית.

לנעמי ושמוליק כץ ליעל ולדב

ברכות להולדת עידו

בית על־המשמר

חברת החשמל לישראל

אגף האספקה והאחסנה - מח' חקר שווקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000

מכרזים

החברה מכריזה בזה על מכירת הטובין הבאים:

מס' המכרז	הטובין
2009	התקשרות שנתית למכירת פסולת עצים ועצי ארגזים ממחסן תחח"כ "רוטנברג"

המועד האחרון להגשת ההצעות: 4.12.86

סיור מודרך באתר, יערך ביום ג' 25.11.86, בין השעות 09.00-11.00.

טפסי המכרזים ופרטים נוספים ניתן לקבל במחלקת חקר שווקים ומכרזים בתחה"כ חיפה או ביחידת המכירות, ת"א, רח' החשמל 7, בימים ובשעות העבודה המקובלות.

על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע במעטפות המיועדות לכך עד למועדים המצוינים לעיל שעה 13.30 למשרדנו בחיפה.

למכרז יש לצרף המחאה בנקאית.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ערפל אטומי

השתקה מגבוה בנימוקי בטחון

חשיבות מיוחדת נודעת למיבצע הגרעיני מבחינת האינטרסים של השליטים, משום שהוא מאפשר השתקת כל אופוזיציה מדינית על־ידי ניצול הטיעון של הגנה על האינטרסים של בטחון־המדינה.

רבים התמימים שנלכדים בפח הסיסמה הבטחונית ומפסיקים בגללה כל התנגדות לשלטון, הפסול בעיניהם, ורבים מהם המיתממים ההולכים בתלם מחשש שמא ייחשדו במיעוט פטריוטיזם. כבר ראינו, שמפלגות הנמנות עם האופוזיציה נגררות אחרי השלטון בעסק הגרעיני, מאחר שרואות את עצמן כשותפות ב"קואליציה הבטחונית".

ואם עדיין נותרו אופוזיציונרים עקשנים — אפשר להכתימם כבוגדים במולדת וכ"מלשינים" אשר לא תהיה להם תקוה: ועיתונים והמון פטריוטים יצטרפו למקהלת־ההשמצה. מה דינם של המתויגים בוגדים ומלשינים, ומה ניתן לעשות בהם בשתיקה־כהודאה מצד דעת־הקהל — דבר זה הוכח בשעתו בגרמניה הוימרית, ואף ביישובנו בפרשת דה־האן.

כל הערכה ממצה של ההרפתקאה הגרעינית של הכת השלטת בישראל חייבת להביא בחשבון לא רק את הגורם של עירעור בטחוננו הצבאי והמדיני אלא גם את הסכנה של ערעור יסודות המשטר הדמוקראטי ושלטון־החוק כסביבה ושל הפיכתה למדינת־משטרה — ולא מדינת־משטרה סתם אלא מדינת־משטרה חשאית דוקא.

(מתוך "ישראל־ערב: חימוש או פירוז אטומי", מאת פרופ' ישעיהו ליבוביץ)

הסוד הכמוס של "האופציה הגלויה"

מאת לוי מורב

חמור עוד יותר מסיפור סככת האופניים של פרקינסון הוא נושא הדיון הציבורי — או נכון יותר, היעדרו — בסוגיות מדיניותה הגרעינית של ישראל. כזכור, הביא פרופ' פרקינסון בספרו הידוע "חוק פרקינסון" את הדוגמא בדבר אישור תקציב של מיליוני דולרים תוך 15 שניות, לעומת דיון ממושך של כמה שעות על הוצאה של 300 דולר להתקנת סככה לאופניים בחצר המפעל.

במדינת ישראל נשפכו גלונים של דיו על גבי טונות של נייר בוויכוחים שוליים — כמו האם לבטל את קיצבת הילדים והאם להטיל עליה מס או לא? כל זאת, כדי להקטין את הוצאות הממשלה ב־15 מיליון דולר בשנה או משהו דומה. עימותים ציבוריים וויכוחים מרים נערכו על שאלות שונות כמו אורך השידור הסריה, משכורות אנשי הקבע ועוד. אולם על שאלת מפתח, שקשה להגזים בחשיבותה, כמו מדיניותה הגרעינית של ישראל, הדיון הציבורי הוא כל־כך דל, עד שלעיתים אינך מאמין שזאת בכלל שאלה שיש לה איזושהי חשיבות לגבי קיומנו הפיזי, לגבי מדיניות הבטחון הלאומי ולגבי סדרי העדיפויות הכלכליים.

האם יכולה ישראל להחזיק בשתי אופציות צבאיות, גם אופציה קונוונציונאלית וגם אופציה גרעינית? מה מחירה של החלטה כזאת? מה המשמעות שלה מבחינת רמת החיים, איכות החיים, עליה, ירידה?

עובדות מעטות, מדיניות ברורה

רק זעיר פה וזעיר שם, לעיתים רחוקות, יוצאים אנשי ציבור או מומחים ואנשי מקצוע בהתבטאות שיש בה ניסיון לעורר או לתרום לדיון הציבורי החשוב והחיוני כל־כך. כדי להמחיש את הטענה הזאת אביא שתי דוגמאות: בחוברת מספר 5 של "מדינה, ממשל ויחסים בין־לאומיים" (אביב 1974) כותב פרופ' יחזקאל דרור בפתיחה: "במקורו של דבר, התכוונתי לכתוב מאמר על המדיניות הגרעינית של ישראל, מתוך תקווה לתרום משהו לספרות הגדולה אך הספקולטיבית בעיקרה, שפורסמה בנושא זה. אולם הגעתי במהרה למסקנה שלא אוכל לעשות כן: העובדות הזמינות המעטות והמדיניות הישראלית הרשמית הן שתיהן ברורות, ואין הרבה להוסיף עליהן. בהיעדר נתונים נוספים, כל התעמקות נוספת במדיניות הגרעינית ישראלית, היא קרוב לוודאי יותר מטעה מאשר מוסיפה". עד כאן דבר פרופ' דרור.

ד"ר אילן דאוטי, שכיהן במשך תקופה קצרה כראש החוג ליחסים בינלאומיים באוניברסיטה העברית בירושלים, פירסם ב"מדינה, ממשל ויחסים בינלאומיים" מספר 7 (אביב 1975) מאמר בו הוא חולק על פרופ' דרור. וכך הוא כותב במאמר הנושא את הכותרת "מדיניותה הגרעינית של ישראל": "במאמרו מעל דפי כתב־עת זה טוען פרופ' יחזקאל דרור, כי דיון במדיניותה הגרעינית של ישראל עלול להטעות יותר מאשר להועיל, וזאת בשל היעדר מידע מוסמך ורגישותו הכללית של הנושא. ברם, אנו סבורים כי דווקא בשל חשיבותו הרבה של הנושא חייב הוא להיפתח לדיון בישראל, וזאת על אף היעדרו הבלתי־נמנע לגבי ההחלטות שנתקבלו במועל... מכל מקום, ניתן וצריך לנתח לפחות את החישובים והשיקולים החייבים להשפיע על מדיניות גרעינית ישראלית כלשהי, שכן הם נחלת כל אלה שהינם אחים לגורל בתחומי המדינה".

כדי להמחיש את האווירה המיוחדת, אם להתבטא ב"אנדרסטייטמנט", נביא עוד שתי ציטטות. בשולי מאמרו כותב פרופ' דרור: "אינני כרוך בשום צורה בקביעת מדיניות גרעינית בישראל. מאמר זה מציג דיון אקדמי תיאורטי של המחבר בלבד". וד"ר דאוטי כותב: "מאמר זה מבוסס כולו על מקורות גלויים. למחבר אין כל גישה למידע חסוי בנושא, הוא אינו קשור עם ממשלת ישראל ולא קיבל ייעוץ, אם באורח רשמי ואם באורח בלתי־רשמי, מגורמי או פקידי ממשלה כלשהם בהכנת מאמר זה".

דיון ציבורי בשלושה שלבים

שברירי הדיון הציבורי טיפלו בשלושה שלבים. בשלב הראשון היה נסיון שנכשל לקיים דיון בעצם הכדאיות או הצורך באופציה גרעינית ובקיומה של תשתית טכנולוגית מתאימה למימוש האופציה. "חוג אורנים" עשה מאמץ הירואי וראוי לציון והוציא חוברת מיוחדת "ישראל כגוש גרעיני". הוקם ועד למען פירוז האזור מנשק גרעיני והוצאה חוברת בשם: "ישראל־ערב: חימוש או פירוז אטומי" וזה היה בעצם הכל, עד למלחמת יום־הכיפורים.

שני המאמרים שהובאו כאן ביטאו את השלב השני במאבק הציבורי: הוויכוח על האופציה ומידת אורכה של האופציה — בין דקות ספורות ועד לשנתיים (ראה מאמרו של ד"ר אילן דאוטי), וגם מה שכונה האופציה של "הפצצה במרתף", כפי שנרמז במשך שנים כאילו היה הדוקטרינה השבדית, למשל.

(המשך בעמוד 12)

"היום"

נשיא דובר אמת

מאת יורם נמרוד

הנשיא, חיים הרצוג, דובר אמת! אין זה דבר של מה בכך בהתחשב ברוח הימים נשיאים בסתיו גרעיני זה. נשיא המדינה אמר למארחיו באוסטרליה: "לישראל אין נשק גרעיני"; להבדיל מנשיאי צרפת וארה"ב לאחרונה בלשון רמייה, יכול האורח הישראלי הספקן או האירוני לאמת מתוך בטחה: אין שום קריצת־עין, אלא דיבר הנשיא בלשון סגי נהור.

קביעה אופטית נפוצה בעניין, נוצרה לא מגל צילומים בסתר, שעשה עבריין לכאורה ופורסמו ב"סנדי טיימס" באוקטובר. הטעות היא במסקנה של מערכת העיתון הלונדוני, שלא היתה מודעת בלתי־מספקת, כאילו ישראל היא המעצמה הגרעינית השישית. הצלם, מרדכי ועננו, לא טען זאת. הוא עצמו אינו בעל מקצוע, מבחינת ידיעתו והכנתו ותהליך בו היה מעורב, באופן מצומצם ביותר. למסקנה אחרונה זו הגיעו גם המומחים שבהם נעזרה מערכת העיתון כדי לתחקרו. מומחים אלה, ובראשם הפיסיקאי הגרעיני ד"ר פרנק ברנבי, הם שפסקו כי ישראל היא "המעצמה השישית". אין לזלזל במומחים, כי מהם הראשון במעלה במקצועם. ד"ר ברנבי הוא אישיות מרכזית בעולמם של מחקרי פיקוח נשק וצמצום חימוש. הוא בין המייסדים וראשון המנהלים של המכון הבינלאומי למחקרי שלום בשטוקהולם (SIPRI) המצטיין בספרות עניפה, מרויקת מבחינה מדעית, בכל סוגיות מירוץ החימוש.

ברם הוא לא שאל את השאלה המכרעת, הנוגעת לעניין "המעצמה השישית": היש לישראל שדה ניסויים, אם אין העוסקים בשאלות התפוצה של נשק גרעיני למרות דווקא מומחים, שיש להקשיד בעובדות הטכנולוגיות להעלות שאלות שהפעם לא נזכרו כלל, אולי מתוך סערה ואולי מתוך להיטות להגיע למסקנה.

על כן, יש להזכיר אמיתות נשכחות: שלבי המחקר והפיתוח אינם אלא תחנות בדרך. וללא ניסויים, אין הרשות המפתחת מוסרת את המערכת לרשות המבצעת. מדינה שאין לה שדה ניסויים קבוע — ושדה כזה לא ניתן להסתיר, כפי שנוכחה דרום־אפריקה, כאשר אחת המעצמות מנעה ממנה ביצוע ניסויים במדבריותיה — אינה מעצמה גרעינית. ויהיו אשר יהיו הניסויים הנערכים "במעבדה" — אין מימוש לאופציה הגרעינית על־ידי הצבה במערך הגנתי או התקפי, לפני סדרות של ניסויים ראשוניים ומשלימים.

הגילויים של ועננו מסעירים וחדשניים, וקשה להבין מדוע גם איש כברנבי איבד את שיקול דעתו. עצם קיומה של האופציה אינו הכחשה רשמית, זה שנים רבות. ראש הממשלה המנוח, לוי אשכול, רמז לכך בהודעה בכנסת (ישיבת ס"א, ס"ב 23.5.66). הודעה זו זכתה או לקיתון של ביקורת מצד רפ"י ומפלגה אופוזיציונית קטנה (בן־גוריון, ופורשים אחרים ממפא"י). הממשלה לא התייחסה, נתפס לחימה עזה, שלא לעבור ראשונה במורד האופציה לשלב של הרתעה. גם נשיא קודם של ישראל, אפרים קציר חזר על כך במפורש (3.12.74). מאז ועד היום, זו העמדה המוצהרת והמחייבת של ממשלת ישראל. אילו הלכה ישראל בדרך אחרת, היה בכך שינוי בדוקטרינה הבטחונית במשך כל שנותיה של

ישראל, יש כי שמושך בכיוון של שינוי זה ויש מי שבולם: קונספציות יריבות, מפלגות, ממשלות, וקומץ מדינאים בכירים במפלגות שבכל גוני הקשת הפוליטית. הדבר היחיד המוסכם בין היריבים הוא הזכות שנטלו לעצמם למנוע מידע מהציבור, גם כשהוא מדיני־כלכלי באופיו, ולהוציא את הנושא מתחום הדיון הלגיטימי, דווקא מפני אופיו הפוליטי הבינלאומי.

שניים מבכירי המעורבים בפולמוס הגרעיני, שניהם מנוחתם עדן — יגאל אלון ומשה דיין — ערערו על מוסכמה זו, על־פי דרכם. ובניגוד האחד למשנהו, הם עוררו דיון בהבטים הקונספטואליים של הנושא.

ויכוח זה לא הוכרע מעולם. לפני זמן־מה פירסם המרכז למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת תל־אביב קובץ מחקרים בעריכת צבי לניר. עניינו של הקובץ: בטחון וכלכלת ישראל בשנות השמונים. (1985). שניים מהמשתתפים, לשעבר — מפקדים בכירים בצה"ל, מתבטאים כאן נגד גירעון ההערכות הצבאית וטוענים שחידוש כזה יפחית מכושר ההרתעה של ישראל (ראה מסגרת). קביעה זו באה במסגרת פולמוס ענייני עם חבר אחר באותו מוסד אקדמי, ד"ר שי פלדמן. פלדמן זכה לפירסום בינלאומי כחסיד ההרתעה הגרעינית הגלויה — בתמורה על הגמשת העמדה הישראלית בשאלות הטריטוריאליות השנויות במחלוקת.

שי פלדמן רואיין מיד לאחר הפירסום ב"סנדי טיימס", ובירך על הגילוי. הוא הביע תקווה שישראל אכן תנצל את ההזדמנות כדי לעלות על דרך ההרתעה הגלויה. באופן פחות ישיר ועניני התייחסו לנושא רוב העיתונאים שנדרשו ל"פרשת ועננו". כך גם ב"על המשמר". אבי בניהו הצטרף בשבוע שעבר (9.11.86) להפללת הקשורים בפרשה, והוא מוסיף: "דבר אחד חיובי עשוי לצמוח לישראל מהפירסומים בחו"ל: כושר ההרתעה, ללא ספק (!) עלה בעשרות אחוזים, ואולי תימנע מלחמה". חזרו על כך רבים אחרים. כך מוגנבת, כבדרך־אגב ו"ללא ספק", השקפה אחת במחלוקת, לידיעתו של הציבור שבגורלו מדובר. כיוון שיש התערבות ממסדית בכל הנכתב ונאמר בנושא, גם בתחום שיקול הדעת וההשקפות — נראה שהתערבות זו סלקטיבית, כדי לתת תמונה חד־ממדית של התפיסה המדינית הכרוכה בו.

מה הן, למרות הכל, השאלות הפתוחות אשר רב בהן הספק, והן מצריכות מודעות של כל אזרח אחראי — בלי שיפלוש לתחומה הלגיטימי של הסודיות?

א. האם גירעון המזרח־התיכון רצוי ואם לאו, מה הדרך למנעו: גיבוש הסכמים בינלאומיים ואזוריים לפירוז גרעיני, עם ערבויות מעצמתיות, או פעולות כירורגיות נגד מוקדים של פעילות גרעינית ערבית, בנוסח הפצצת הכור בעיראק (יוני, 1981)?

ב. האם הרתעה גרעינית ללא הכרזה פומבית אפשרית, או שיש בה כל המגרעות שבגללן נמנעת ההרתעה הגלויה, בתוספת הסבך המיוחד עם מדינות ידידותיות, הנובע מההסוואה למחצה?

ג. מה המחיר הכלכלי לאופציה גרעינית צבאית, ובאיזה פורום יש לדון בכך? מה הם ההשפעות המצטברות והצפויות של מעמסה זו על החברה הישראלית וסדרי העדיפויות כהן? היש תחתית ותקרה להוצאות, ומי מפקח? האם נשקלות חלופות?

ד. כיצד יוכרע בין דיון פתוח או סגור בשאלות מדיניות? האין סכנה שהימנעות מדיון תגרום לשיתוקה של המערכת הדמוקרטית, מפני שתורחק בהדרגה מכל דיון ענייני בשאלות מרכזיות? האם לא מרחף עלינו איום שהמשטר המחמיר, המחייב בתוככי הכור, יעטה כענן רדיו־אקטיבי את סביבתו — עד שיתהפכו היוצרות. ולא תהיה ישראל מדינה שיש לה כור. אלא כור שיש לו מדינה?

"לישראל אין נשק גרעיני" — אמר חיים הרצוג למארחיו באוסטרליה ● לא בלשון סגי נהור, בלי אירוניה ובלי שום קריצת־עין — הנשיא לא שיקר!

ד"ר סטריינג'לאב

בראיון ל"קול ישראל" ביום ב' (10.11.86) גילה ח"כ יובל נאמן, כי בימים עברו, נמנע איש מפא"ם, ס"נב, בן־גוריון לאשר את מינויו לתפקיד בטחוני בכיר, בתחום אמצעי הלחימה.

דברים שכתב פרופסור נאמן אשתקד בקובץ המרכז למחקרים אסטרטגיים (גירסה מלאה בלבד) — מסבירים ביתר־היגיון את התנגדות בן־גוריון בימים ההם.

וכך כתוב שם: "הרתעה גרעינית אינה הולמת (את צרכי הבטחון של ישראל) — התנגדתי להרתעה גרעינית, בתוקף תפקידי כחבר הוועדה לאנרגיה אטומית משנת 1961 ועד הזמן הנוכחי. אמנם היה זה הכרחי מבחינת ישראל לבנות תשתית גרעינית, ולהשיג על־ידי כך מידת־מה של כוננות, למקרה של כניסת נשק גרעיני למזרח־התיכון בעתיד".

בהמשך מסביר יובל נאמן מדוע אפשרות זו אינה רצויה, ומעלה נימוקים מקצועיים לסתירת השקפת הסובה, זו המקובלת על כמה ממשתתפי הקובץ. (עצם הדיון הוא בבחינת חידוש וראוי שישמש מגדל לחיקוי).

מסקנתו האופרטיבית של יובל נאמן אופיינית לחבורה הפוליטית לה נזדווג בדרכו של החברה הישראלית: על ישראל לשמש שוטר גרעיני באזור, למנוע ממדינות ערביות פיתוח טכנולוגיה גרעינית — ואפילו מובטחות ערבויות בינלאומיות — הוא אורחי בלבד. הפצצת הכור הגרעיני בעיראק (יוני 1981), נאותה להשתלבות ישראל בפסיכולוגיה המרחבית.

יורם נמרוד

גרעיני פורענות

מאת כריסטופר האנסון, רויטר

מעצרו של טכנאי הגרעין הישראלי, המואשם בהדלפת הוכחות כי ישראל צברה מלאי גדול של נשק אטומי, מגביר את החשש מפני הפצת הנשק הגרעיני, המערערת את יציבות העולם.

"סאנדיי טיימס" הלונדוני, בצטטו את הטכנאי מרדכי ועננו, מסר כי ישראל ייצרה בין מאה למאתיים פצצות תרמו־גרעיניות וכי בידה לשגרן באמצעות טילי קרקע־קרקע מסוג "יריחו 2".

ליאונארד ספקטור, מקרן קארנגי לשלום, המפרסמת מדי שנה דו"ח על הפצת הנשק הגרעיני, אמר כי עיין בתרשימי הפצצות, שמסר ועננו לעיתון, ומה שנכתב נראה לו כנכון.

לדבריו ולדברי מומחים אחרים, מוכיחות הפרשה הישראלית וההתפתחויות בפאקיסטן ובהודו כי סכנת הפצת הנשק הגרעיני גברה במידה ניכרת בשנת 1986. קיים גם חשש שדרום־אפריקה מפתחת נשק גרעיני.

חשודות בהחזקה

ארבע המדינות הנ"ל נחשבות על־ידי המכון הפרטי לפיקוח על הנשק הגרעיני בוושינגטון כ"מדינות החשודות בהחזקת נשק גרעיני". "המצב הולך ומחמיר" אמר ספקטור, "אשר למידת ההשפעה של ארה"ב במניעת התפוצה, הסימנים מעידים כי היא נחלשת".

ארה"ב ובריה"מ מתמקחות בז'נבה על קיצוץ נרחב במאגר הנשק הגרעיני שלהן תוך־כדי חששות מן המלאי של מדינות גרעיניות קטנות יותר יגרום לסיבוכים.

מעצמות־העל התעלמו בעבר, בשיחות ביניהן על פירוק הנשק, מכושרן הגרעיני של מדינות קטנות יותר. אך המלאי הגרעיני של צרפת ושל בריטניה אילצן לחשוב שנית.

גובר החשש כי מדינות נוספות הניחו ידן על נשק גרעיני ● השפעתה של ארה"ב במניעת התפוצה הגרעינית נחלשת והולכת

המלאי הגרעיני של סין גדל באיטיות, אך לדברי משקיפים היא מגבירה את דיוקם של טיליה הגרעיניים, ובכך גורמת דאגת־מה במוסקבה.

מפתיעים, אבל...

פריצת־דרך בשיחות בין ארה"ב ובריה"מ בז'נבה עשויה — לדברי פקידים של רייגן העוסקים בצימצום החימוש — לכפות על שלוש המעצמות הגרעיניות הקטנות יותר משטר של צימצום הנשק הגרעיני. ואולם משקיפים רבים פחות בטוחים כי להתקדמות בז'נבה תהיה השפעה רבה על פאקיסטן, הודו, ישראל או דרום־אפריקה.

דרום־אפריקה מכחישה שבידיה פצצה גרעינית, ואולם לדעת אנשי מודיעין מסויימים בארה"ב ייתכן, כי פרטוריה כבר ערכה ניסוי בפצצה כזו.

פאקיסטן מכחישה כי בנתה פצצה אטומית כלשהי. ואולם לדברי ספקטור עשתה פאקיסטן בשנה שעברה מאמצים רבים לצבירת מלאי של נשק אטומי, בשפרה שיטות טכנולוגיות להעשרת אורניום למען השגת חומרים רדיו־אקטיביים העשויים לשמש בפצצות.

הודו, שניהלה שלוש מלחמות עם פאקיסטן, פוצצה ב־1974 מיתקן גרעיני המשמש, לדבריה, למטרות שלום. ניו־דלהי מכחישה שיש לה מלאי גרעיני. ואולם המכון לפיקוח גרעיני הגיע לכלל מסקנה כי הודו מייצרת פצצות גרעיניות, או לפחות מרכיבים של נשק גרעיני.

מחקר שנעשה באחרונה על־ידי ספריית הקונגרס האמריקני מעריך, כי הודו מסוגלת לייצר תוך חמש שנים 60 פצצות אטומיות.

לא חתמו על ההסכם

ואולם לדברי ספקטור מהווה פיתוח הנשק הגרעיני בישראל סכנה אף גדולה מזו.

שירותי הביון האמריקניים סבורים זה מכבר כי לישראל מלאי של נשק גרעיני, אך הדיווח ב"סאנדיי טיימס" מעריך כי המלאי הזה גדול בהרבה ממה שחשדו בעבר.

ספקטור אמר כי מלאי אטומי גדול בישראל מגביר במידה רבה את הסכנה שהתנגשות בין ישראל, בעלת־בריתה של ארה"ב, לבין סוריה הנתמכת על־ידי הסובייטים, תביא להסלמה עד כדי מלחמה גרעינית, אשר בה יסתבכו מעצמות־העל.

לסוריה טילי קרקע־קרקע ארוכי טווח לא־גרעיניים, וישנן הוכחות שהיא צוברת נשק כימי קטלני — אמר ספקטור.

עורך עניני היום: לוי מורב
עמודי הפנים: עמית אנטר

נוהל חשוד

"נוהל מעצר חשוד" פירושו כי כל הערבים, ובעיקר תושבי השטחים, הם בחזקת חשודים כל עוד לא הוכחה חפותם. על פי נוהל זה נורה ונהרג בשבוע שעבר נהג תמים דרך במחסום ארז

מאת פנחס ענברי

אינני מכיר את פרטי המקרה הטראגי, שבו נהרג בשבוע שעבר, מאש חיילי צה"ל במחסום ארז, נהג תמים-דרך, אסד סולימן חמודה מבית להיה, ולפיכך לא אוכל להתייחס באופן ספציפי לנסיבות מותו. אבל מה שכן ראוי לתשומת-לב הוא ההודעה הרשמית, כי החיילים ירו עליו את היריות הקטלניות על-פי "נוהל מעצר חשוד".

"נוהל מעצר חשוד" מבטא שינוי ערכים מוחלט שהכניסה ישראל של הליכוד ביחסים שבין ערבים ויהודים, ולמרבה הצער, משרד הבטחון בראשות מפלגת העבודה לא עשה לתיקון המעוות.

מה פירוש הדבר פתיחה באש על-פי "נוהל מעצר חשוד"? פירושו כי כל הערבים, ובעיקר תושבי השטחים, הם בבחינת חשודים, כל עוד לא הוכחה חפותם. אם חייל עצבני חושד במישהו הוא יכול לפתוח עליו באש ולהורגו, ובלבד שיפעל על-פי הנוהל.

אין זאת אומרת כי דמם של חיילי צה"ל הפקר, וכי לא יוכלו להשתמש בנשקם כאשר מרחפת על חייהם סכנה. אבל לא זה היה מקרהו של אסד סולימן במחסום ארז, ומקרים דומים אחרים שבהם קיפחו את חייהם "חשודים" שלא ניתנה להם ההזדמנות הנאותה להוכיח את חפותם.

עד לפני חמש שנים היה בשטחים נוהל אחר לגמרי של פתיחה באש — נוהל להגנה עצמית. אחרי כל תקרית ירי נבחנו חיילי צה"ל בעיקר על-פי הקריטריון אם עמדו חייהם בסכנה, ולהצלת חיים לא היה מנוס מפתיחה באש.

אין המדובר רק בשאלה איזה נוהל יעיל יותר לשמור על הבטחון, איזה מחמיר עם חיילי צה"ל ואיזה מקל עמם. אלא, מאחורי שינוי הנהלים מסתתרת פילוסופיה שלמה על עתיד יחסינו עם הערבים, כפי שאנחנו רואים אותם.

על פי נוהל הגנה עצמית, יש לנו מלחמה רק עם אלה הקמים עלינו להורגנו, ואנו משיבים מלחמה שערה. הערבים בכללם אינם אוייבים לנצח, ואנחנו מקווים לכונן עימם בבוא היום יחסי שלום ושכנות טובה. על-פי נוהל מעצר חשוד גואשנו מסיכויי השלום, וכל האוכלוסיה בכללה היא בבחינת אויבת וחשודה. מיישמים כלפיה נוהלים שנוסחו עבור עצירים נמלטים...

לא היה קל לקיים בזמנו את נוהל ההגנה העצמית, וראוי לציין כי עד היום בשביל מפקדים ביהודה ושומרון אין נוהל מעצר חשוד הופך את דמם של הערבים להפקר. אדרבא, עדיין מקפידים במקרים רבים, גם בנוהל מעצר חשוד, על רוחם של נוהלי ההגנה העצמית.

אבל בכל זאת... באמצע השבוע, בגלל תנאי ראות לקויה, לא הבחנתי בניידת משטרה שאותתה לי לעצור בשעת לילה. מאז, אין מרפה ממני המחשבה, שאילו היה שמי אסד חמודה ואת המשטרה הייתי פוגש לא בירושלים, אלא במחסום ארז — אוי...

לא סוגרים את השכונה

מאת ישראל זמיר

סרתי לקפה של ציון שבשכונת התקווה. ליד אחד השולחנות ישבו כמה מאותם "בני-יהודה" והתווכחו בלהט אם השופט הוא בן-זונה או בנה של מכונית אחרת. בין גיגוב תומס לקפה שחור עם הל התנהלה לה שיחה.

"יש מקצוע אחד," פתח יוסי שרעבי מבאי המקום. "שצריך להחזיר למדינה ואני מתנדב לעבוד בו. ואללה אני בטוח שתהיה לי פרנסה בשפע."

"למה אתה מתכוון?" ורק מישהו והדליק סיגריה.

"תליין. פעם זה היה מקצוע מכובד מאוד. בבית-ספר המורים סיפרו, שבספרים היו תולים בשרשרת, כמו בתור לאוטובוס. עכשיו יש ועננה, יש רוצחים מהעיר העתיקה. יש רוצחים מעזה, יש כמה אשכנזים שגנבו מיליונים. עושה רושם שלא תחסר פרנסה..."

"מה עם השוטט מהמשחק האחרון?" שאל העצבני, שעדיין לא נרגע.

"בסדר, תכניס גם אותו לרשימה", ולאחר הירהור נוסף: "ויש גם הרמאניים הזה כרמלה, גם הוא מועמד בטוח."

שוב חזרו לכדורגל, ל"בן זונה" ממשיכים את המשחק שנקטע. קשה ב"התקווה" לשכוח ולסלוח. מישהו צריך לתת את הדין אם הקבוצה מפסידה.

"תגיד, אתה עיוני, איך זה שהכניסו את רענן לצבור בכורו אוהב ערבים כזה לא בודקים לא שואלים מי האמא שלו?"

"מה אני יודע..." השיבותי "בזמן האחרון יש יותר שאלות מהצלחות," אמר משה. "איפה השנה"כ? תתעניין משה."

"תכניס גם אותם לרשימה. ראית איך זה כתב ביומן שלו לא יתחתן, נגזר עליו שיזמה בגדר... מלוכלך אחרי". "ראית איך המצמה הבלוגריצית סידרה אותו. עד הערב תהיה רשימה ארוכה מאוד, תוסיף הרבה עבודה", אמר יוסי.

מישהו בא וסיפר שראה בטלוויזיה שמן אחד מרחוב שמואל הנביא, שסגר את הרחוב בפני ערבים. טען שהוא החוק ואם יבואו ערבים — יחטפו אבנים. "גם אנחנו היינו צריכים לסגור את השכונה. אתה יודע כמה ערבים עובדים פה? אחד ישים שקית ליד הבאסטה של אחיך ואתם יושבים 'שבעה'..."

"תעזוב משה, אחדים מהם עכשיו משפצים לי את הבית. איפה אני אשיג פועלים יהודים?"

זכריה ישב בשקט. פניו עדיין חיוורים. לא מזמן חזר מניתוח ב"הדסה". באמצע זחיתה שכיבת אחיות.

"חבריה תעשו לי טובה ותרדו מהערבים" אמר בקול רפה. "בזמן האחרון אני רואה אותם קצת אחרת. שכבתי אחרי ניתוח חצי מת. מיטה לידי שכב איזה ערבי זקן והבנים שלו כל הזמן טיפלו בו. הם הביאו לשנינו אוכל. כל יום סחבו מהבית סירים נקיים והחליפו לשנינו בהתחלה סירבתי, היה לי לא נעים שערבי כזה מביא לי אוכל, סירים נקיים מהבית שלו ומציע את המיטה שלי. אבל הסדין שלי היה מאוד מלוכלך אחרי הניתוח ושמחתי לשכב על סדין נקי. וככה כל ימי השכיבה הם הביאו אוכל, מצעים, כאילו הייתי בן משפחה מהכפר שלהם.

"זהו, מאז אני לא מקלל את כל הערבים. רק את אלה שרוצחים יהודים. הזמנתי אותם אלי הביתה, כאורחים. שלי אז אל תסגור לי את השכונה, כי אני אפתח אותה בכוח" הצהיר זכריה בעיניים מאיימות ובקול רועם.

והשיחה נתגלגלה לה בדרכה. כל פעם חזרו ל"בן-זונה" ולמשרוקית "המזוננת". מדי פעם ציון הביא קפה, שקשוקה עם פיתות והחבר"ה אכלו, פצחו גרעינים והתווכחו על כדורגל. אשתו של "התליין" באה וביקשה שיבוא הביתה, לא יכולה לתלות לבד את השטיח. "התינוק עשה עליו קקי" — הסבירה בהתנצלות.

"מקצוע או לא מקצוע?" העיר יוסי בקריצה והחבר"ה הסתכלו על אשתו בעיניים להוטות וחזרו לשקשוקה.

כבר הייתי שם...

מאת נחום שור

לא הייתי שם, בירושלים, בימים האחרונים, כשחזרו שם התפרעויות של צעירים זומומי מוות מהימין התוקפני, הימין הדורסני, הימין הסהרורי וסתם בריונים, שהתפרעו והוסיפו להתפרע, בעיר העתיקה ובשכונת שמואל הנביא, ועשו, אגב זאת, בדיוק את רצונם של מבצעי הרצח המתועב של אליהו עמדי, — שהשקט יופר ושיוכח לכל, שלא ייתכנו יחסי אחווה ושלום בין יהודים לערבים ושבעצם, לא ייתכן כלל שלום לארץ האומללה והמסוכסכת הזאת.

אבל התמונה הזו, של צעירים יהודים המומי-מוות, מתפרעים ועושים שפטים בכל ערבי הנקרה על דרכם, מוכרת לי. לפני כמה שבועות נזדמנתי לאשקלון, ממש באותו יום בו נרצח בעזה נהג המונית מאשקלון, ישראל קיטרו ז"ל, וראיתי תמונות דומות.

שהייתי באותו יום באשקלון לרגל הרצאה בסמינר מטעם ההסתדרות. לעת ערב, כשכבר החלה לרדת החשכה, מיהרתי לצאת מהעיר דרומה, לפגישה אחרת. אלא שדרכי היציאה נחסמו. משקרבתי לכביש הראשי, המחבר את עזה לאשקלון — נקלעתי לתוך פקק תנועה גדול ושמעתי צעקות וצווחות, ראיתי אנשים רצים, צועקים, דוחפים, מקללים ואחרים נוטשים את מכוניותיהם ונמלטים בריצה ובבהלה לכל עבר. מפאת החשכה שירדה קשה היה להבחין — מי פה רודף ומי כאן נרדף.

מייד לאחר מכן החלו להישמע הקולות המוכרים של הסירנות המייבבות והאורות הכחולים-מהבהבים של מכוניות המשטרה הבליחו לכל עבר.

ישבתי בתוך המכונית, תקוע בתוך השיירה ונתון באמצעה של מהומה גדולה, כשהצעקות, הקללות ויבבת הסירנות מתערבבים אלה באלה לרעש מחריש אוזניים. הכל היה פקוק וחסום ובשל החשכה קשה היה להבחין מה בדיוק קורה כאן.

אך לא נצטרכתי לזמן רב כדי להבין את המתרחש. שהרי רצח הנהג היה עדיין טרי בזכרון, מאותו בוקר וגם דפוס התגובה היה זכור לי, ממה שאירע באותה עיר עשרה ימים קודם לכן, במקרה הרצח הקודם, כאשר המתפרעים בכיכר שילחו כעסם וזעמם בראש העיר ואף בשמעון פרס, שהיה עדיין ראש-הממשלה.

הרהור של זעם חלף במוחי: מה הם רוצים, המשוגעים-המתפרעים הללו, מאותם נהגים ונוסעים ערבים, שנזדמנו לכאן ומגמת פניהם דרומה. בשובם לעירם מיום עבודה שם בצפון, בתל-אביב ובנותיה. הרי לא רק שהללו אינם אשמים כלל, אלא שניתן להניח שרובם, שהיו עסוקים בעבודתם, אף לא האזינו לחדשות ולא יכלו לדעת על רצח אותו נהג באשקלון, ולכן נסעו לתומם בחזרה לביתם. מה הם אשמים, איפוא? האם יפגעו יהודים בערבים רק מפני שהם ערבים, כפי שפגעו, בכל הזמנים, ביהודים, רק מפני שנולדו יהודים?

סוף סוף נחלצתי, לאחר שעה ארוכה, מהפקק ומיהרתי לדרכי. ברדיו נטו עורכי החדשות להמעיט מערך האירועים באשקלון וחשבתי לי לרגע: אולי, באמת, היתה החוויה שעברתי זה עתה לא כל כך חמורה. שהרי אדם נוטה, בדרך כלל, להגזים במשקל חוויות העוברות עליו אישית. האמנם?

ומתי קנה חמידה לחומרת העניין? הנה, גם עתה, לאחר המהומות בירושלים התגובה הראשונית של ראש-הממשלה החדש-ישן, יצחק שמיר, היא בנוסח המתון להפליא: "אין צורך בזה"... והרי בירושלים לא רק "נטלו את החוק בידיים" אלא שרפו חנויות והציתו רכוש ובזזו ופגעו שוב בערבים חפים מפשע, רק מפני שהם ערבים.

והנה, השר פרץ מחמיר מאד בדרישתו לחומרת הענישה למחבלים אך מקל מאוד, בסגנונו המתקתק, בחומרת ההתפרעויות. ואילו המפד"ל קוראת, בתגובה למה שהתרחש, לסגור את חנויות הערבים. ואת דבריו של דרוקמן אין כלל צורך להזכיר.

ומאידך גיסא, ראש-הממשלה הקודם, שמעון פרס, שותק. שתיקה מזורה, כאמת מורה.

כן, אלה המראות של השנים הללו, של הימים האלה: זה קרה אשתקד, בקיץ 85' בעפולה לאחר רצח זוג המורים: עשרה ימים נמשכו ההתפרעויות, ללא תגובה הולמת ועם "הצתה מאוחרת" מאד של התעוררות מצידנו, כשאמרנו לעצמנו: אסור שזה יימשך; אך זה נמשך.

ואחר-כך — סתיו 86': אשקלון פעם אחת וכחלוף עשרה ימים — אשקלון מהדורה שנייה; ועכשיו — בחורף 86' — שמואל הנביא והעיר העתיקה בירושלים.

ומי אמר שלא מחכה לנו פה בארץ הזו צפון אירלנד וקפריסין גם יחד, אם כל זה יימשך, וכבר התמונות הללו הופכות ל"חלק בלתי-נפרד" מנוף חיינו ועוד מעט-קט, זו כבר שגרה ואנו מתחילים להתרגל ולחיות עם זה.

ומה הלאה? היכן כל תנועת העבודה הגדולה וה"מפוארת"? מפלגת העבודה שותקת, והרי מחצית השלטון בידיה. ומה היא עושה בשביל "מדינה"-כן: התמודדות ממשית עם התופעה החמורה הזו, של התפרעות אנשי ה"רחוב". היא בפירוש למען נפשו של העם ולמען מדינת ישראל, ושום מלים לא תהיינה גבוהות מדי בעניין הזה.

ומה נעשה אנחנו? האם נסתפק רק בתיאורים הנוקבים ובצילומי המצב?

איך מרפאים את קופ"ח

מאת יוסף שמי

במפגישה עם כתבים ביום ג' השבוע הציג פרופ' דורון, יו"ר מרכז קופת חולים, הצעות לשינויים יסודיים בשירות. בין ההצעות: הפעלה נוספת של המרפאות העירוניות בשעות אחר-הצהריים, תוספת כוח-אדם לרפואה הראשונית, הרחבת שיטת הרופא העצמאי ואף הרחבה ניכרת של זכות בחירת רופא — פעם בחצי שנה.

כדי לשפר את שירותי המרפאות הועלה רעיון של משיכת רופאים בכירים מבתי-חולים לנקודות עזרה כהן יטופלו אנשים ללא אישפוז לפי שיטת רופא עצמאי. מנהל מחלקה, סגנו, רופא בכיר יוכלו לקבל חולים בביתם, על פי השיטה.

הצעה מעניינת אחרת מתייחסת לתורים לניתוח אלקטיבי. הנאלץ להמתין זמן רב מדי יוכל לפנות למנהל רפואי של המחוז והוא יצטרך לדאוג "לחיסול התורים". מעשית, יהיה עליו לדאוג שהחבר לא ימתין זמן בלתי סביר.

בנוגע לבתי החולים החידוש המעניין הוא בהצעה להכניס להסכם העסקתו של מנהל מחלקה סעיף האוסר עליו פרקטיקה פרטית. הדבר אמור רק לגבי רופאים הנכנסים זה עתה לתפקיד. כדי לפצות את המנהל וגם לשפר את השירות מציע פרופ' דורון, שהחולה העומד לפני ניתוח, למשל, יוכל לקבל יעוץ והבהרות ממנהל מחלקה. אחרי שקיבל הפניה לשיחה כזו מרופ'או במרפאה. במרשם הכוונות גם הצעה בדבר ניתוחים במשמרת שנייה. מיחשוב הזמנות התורים לניתוחים מתוכננים ועוד.

כדי לצמצם את האי-סדר ויתכן שגם את היסוד לפרוטקציוניזם, מוצע לאחד קרנות מחלקתיות לקרן בית חולים אחת. בדרך זו תהיה בקרה טובה יותר על רכישת ציוד.

אלה הצעות שינוי בשירות קופת-חולים הכללית, מוסד המבטח 75-85 אחוז מהאוכלוסיה. במגזרים מסויימים מגישה קופ"ח הכללית שירות ל-100 אחוז מתושבי המדינה. כך זה בשכונות, בקיבוצים, בהתיישבות העובדת, בעיירות ועוד. ברוכה במיוחד הכוונה לשפר את השירות האמבולטורי. תוספת כוח-אדם, הרחבת שיטת ביקור מתוכנן, תוספת כוח-אדם מעולה מבתי-חולים — כל אלה יצמצמו את התורים, את הלחץ במרפאות בימי העומס.

הפניית מנהל רפואי של המחוז לעזרת החולה הממתין לתור לניתוח, היא הצעה בעיתה. לחולה תהיה כתובת, ואז לא יאלץ אולי לבקר אצל רופא בכיר או מנהל המחלקה בביקור פרטי, כדי לקבל תור מוקדם יותר. מיחשוב הזמנת התורים לניתוחים עשוייה גם כן להקטין את הפרקטיקה הפרטית והפרוטקציוניזם בבתי-חולים.

נקודות תורפה

אך עיקר העיקרים הוא, שכדי לבצע הצעות אלה צריך כסף, כסף ועוד כסף. פרופ' דורון הציג את התוכנית בלי שקיבל "או קיי" מפקידי האוצר. טוב שכך, שכן אלה היו מטרפדים את הרעיון, חוות דעתם, כנראה, תהיה נקודת התורפה של התוכנית. ייתכן מאוד שפרופ' דורון, המודע לתסיסה בקרב הרופאים, יצא עם הצעתו כדי להקל על האוצר לעכל את הדרישות ולהיענות להן. שכן התוספות ינתנו עבור עבודה נוספת. תרגיל דומה נעשה עוד בשנות ה-70; הפעם, ספק אם זה יעבור. צפויה התנגדות גם של ההסתדרות הרפואית ובעיקר של נציגי [illegible] החולים. פרופ' דורון מציע כסף עבור [illegible] נוספת, הכרוכה ביותר על שעות [illegible] הפנאי של הרופא.

ההצעות השונות בדבר תוספת [illegible] עבור עבודה נוספת, תוך ויתור על פרקטיקה פרטית, יתכן שתהיה מקובלת על [illegible] רופאים, שאין להם — או יש להם [illegible] פרקטיקה פרטית — אך לא על אלה [illegible] זכו למוניטין. הצעות אלה [illegible] להנהיג מוזמן. במצב נתון לא [illegible] מוכנים לצמצם הכנסה [illegible] שקלים בחודש, ולהסתפק [illegible] שקלים, במקרה הטוב.

אותות הניכור

בכללית ניתן לומר, שכדי [illegible] גדול מן ההצעות יש צורך [illegible] הרופא מן השורה והצעות [illegible] לקנות בכסף. במצב כיום [illegible] לבין חלק מן הרופאים. חלק [illegible] מרוויחים בחודש 500-700-900 [illegible] בבתי חולים משתכר הרופא [illegible] המומחה העושה משמרות-לילה [illegible] לאלף חמש מאות ש"ח נטו. [illegible] מגלה אדישות במקרים אלה. [illegible] מאחורי הטענה הפורמלית כי [illegible] 1,200 ש"ח.

אומר אחד מעובדי מרכז [illegible] בתשובה לטענה זו: [illegible] מוקדמת. יש לנו 400-500 רופאים [illegible] בתור לקבלתם לעבודה. [illegible] כנראה. אך היא מצביעה על [illegible] האנשים בבניין ברחוב ארלוזורוב [illegible] — יחס של מעסיק פרטי לכל [illegible].

הניכור נותן את אותותיו. [illegible] לקופה מועמד לרופאות) [illegible] במגדלברג, כי התמורה היא [illegible] אפשר כמובן בלי רופאות) [illegible] אך לא ניתן לבצע את השינויים [illegible] והנכונים ללא שינוי האווירה.

לא זול, לא קל

אפשר להניח שאם האוצר יוסיף [illegible] מדובר בעוד 5-6 אחוזים [illegible] נוסף לתרומה הניתנת כיום — [illegible] נוסחה שתאפשר הטלת עוד תשלום [illegible] או אגרה על המבוטחים [illegible] האוכלוסיה, ניתן יהיה [illegible] מהקילקולים שהצטברו בשנים האחרונות [illegible] לא יהיה זול ולא קל. גם בהסתדרות [illegible] במרכז קופ"ח ממשיכים בנתיבים [illegible] הבדוקים — תוספת כסף בבניין [illegible] ניראה שיש לחפש דרכים אחרות [illegible] לנסות להפוך בתי-חולים ליחידות [illegible] כלכליות עצמאיות שיקבלו תשלום [illegible] השירותים שהם מעניקים. הדגם [illegible] האמריקנית או שיטות במדינות [illegible] רוכשים שירותים מבית החולים. [illegible] אין כסף. מנהל המחלקה וסגנו [illegible] למוסר שלהם ולא לתוספת [illegible] הוא הדין לגבי מנהל בית החולים. [illegible] להבחין בין מצב הדברים אצלנו [illegible] במדינות שונות באה"ב או [illegible] המערכת או בצרפת. בכל מקרה [illegible] כספיים ופיקוח ביורוקרטי. לא יהיה [illegible] להוציא את "העגלה מהבוץ".

מהנאמר אין להסיק שיש להתנגד [illegible] המאמצים ולהמתין עד לארגון [illegible] שירותי בריאות. בעיקר אלה [illegible] הצעות פרופ' דורון ראויות [illegible] אם וכאשר יושגו, יביא [illegible] לאוכלוסיה.

מאת דורית גפן

שמיכה קצרה מדי

הנסיונות לרצות את כל הצדדים בתנועת החרות מעוררים אסוציאציה של שמיכה צרה מדי, שאינה מספיקה לכסות את כל הנמצאים מתחתיה. בכל פעם שמישהו מושך אותה אליו, נחשפים עכוזיהם של האחרים.

זה שבועות מדובר על הסכם ההולך ומתגבש בין המחנות השונים בתנועת החרות. הסכם שיש בו כדי לאפשר את חידוש תיפקודה של המפלגה, ובראש וראשונה להביא לכינוסה של הוועידה. אך מסתבר, כי הדרך להסכם עוברת בשדה מוקשים, וגם כאשר נדמה לשעה קלה, כי "השמיכה" המפלגתית מספיקה לכל ארבעת היריבים: שמיר, לוי, שרון וארנס, הרי די בהתעטשות או בתזוזה קלה של מישהו מהם כדי לחשוף את אחד הצדדים לצינה של תחושת קיפוח.

"עושה הצרות" האחרון, לפי שעה, ב"חרות" הוא השר שרון, אשר עוקב בדריכות אחרי מהלכי ההתקרבות בין שמיר ללוי, ועינו הצופיה אינה מתעלמת ממסעותיו של בנימין (בגין) "נסיכי "חרות" בארץ, בהם הוא מרמז על כך, שהקרע שבישבנה של "חרות" הוא עמוק. ספק אם בגין ג'וניור פועל בהשראתו של יצחק שמיר, אשר עם המחנה שלו הוא מזוהה, אך די בקשר הנסיכתי הזה כדי להעמיד את מחנה שרון באופוזיציה ולבחינה בשבע עיניים כל הצעת פשרה לכינוס הוועידה. כך, למשל, נדחתה עד כה ההצעה, ששרון יעמוד בראש מסגרת חדשה — לשכת המפלגה, שהיא המצאה שנועדה ליצור מסגרת מפלגתית שבראשה יעמוד אריק שרון, שכן בראש ההנהלה (על פי הסכם הפשרה האחרון) יעמוד שמיר, בראש המרכז דוד לוי (הוא גם יהיה מ"מ יו"ר תנועת החרות ומ"מ יושב-ראש ההנהלה) ובראש המזכירות, משה ארנס. על שרון אפשר לומר הרבה, אך הוא בוודאי אינו טירון פוליטי. אדרבא, בעבר הוכיח כי ידע לקרוא היטב את המפה, ולנצל מצבים לקידומו האישי. שרון מסרב איפוא לקנות זאת במחיר פרשת-פיקציה כמו לשכת המפלגה, ואינו מוכן להגיע להסכם. אנשיו טוענים, כי אם הלשכה היא אכן גוף מפלגתי חשוב, כפי שמנסים להציג זאת אנשי לוי, הרי הם מוכנים להציע אותה לדוד לוי. ושרון יעמוד בראש המרכז.

אך למי שנדמה כי הבעיה היא של חלוקת תארים בין ארבעת "האסים" של תנועת החרות טעות בידו. וזה רק קצה הקרחון של המחלוקת. שאלת השאלות שעליה עוד לא הגיעו להסכמה היא איזה נתח יקבל כל מחנה בכל אחד ממוסדות המפלגה — ועל פי איזה מפתח תיעשה החלוקה.

בגין ג'וניור
מסעות בנימין

אריק שרון
עושה הצרות

דוד לוי
הדרך להסכם...

יצחק שמיר
... רצופה מכשולים

פיהוקים גדולים — "בין השורות"

אם אגף ההסברה של תנועת החרות לא היה מוציא את החוברת "בין השורות", ומפרסם בה כמה מהטיעונים ודברי התעמולה השגרתיים של הליכוד, צריך היה להמציא אותה. שכן מאז הרוטאציה, שהביאה אחריה את החורף הישראלי, עוברת הזירה המפלגתית תנומה דובית, שעיקרה פיהוקים גדולים ורחבים. גם אם בחדרי חדרים יש מי שמעצבים כבר את אסטרטגיות הבחירות הבאות, הרי בשתי המפלגות הגדולות יודעים, כי התקופה הקרובה אינה טומנת בחובה גלים סוערים. ספינת הקואליציה תמשיך לשוט. והקצף הדקיק של כמה דפי תעמולה לא יזעזע אותה.

התגובה האנמית של מפלגת העבודה על אותם פרסומים, שתקפו את תעמולת המערך ופרסם נגד הליכוד ומדיניותו הכלכלית-חברתית, היתה בבחינת שיהוק אחד יותר מדי. ראוי לזכור כי אותה חוברת זעירה נועדה לצרכים פנימיים בלבד של תנועת החרות, והיא כבחינת אותם חוברות הסברה, שנמסרות לאורחים ישראלים היוצאים לחו"ל — דע מה תשיב — ובהן כמה תשובות לשאלות אפשרויות, שבהן ייתקל הישראלי בחו"ל. כך גם אגף ההסברה של תנועת החרות מנסה לספק לחברי המפלגה ולסניפים כמה תשובות. בנושאים שונים, בעיקר לצעקה — מודדות עם תעמולת המערך. גם אקרובטיקה מילולית לא יכולה להפוך אקט פנים-מפלגתי כזה לפרשה, או אפילו לפרשיה קטנה. ואכן הקצף המועט שעלה שקע בן לילה.

בחירות אישיות לראשות הממשלה

לכאורה, הרעיון של בחירת ראש הממשלה בבחירות אישיות נראה לגמרי לא רע. במבט שטחי נדמה שהוא גם מאד דמוקראטי. הרי מה יכול לבטא נכון יותר את רצון העם מאשר יכולתו לקבוע בהצבעה ישירה מי יהיה ראש הממשלה שלו? כל אחד כמעט יסכים, שזה הרבה יותר דמוקראטי מאשר בחירת ראש הממשלה בפורום של אלף או אפילו קצת יותר אנשים, שהוא בדרך-כלל מרכז-הגוף של מרכזי המפלגות הגדולות. אלא אם כן יחליטו, בשל אי-היכולת להתפשר בין המחנות, להפוך את כל צירי הוועידה לחברי מרכז, ואז יהיה פורום בוחר של כאלפיים איש או קצת יותר.

זאת ועוד: בחירות אישיות של ראש הממשלה יחוללו גם מהפיכה זוטא בסקרי דעת-הקהל. כיצד? ובכן, בכל פעם שיתפרסמו נתונים על ירידה מסויימת בפופולאריות של ראש הממשלה, יוכלו יועציו לענייני תקשורת לטעון, במידה לא מבוטלת של שכנוע, כי 1214 איש (המדגם של סקרי דעת-הקהל) הם כאין וכאפס לעומת מאות אלפי אזרחים, אשר הביעו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים את דעתם, מי האיש החביב עליהם והרצוי להם ביותר.

אך מעבר להיבטים המבדחים, יש ברעיון הבחירות האישיות של ראש הממשלה כמה נקודות תורפה רציניות. לפחות כל עוד קיימת בישראל המערכת המפלגתית הנוכחית. כלומר, כל עוד אין מדובר בשינוי רדיקאלי של המערכת, שיהיה כרוך כמובן בשינוי כל שיטת הבחירות בישראל. ולמעשה בחיסול השיטה הרב-מפלגתית לטובת מערכת פוליטית של שתיים-שלוש מפלגות.

אין צורך למנות את מגרעותיו של המשטר הקואליציוני בישראל, שבו פרחו וצמחו תופעות של סחטנות פוליטית על-ידי מפלגות קטנות, אשר ניצלו עד תום את היותן לשון-מאזניים. אלא שהוקמה המכנה הקואליציוני של ממשלת האחדות הלאומית הוכיחה, כי לסחיטה הפוליטית יש שני צדדים, ויותר מאשר העגל רוצה לינוק רוצה הפרה להיניק. מעולם, כך נדמה, לא היה כל תורו יותר להיגמל מאותה סחטנות, כמו בקדנציה הזו של הכנסת ה-11, שבה שתי המפלגות הראשיות היו יכולות לכונן קואליציה דו-מפלגתית ולהותיר מחוץ לקואליציה את המפלגות הקיימות, שהפכו לסמל לסחטנות הפוליטית. אלא שכידוע הפוליטיקאים הישראלים אמונים על השקפת-העולם העתידנית, של שלח לחמך על פני המים, כי ברבות הימים אתה עוד עלול להזקק למפלגות הדתיות.

אלה התומכים, ולא מהיום, בשינוי שיטת הבחירות, בין היתר בטענה כי כך תוכל המערכת הפוליטית לתפקד טוב יותר, מנסים להתעלם מרב-גווניותה של החברה הישראלית. האמפוטאציה המלאכותית שמבקשים גורמים פוליטיים שונים לעשות למערכת הפוליטית היא זריזות מיותרת. אנו עדים להתפתחות טבעית, של כוחות פוליטיים לפורמציות מפלגתיות גדולות. הציבור מבטא את העדפותיו — באופן הצבעתו. אם אכן השיטה הרב-מפלגתית נועדה כמעט של דבר לשבוק חיים, הרי אין צורך בהתערבות כירורגית-מלאכותית-תחיקתית. אלא יש להניח לה למות מוות כבעי.

*

אך אם נחזור לעניין הבחירות האישיות של ראש הממשלה, הרי לפי ההצעה שהועלתה לאחרונה, יוכל ראש הממשלה לבחור בעצמו את השרים בממשלתו. זה כמובן נשמע טוב מאוד, לפחות מן ההיבט התיפקודי של ממשלה כזו. אך יתרון כזה בידיו של האיש שנבחר ירוקן עוד יותר את מעמדה של המפלגה ואת תלותו של ראש הממשלה במפלגת-האם שלו. גם היום, אגב, יש לראש הממשלה פרורגטיבה לקבוע את השרים מטעם מפלגתו. אלא שהיום אין הוא יכול להתעלם מהקבוצה המצומצמת של צמרת המפלגה, ומהכוחות השונים בתוך המפלגה, והוא חייב בפועל להתחשב בכך.

זאת ועוד. מה קורה כאשר ראש הממשלה שנבחר ברוב של למעלה מחמישים אחוזים, אינו יכול להקים ממשלה משום שמפלגתו לא זכתה ברוב הרי אין להעלות על הדעת, כי מפלגה כלשהי תיתן לו את הפרורגטיבה לבחור מתוכה את האנשים הנראים לו ולקבוע מי ייצג אותה בממשלה.

סיטואציה תיאורטית אחרת היא שמועמד מסויים יזכה אומנם ברוב לראשות הממשלה, אך המפלגה היריבה תצליח לשכנע מפלגה שלישית לכונן ביחד קואליציה, ללא מפלגתו של מי שנבחר להיות ראש הממשלה. האם יוכל אותו איש לממש את רצון בוחריו ולעמוד בראש ממשלה שאינה רוצה בו?

גם המדברים על שינוי שיטת הבחירות אינם רואים אפשרות להפיכת המערכת הפוליטית בישראל לדו-מפלגתית. שכן קשה לראות את הזירה המפלגתית ללא גוף פוליטי דתי, אפילו יהיה מאורגן כמערך. המורכבות של האוכלוסיה הדתית בישראל אינה מאפשרת, כך נראה לפחות, שילובן של חטיבות דתיות, בסדר הגודל של המפלגות הדתיות הפועלות היום, בתוך המפלגות הגדולות, אלא אם כן יהפכו כל המפלגות בישראל לתאגידים של קבוצות פוליטיות, שכל מה שקושר אותן זה הבחירות לכנסת — בבחינת שותפות אד-הוק שאין מאחוריה כל שותפות פוליטית ואידיאולוגית, והיא מתפרקת למעשה מיד לאחר הבחירות.

בחירות אישיות של ראש הממשלה יחסלו גם את אחת הפונקציות החשובות של נשיא המדינה, אשר מזמין את אחד מראשי המפלגות להקים קואליציה. גם היום פונקציה זו אינה אבסולוטית, ועצמאותו של הנשיא מוגבלת למדי. אך בחירת ראש ממשלה בבחירות אישיות תוציא מיד הנשיא גם את המעט המצוי בהן היום.

כבר צוינה אפשרות, לגמרי לא בלתי סבירה, שמועמד מסויים לראשות הממשלה יזכה לרוב, אך מפלגתו תפגר אחריו. במקרה הטוב יאפשר לו הפיגור המפלגתי לכונן קואליציה. במקרה הגרוע עלול הפיגור להיות כה גדול שמפלגות אחרות יוכלו לכונן קואליציה בלי מפלגת ראש הממשלה. מבחינה תיאורטית לפחות אפשר לקבל מצב אבסורדי, שבו או שרצון הבוחר ירד לטמיון, והאיש שרוב העם רצה בו לא יוכל להיות ראש הממשלה, או שהאיש יהיה ראש הממשלה, אך תהיה לו אופוזיציה גדולה בתוך הממשלה. אפשר כמובן להביא היבטים נוספים לפרובלמטיקה של בחירות אישיות של ראש הממשלה, כמו למשל בכל הקשור לתיפקודו כלפי הכנסת, במקרה שאין לו רוב בה מכל מקום הרעיון, לפחות בנתונים המפלגתיים-פוליטיים העכשוויים של החברה הישראלית, נראה כפרי בוסר.

ברמן צוחק אחרון

בחירתו של יצחק ברמן ליו"ר הנהלת המרכז הליברלי החדש היא ללא ספק נצחון יוקרתי לאיש, אשר מחזיק ב"קופי רייט" של שם המפלגה הקטנה, שכבר הספיקה לעבור משברים פנימיים לא מעטים.

הנסיונות לדחוק אותו הצידה לא הועילו. דווקא שלמה להט, שהתחיל בסערה את הקריירה המפלגתית החדשה שלו, מתוך אמונה קצת נאיבית, כי שמו כלבד יביא את ההמונים למרכז הליברלי החדש, הרים ידיים כאשר הסתבר כי הדרך לצבור אלקטוראט היא קשה וארוכה.

בחירתו של ברמן עשוייה לקדם את המו"מ עם תנועת "שינוי", שאותו ניהל למעשה עוד בטרם הוקמה מפלגת המרכז הליברלי.

יצחק ברמן

ירושלים עדיין מחולקת

פיגועי הטרור האחרונים בירושלים מהווים סימפטום נוסף בריקמת היחסים העדינה והמורכבת בין יהודים לערבים החיים בעיר. די היה במעשה נתעב של רצח בחור ישיבה כדי להצית אש תבערה ומשטמה לוחשת. התגובה מן הצד שכנגד לא איחרה לבוא — בריוני כהנא ותושבי האיזור המליכו עצמם למשליטי סדר ולעושי דברו של החוק. חוק התנ"ך, כמובן. עין תחת עין ושן תחת שן. ראש העיר טדי קולק עשה ניסיון של הרגע האחרון להרגיע את הרוחות, כאשר כינס את נכבדי העיר הערבים וקרא להם לגנות את מעשי הרצח ומבצעיהם. ראש הממשלה שמיר יצא גם הוא בקריאה למתן את האוירה ולנסות לשמור על איפוק. מלים יפות, דיבורים מסכרי אוזן. המציאות בשטח שונה ללא הכר.

ירושלים חדלה זה מכבר לשמש מודל לדו-קיום בשלום בין יהודים לערבים. אין היא מהווה מוקד משיכה או אטרקציה לתיירים. אלה שכבר מבקרים ומסיירים בחוצותיה עושים זאת בלב כבד, ובלא מעט חשש. מעיר שבלבה חומה היתה לעיר פרוזת, שכל סכינאי לאומני עושה בה כרצונו. יכול ראש העיר להביא אין ספור דוגמאות ולעשות השוואות בלי סוף בין ירושלים כעיר בעלת אוכלוסייה מעורבת ומסוכסכת שמתרחשים בה, למרבה הצער, מעשי טרור ופיגועים למיניהם, לבין ערים אחרות בתבל, ניו-יורק או פאריס. אין בכך כדי לנחם או להפחית מחומרת המצב בעירו הוא.

מוטב היה לו חדלו פרנסי ירושלים וכל הרואגים לשלומה, ביסוסה והמשך החיים התקינים בה, לצבוע את מדיניות הממשלה ולתאר את כוונותיה בצבעים ורודים ופסטורליים נוסח "עיר הנצח", "לא עוד עיר מחולקת" וכו'. נכון לעכשיו, ירושלים הינה עיר רווית מתח ושנאה, שרב בה המפריד והשונה מהמשותף והמלכד. בתור שכזאת היא גם מהווה מעבדה בזעיר אנפין לבחינת יחסים אפשריים בין יהודים לערבים, והתוצאות בהחלט לא מעודדות.

אבי גרין, תל-אביב

הבראת המשק — רק ע"ח הגימלאים?

בעת שניטש במוסדות מפלגת העבודה והסתדרות הגימלאים הוויכוח המר על ההצעה להטיל מס כפול על קיצבאות הביטוח הלאומי, צמצום גובה הוותק במסגרת זו, הקטנת הפטור ממס הכנסה על גימלאות ופגיעות מרושעות נוספות, שזכו בדיון המוקדם לתמיכתם של שרי המערך והליכוד כאחד, התקפתי לא אחת על השמעת דברים בוטים בגנות ההתנכלות לאוכלוסייה מקופחת וחסרת מגן.

ראש הממשלה הקודם, שמעון פרס, שראה חובה לעצמו להעניק גיבוי לעמיתו שר האוצר ולמדיניות הנקוטה על-ידו, הציג במידה גדושה של זעם ותרעומת את השאלה העניינית, שאינה נעדרת בסיס הגיוני — "אם לא ניקח מהגימלאים ומשכבות אחרות, שאף הן מתנגדות בשצף קצף לקורבן או לוויתור הנדרש מהן — ממי נוכל לגייס את הכספים הנחוצים להבראת המשק, אשר הובא על ידי הממשלה הקודמת אל עברי פי פחת, ולהדברת האינפלציה המסמירה, העושה שמות בכלכלתנו". פרס הוסיף, כי "קל למתוח ביקורת, אבל מי שעושה זאת, חובה עליו להצביע על מקורות אלטרנטיביים." ניסיתי להשיב לשאלתו של ראש הממשלה, אבל עלי להודות היום כי תשובתי היתה חלקית בלבד. כאשר אמרתי שניתן לחסוך כסף רב על-ידי ביטול זכויות היתר, המוענקות בשפע לנבחרי העם ולשכבת היחסנים הצמודה להם, ואכיפה ממשית ורצינית של חוקי מס הכנסה על השכבות המתעשרות-בעם.

מסתבר שקיימת אצולה בישראל, שהשכילה לנהוג באנוכיות יותר גדולה מנבחרי העם ובעלי "המשמרות השלטוניות", והצליחה להגיע להישגים מרקיעי שחקים, תוך ניצול — כנראה בדרך חוקית — של "סדרי קביעת שכר ותנאי שירות בישראל".

האם ההכנסות, הגובלות בשערוריה של הבנקאים בתפקידי ניהול, המשתכרים בין 10,000 ל-25,000 דולר בחודש, אינן יכולות לשמש מקור לא אכזב "מנין וממי לקחת", כדי לא להזדקק לכבשת הרש של הגימלאים? איך יכלו נציגי מפלגת העבודה בממשלה להתעלם מעקרונותיה, עד כדי השלמה עם מצב בו מנהל מוסד המופקד על שירות ציבורי זוכה בהכנסה חודשית העולה על חמש שנות שכר של פועל תעשייה? האם זהו ביטוי לצדק חברתי? האם ידוע להם שמשכורתו של נשיא ארה"ב היא פחות מ-25,000 דולר בחודש?

שלמה דיאון, יו"ר ארגון גימלאי התקשורת ומיוזמי הקמת רשימה על-מפלגתית לכנסת

המערכת אינה מחזירה כתבי-יד הנשלחים אליה

מסך ראשון

אופרת השחקנים

„מקהלת אי הסכמה" – מחזה מצויין, הצגה משעשעת ומבריקה. בתמונה: אבי אריה, עידית טפרסון, חזינה קמביס, נתן דטנר, מרק חסמן ויועל עמית

מאת גיורא מנור

„מקהלת אי־הסכמה", מאת אלן אייקבורן; עברית: ערה בן־נחום; בימוי: פטריק טאקר; תפאורה: דוגלס חיס; תלבושות: יוסי בן־ארית; תאורה: נתן פנטורין; ניהול מוסיקאלי: שוש רייזמן; כוריאוגראפיה: רות מוטס — בית־אטרון העירוני באר־שבע.

אלן אייקבורן הוא בבחינת „תופעה" בתיאטרון הבריטי. מחברן של קומדיות מצליחות הממשיך, על אף הצלחתו המסחרית המסחררת, לנהל תיאטרון זעיר באחת מערי־השדה. נושאי כתיבתו הם חייהם של זעירי־בורגנים פרובינציאליים, על פי רוב. לכאורה, מה טעם להעתיק אלינו אווירה וסביבה זרה ולא מסקרנת כזו? אבל מסתבר, שכשם שחוקר הטבע יכול לגלות עולם שלם בערימת עלים או תלולית חול שוממת כביכול, כך מסוגל אייקבורן לחשוף אוצר שלם של רגשי אנוש אפילו בחזרות המבולבלות של החוג לאופרה איי־שם בווילס.

אני מניח, ש„מקהלת אי הסכמה" תעורר דווקא פזמון אדיר של הסכמה, כי זה מחזה מצויין, הצגה משעשעת ומבריקה, שכל מרכיביה מתאחדים לתשלובת מהנה ביותר. להלכה ההצגה ארוכה למדי — כשעתיים וחצי — אבל אינך חש כלל בחלוף הזמן. ואם יש קנה־מידה לטיב המופע — הריהו זה.

למעשה אפשר היה אולי להסתפק בקביעה שההצגה החדשה מצויינת מכל הבחינות ולהשאיר את היתר לצופים. שעה שהמבקר מתמיר עם המבצעים, מתחייבת הסברה מדוייקת מה לא היה כהלכה, ומדוע המעצבים או המבצעים חוטפים מנה אחת אפיים, מטעמי הגינות. הרי לפחות מגיע להם לדעת, מדוע הם ננזפים. אבל כשהכל בסדר, מדוע להסתפק בציון לשבח ולמנוע מעצמנו את התענוג להיכנס לפרטים, ולשוב ולהגות שנית מהחוויה הנעימה, תוך ניתוחה?

לכאורה מתאר המחזה את תהליך החזרות על „אופרת הקבצנים" של ג'ון גיי, זו ששימשה לברכט נקודת־אחיזה ובסיס ל„אופרה בגרוש" שלו. וחוג החובבים, על מרכיביו האנושיים, מתואר בצורה חודרת ומדוייקת. תוך כדי החזרות נחשפות שכבות חברתיות ואישיות־רגשיות של הדמויות, כך שלמעשה לפנינו מחזה חברתי ופסיכולוגי במסווה של קאריקאטורה על להקת־חובבים.

במרכזו של החוג־לאופרה הבמאי, עורך־דין „בחייו האזרחיים", (אבי אוריה, כאיש שלבושו מרושל לא פחות מחייו הפרטיים המבולבלים, בתפקיד מבריק של דיקטאטור נאפוליאוני בעל תסביך האיש נמוך הקומה, שחייב להוכיח לכל שהוא, בעצם, ענק). האמצעי הדראמאטי המקדם את העלילה פשוט ביותר. ללהקה מגיע טירון, אחד פקיד בחברה מסחרית גדולה, גאי שנתן דטנר מעניק לו מגוון של רגשות, מפחד־בימה משתק ועד ברק משחקי אמיתי. שלו עצמו, ולא של הדמות.

הופעתו של גבר טרי בעיירה הקטנה מהווה קאטאליזאטור, והאדרנלין בעורקי הגבירות, וכראן אשתו המטומטמת במקצת של הבמאי, זורם בחוזקה ויוצר תסבוכות רומאנטיות לא מעטות. יעל עמית כאשת־הבמאי מגוחכת וכנה בו זמנית, וגם הצאצקע המקומית (חזינה קמביס), המנסה לחקות את סגנון לונדון הפרועה של שנות ה־60 ("SWINGING LONDON"), שגם איתה מנהל גאי אהבהבים, משעשעת.

למעשה הפן החיובי ביותר של ההפקה הוא שכל הדמויות, עד לתפקיד הזעיר של החשמלאי השלומיאל (חנן שמטריק), מצויירות כל אחת כאיור מושלם בפני עצמו. שלמה סדן כצעיר אלים, עדי וים כפסנתרן כנוע ומבוהל, ויתר הדמויות בפריפריה מוסיפות כל אחת גוון משלה להתרחשות.

לשבח מיוחד ראויה עידית טפרסון, המגלמת את בתו של הפונדקי, הממלאה את תפקיד מנהלת־הבימה הנמרצת והאלימה ביד רמה וכחן רב. שחקנית זו מצאה, כנראה, סוף סוף את עצמה, דווקא בתחום הקומדיה, אחרי נסיונות שלא עלו יפה, כלאה ב„דיבוק" ומיני תפקידים דראמאטיים, שלא הלמו אותה ואת כשרונותיה.

התפאורה המורכבת כאילו מחלקי תפאורה המצויים במחסן החוג, תואמת את האווירה, וניכר במחזה ובבימוי, שהיוצרים מכירים היטב את העולם הטראגי־קומי של החובבים, עד לפרטי פרטים. אבל אוהבים את חולשות הגיבורים לא פחות משהם מחבבים את תכונותיהם הטרומיות.

נקודה מעניינת מתעוררת בהצגות העוסקות בתיאטרון חובבים: איך לשחק במיטב המקצועיות את אי־מיומנות. כי על הבימה צריך „להתעצל במרץ"... בקלות אפשר לתאר זמרי אופרה (או רקדנים או שחקנים) חובבים כגלמים חסרי־כשרון, כקאריקטורות מגוחכות. אבל אז קשה להתייחס לדמויות בחיבה והבנה. הבמאי האורח ושחקני באר־שבע מצאו את המידה הנכונה של גולמניות במשחק־בתוך־משחק, והבדילו היטב בין משחקם של המקצוענים של באר־שבע והחובבים של „החוג לאופרה".

לעלילה המתרקמת בין גאי לבין הנשים הנתלות על צווארו מכניס הבמאי, על־מנת להפיג את השיעמום הנורא של חיי מיטת־הנישואין שלהם, גורם נוסף — את הצד העיסקי־הכלכלי שלף מגרש העומד למכירה. הכל מציעים לגאי תמורה לאינפורמציה שהוא יכול לספק להם בקשר למגרש, בשל היותו עובד בחברה, שמתקניה סמוכים לאותו נכס העומד למכירה. ואכזבתם ממנו, משמתברר, שהחברה פיטרה חלק ניכר מעובדיה, וגם גאי בין 130 המובטלים הטריים, מעניקה טעם מריר לתמונת הסיום המתארת, כמובן, את הבכורה ה„נהדרת" של האופרה ותשואות הקהל לשחקן הראשי מהולות באירוניה. כי דווקא בשעת הצלחתו הבימתית הוא מאבד למעשה הן את יוקרתו והן את האוהבים שמהם נהנה. שום נצחון אינו שלם ומוחלט. על כל פנים לא אצל מחזאי מצויין כאייקבורן.

מוסיקה

הרכב מרענן

מאת אורה בן דרור

שמואל הרשקו טובה. מנחם וינברג פסנתר. אוסקר מוראבץ סונטה לטובה ולפסנתר. שוברט סונטה לארפג'ונה בלה מינור. שומאן שלוש רומאנסות אופוס 94. בך סונטה בסי מינור 1030 ב.ו.ו.

היה זה ערב מהנה של מוסיקה קאמרית בהרכב מרענן ובלתי שגרתי של טובה ופסנתר. מכלי המתכת הענק הזה הפיק הנגן שמואל הרשקו צלילים חמים במיוחד. כשהוא מושך באמנות משפטים ארוכים ומוסיקליים.

הערב נפתח בפרשנות אמינה מיצירתו הניאו־קלאסית של המלחין הצ'כי אוסקר מוראבץ (1917). ארטיקולציות ממוקדות בפסנתר, דיאלוגים ברורים בין הנגנים ואווירה נהדרת בפרק השני. מכאן נדרדרה התכנית לארפג'ונה לשוברט, שהיתה חיוורת במקצת.

היצירה, הכתובה במקור לארפג'ונה (כלי שהיה נסיון נפל להכלאת צ'לו וגיטרה) מבוצעת בדרך כלל בצ'לו ועיבודה כאן לטובה. ההרמוניות השוברטיות מצאו עצמן נפסדות בתיזמור זה. אולי לא מוכרחים למצוא חומר בכל מחיר?

מאידך, ביצירתו של שומאן, שנכתבה במקורה לאבוב, אכן באו לידי ביטוי הצבעים המקוריים של היצירה, והביצוע היה לגולת הכותרת של הערב. הנגנים גילו עומק הבעה והבנה מעולה לשומאן, והרומנטיקה היתה רומנטיקה כנה ומשוכנעת.

ההדרנים שחתמו את הערב, של עוד (ססה ארגוב בשיר הערש שלו) נפלא במיוחד), והותירו הזמנה מפורשת למלחינים לחבר יצירות מקוריות להרכב מוצלח זה.

הגורם הלאומי

מאת מדי שני

תזמורת הנשיפה והתזמורת הסימפונית הצעירה חיפה. מנצח: אליעזר החיתי. סולנית: זיוה פת, כינור. בתוכנית: סיבליוס: „פינלנדיה"; סמטאנה: „מולדבה"; קרייזלר־טרטיני: נושא ווריאציות; בורודין: פתיחה לאופרה „הנסיך איגור". חיפה, בית אבא חושי, 15.11.86.

חלק הארי של הקונצרט הוקדש לשני מלחינים לאומיים ידועים, סיבליוס וסמטאנה. סיבליוס, המלחין המפורסם ביותר של פינלנד, הושפע גם מבורודין (שיצירתו, הפתיחה ל„נסיך איגור", נכללה בתוכנית) כתב את יצירתו החביבה בשנת 1899. היצירה מבטאת את רצון העם הפיני להשתחרר משלטון רוסיה הצארית והשאיפה לתרבות מוסיקלית לאומית.

גם הפואמה הסימפונית „מולדבה" מאת סמטאנה, השנייה מתוך מחזור של שש יצירות מלאכת אמן, שייכת למוסיקה תיאורית. לאומית. הפעם הנושאים הם נופה והעבר האגדתי וההיסטורי של בוהמיה. היצירה המוכרת והחביבה זכתה לביצוע עירני ומהנה.

שילוב טוב בין הקבוצות השונות והדגשת סולו טובים. לאחר מחיאות כפיים נלהבות של קהל המאזינים, הוסיפו הנגנים את הדרן כבר בחלק זה של הערב — מהזמנה של ריקוד מס' 10 מתוך ריקודים סלובקיים מאת דבוז'ק.

החלק השני של הערב החל בהופעת בהדרכת דניאלה בוכנירה. הסולנית הצעירה זיוה פת, בת 17, ניגנה את הסולו של ווריאציות מאת קרייזלר — בהפגינה יכולת טכנית, קלילות וחן. טוב בין הסולו לליווי האנסאמבל.

לסיום הערב, אליעזר החיתי בחר לבצע את הפתיחה מאת בורודין בתזמורת כלי נשיפה בלבד. גם מלחין זה, עממיים סיים, היה אחד מהמבוגרים של התנועה הלאומית של המאה הי"ט. בעצמו ניגן בוויולה בתיאטרון הלאומי בפראג, תחת שרביטו של סמטאנה. התזמורת היתה נקייה וגם הפעם היו קטעי סולו טובים.

גרמה לי שאפשר היה להוסיף לסוף הקונצרט את הגורם המשותף של הלאומית ביצירות המוסיקאליות.

תיאטרון

משרד החינוך ממליץ על „הפיצוץ ברחוב אהלן"

משרד החינוך והתרבות ממליץ על הצגת „הפיצוץ ברחוב אהלן" המועלית עתה על־ידי התיאטרון לילדים ולנוער שליד המשרד. על ההמלצה פורסם בחוזר החודשי של מנכ"ל המשרד, ד"ר שמשון שושני, שנשלח לכל מוסדות החינוך במדינה.

בעקבות הפרסומים על ביטול הזמנת הצגת „הפיצוץ ברחוב אהלן" וחששם של מנהלים ומחנכים מהתמודדות עם הנושא אמר דובר משרד החינוך, ישראל כץ, כי אינו מופתע שיש המתנגדים לעסוק בנושא החינוך לדו־קיום יהודי־ערבי, באשר ביקשנו לקיים מגעים של נוער יהודי ונוער ערבי בקרב מחנכים. אמר הדובר, הוא הביע תקווה כי יהיו די מנהלים ומחנכים אמיצים שיראו בהצגה אמצעי חינוכי יעיל להתמודדות עם אחת הבעיות הלאומיות והחינוכיות החמורות שלנו ולא יבוזו ויתחמקו ממנה.

אירוע

הללוייה קובי

מאת יוסי ונונו

ערב לקובי אשרת — התאטרון ימו. 12.11 הקלטה סומבית לגלי צה"ל

קובי אשרת אף פעם לא נכלל בין טובי מלחינינו. הוא כתב הרבה, אחרים קיבלו את השבחים, תו האיכות לא דבק בו. אין כאן ביקורת, זו פשוט עובדה. זו גם הסיבה שחסרונו לא הורגש, כשהפסיק את קצב העבודה שלו לטובת ג'ינגלים ופרסומות. הוא מצליח בתחילת דרכו. ארוויזיון, מצעדי פיזמונים. האירוע נערך לכבוד 20 שנות יצירה והוצאת ספר שיריו.

הערב עצמו, כאן נאלץ להזכיר די הרבה שמות — הוא עבד כמעט עם כולם, סביר, לא מרגש. המנחה אבי קורן שהוא מן הסתם הדגם העכשווי להנחיות ארועים מהסוג הזה. מנופח, משעמם, לא מצחיק. עדיף כבר אהוד מנור הדיראקט. ראשון עולה אפי נצר, גירסה מעודכנת לשרל'ה שרון, מנסה להנחות שירה בציבור משירי אשרת. לא מצליח, יורד. אחריו הדודאים, בין רגע החסד הקטנים שהיו מפוזרים פה ושם. ביצוע מרגש ל„בדרך אל ההר", שיר שכתב חיים חפר לזכרו של אמיל גרינצוויג. אח"כ צילה דגן עם „הרי נעוריי", אחד הלחנים היפים של אשרת. דגן עושה מזה קריירה כבר די הרבה זמן, זה לא היא, פשוט לחצו אותה אז היא הסכימה. אם חשבתי שהפעם נסתדר בלעדיה טעיתי — שרל'ה שרון, החותמת של מה ייכנס לשידוני השירה בציבור, צריך לשמור איתה על קשר מקריאה קטע שמורכב משמות השירים שאשרת הלחין, מביך.

היתה גם להקת פקוד מרכז בשיר „אנחנו ואתם" אילנה אביטל, ריקי גל, לוי, ריקי מנור והיו גם „חלב ודבש" לה כתב אשרת חלק גדול מהשירים, גם שם מחרוזות שכללה שירים שקשה לזכור את היום, גם לא צריך. אפשר להמתיק את התה של כל תושבי סין במשך שנה ועוד יש עודף. אולי עוד קיץ? כלי טובות, גלגל וכו'. לא נעים לחזור בהם, וגם לא הכרח. רק מקווה שלא תעלה בהם מחשבה להחזיר מחדש.

עוד מישהו שאפשר לכתוב עליו מלים עבר, אריק סיני, הוא היה אמור להופיע כנראה שלא עמד בו הכוח, והוא הלך הביתה סתם איזוכר. היתה גם הפתעה, של מבצעת בפעם הראשונה שיר של אשרת כהרגלה המקצועי, נעים, הקשר של הזה לזמרים שקורים עכשיו.

היו גם אבי טולדאנו, נתן דטנר, עמיאל, אילנית. היה. עכשיו יש צעירים ומוכרים שמבינים את העסק טוב מאשרת ששייך לדור הולך (נעלם?). לא בטוח שמישהו מתאבל עליו.

אם אתם מתעקשים זה ישודר בגלי צה"ל מתישהו.

מקום

„הקומה השלישית" — פעם רביעית!!

מאת דוד אור

הקומה השלישית ביפו — אולם תיאטרון קטן ואינטימי ביפו נפתח ונסגר במשך השנים האחרונות יותר משלוש פעמים.

בימים אלה הוא נפתח שוב, והפעם נראה שזאת פתיחה שמבשרת קביעות ורצינות אמנותית. כוונת המארגנים להפוך אותו למרכז אומנויות, בית־ספר למשחק, קפה־תיאטרון וגם מסעדה בקומה השנייה בשם „התפריט", שמספקת למחות גם מזון גשמי יותר והרי אחרי הצגה טובה צריך תמיד לאכול ארוחה טובה...

היזמים, שמאחורי המקום החדש, הם שני במאים, עולים חדשים, שמאחוריהם עבר עשיר בארצותיהם. רדו דינולסקי במאי קול־נוע ותיאטרון מרומניה, שעסק בארצו בתיאטרון פוליטי־אנטי קומוניסטי ותיאון רוזנברג במאי מבוגר ועתיר נסיון, שברקורד העשיר שלו יש 50 פרקים בסדרת הטלוויזיה „לא יאומן כי יסופר".

השניים יפיקו ויביימו הצגות חדשות ומחודשות מתוך החומר שביימו בעבר ובינתיים, עם פתיחת המקום מסתפקים בפעילות מתוך מבחר הצגות שוליים, שבחרו כאוף אוף־הבימה הישראלי.

ערבי ג'אז, פעילויות לילדים, בהדרכת דבורה חבקין זוהי הפעילות החוץ־תיאטרלית במקום. בתחום התיאטרון תוארח במקום ההצגה „עור", מהפסטיבל עכו והצגתו של משה כליף „אחרי הנשף השנתי." הצגת יחיד שגם היא הועלתה בעכו, אך לא זכתה לפרסום, כיוון שהוצגה במסגרת תיאטרון הדרמה של שידורי ישראל היא „העטלף" — בעיבודו ובביצועו של איציק שוורץ, הצגת היחיד, לפי ספרו של אהרון מגד, עוסקת בישראלי מומר השוהה במסדר ישועי בדרום צרפת בהתבודדות, אך נשאר יהודי וציוני בנשמתו. בווידוי שזורים נושאים מההיסטוריה של עם ישראל, שואה, הקמת מדינת ישראל, אירועים שמוליכים את העטלף הסימבולי למילכוד ולדרך ללא מוצא. השחקן הוא איציק שוורץ והבמאי הוא יוזם המקום רדו דינולסקי.

הצגות נוספות לעתיד הם „העלמה יולי" בבימויו של תואן, „חובה לאומית" הצגה של בית־הספר למשחק בתיאטרון הקומה השלישית ועוד. המנהל של בית־הספר למשחק הוא אבינעם מור חיים, שחקן החאן לשעבר, ואפשר עדיין להרשם.

הקומה השלישית מקום חדש ישן בעיר חדשה ישנה. יפו קוראת לכם, ונאחל לקומה התמדה והצלחה. לבעלי המקום זיכיון ל־10 שנים על המקום ונקווה שהפעילות שלהם תתחיל לתת פירות הרבה לפני.

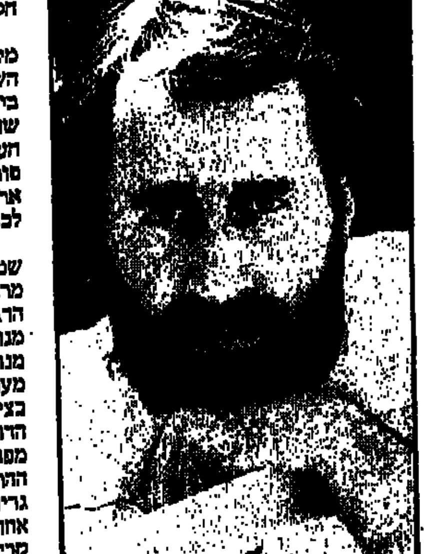

רדו דינולסקי
זיכיון ל־10 שנים

אם בעלך מכה אותך...

התופעה של הכאת האשה היא עתיקה, אולם ההכרה בעובדה שזו בעיה חברתית ושהקורבן צריך לחשוף את הנורא, היא נחלת השנים האחרונות בלבד — הדגישה ד"ר יוספה שטיינר, הממונה על נושא נשים ונערות במצוקה במשרד הרווחה, בערב המוקדש לאלימות נגד נשים. הארוע נערך במכון ואן ליר מטעם החטיבה לחקר מינים בחברה של האוניברסיטה העברית בירושלים.

שתי המרצות — רות רוניק, מייסדת ומנהלת המרכז לסיוע לנשים בהרצליה, שהיא עובדת סוציאלית מוצהרת ורונית לב־ארי, מנהלת המרכז למניעת אלימות במשפחה יצאו נגד המיתוסים שפורסמו באותו יום ב„ידיעות אחרונות" מהם עולה כאילו שופטת בית־המשפט המחוזי, שרה סירוטה, נזפה באשה על שנמלטה עם ילדה, בן ה־7 למעון נשים מוכות, ועל כי ניתקה את הילד מסביבתו הטבעית. הדבר היה בעת בירור תביעת גירושין של האשה, שבה טענה כי היא סובלת מאלימות של הבעל. „אמנם האשה מחריפה את מצבה בכך, שהיא בורחת והגבר נשאר בבית, וזה אינו פתרון, אבל לפחות היא מוגנת מן הסכנה", טענו הדוברות.

גם השפה אשמה

רות רוניק יצאה נגד האווירה, הרואה באשה חפץ ולא אדם, ונותנת לגיטימציה לאלימות כלפיה. „כך זה בשפת הדיבור המשתמש בשורש „דפק" או הענקת מחמאה לנערה יפה, שהיא „כוסית"). כך ביחס אל האשה בפזמונאות ובספרות — זה אינו נעשה במזיד, אבל ההתכוונות היא לכל המין הנשי.

לפני תשע שנים, כאשר שמעתי על גבר שרצח את אשתו אחרי שלושה חודשי נישואין, וטען — הכיתי אותה ולא חשבתי שתמות מזה כי היא רגילה למכות — התחלתי לפעול למען נשים מוכות, קודם בעזרת בדיקת המצב החוקי או „אכיפת חוקים קיימים ואחר־כך בהקמת מקלט סיוע לנשים", סיפרה רוניק. „כיום אני יודעת איך חיות נשים רבות, כאלה שהן שכנותיהן וקרובותיהן אפילו. אין מדובר רק בסטירת לחי פה או שם אלא בהשפלה נמשכת, בפגיעה בכבודה העצמי של האשה ובשבירתה הנפשית והפיזית. בשלב מאוחר יותר אנו עדים לאלימות קשה יותר, כוויות בעזרת סיגריות בוערות, שבירת עצמות, ובעיקר הכאות בהריון שהן אופייניות לגברים מכים. אנו שומעים על מקרים רבים של הפלות כתוצאה ממכות, על ילדים שנולדו עם פגמים קשים, על נסיונות התאבדות של נשים וכמובן על מקרי רצח שקרוב למחציתם מעורבים גברים הקרובים לאשה. אצל הערבים זה האח והאב ואין להסכים לנורמה נפרדת למגזר הערבי בגלל כבוד המשפחה".

„רוב הגברים, טוענת רוניק, „המכים את נשותיהם, יכו גם כל אשה אחרת שיחיו עמה.

דרושות קבוצות תמיכה

רונית לב־ארי, שחקרה את נושא האלימות כלפי נשים ממעמד נמוך סיפרה, כי אחרי שנת התנדבות במעון לנשים מוכות בהרצליה, הגיעה למסקנה כי דרוש מרכז פתוח למי שאינן פונות לשירותי הרווחה. משום שאינן סובלות מבעיות כלכליות. ונעמת הקימה מרכז כזה. הנותן ייעוץ בחיי נישואין וייעוץ משפטי (לא ייצוג משפטי). עורך הסכמי גירושין כשכלו כל הקיצין והזוג מסכים להתגרש ורוצה לחסוך הוצאות משפטיות. אחת מפעילויותיו העיקריות של המרכז הוא קבוצות תמיכה בנשים מוכות, שנועדו להעלות את דמויין העצמי. בעלים מכים אינם מוכנים לבוא ברובם למרכז כדי להעזר ולהיוועץ, אלא במקרים שבהם הוצא צו מניעה המוציא אותם מהדירה, או במקרי אזהרה מן המשטרה.

יש קבוצות טיפול לגברים מכים, שמנחה פסיכולוג שאשתו מנחה את קבוצת הנשים. אולם ברוב המקרים באים גברים, מציצים, שותים קפה, שואלים אם זה של המערך או של הליכוד. ואינם שבים. מתוך כאלף פונים ניתן למצוא שלושה עד ארבעה גברים המתאוננים על הכאה מצד נשותיהם. יש מקרים של הורים מוכים על ידי ילדיהם וכן ילדים מוכים. מקרים כאלה מועברים לגורמים אחרים.

ההגדרה של אשה מוכה כוללת גם נשים המוכות לעתים רחוקות. כי אלה כמו האחרות חיות תחת טרור.

הזהרו מעורכי־דין

לב־ארי מתלוננת על כמה עורכי־דין, הפונים אל נשים מוכות המגיעות לרבנות, ומציעים שירותיהם, מחתימים אותן על התחייבויות, העולות על היכולת הכספית של הנשים, ואלה מגיעות לעתים עד עיקול רכושן על ידי עורכי־דין. למקרים כאלה מקדישים זמן רב בייעוץ משפטי ובהעלאת המודעות לבעיות יחסים עם עורכי־דין.

לב־ארי סיפרה גם על היחסים בין המרכז לבין המשטרה. „יש שינוי לטובה ביחס של שוטרים לתלונות של נשים מוכות, ולא תמיד שוטרות מתאימות לתפקיד זה יותר. אולם יש לעשות עוד הרבה כדי להכשיר את כל השוטרים שיש להם מגע עם הנושא כדי לטפל נכון בתלונות. אם השוטר אינו נענה, יכולה האשה לבקש פגישה עם מפקד התחנה" — השיבה לשואלות מקרב השומעות, שחלקן היו נשים שהן קורבנות לאלימות במשפחה.

המרצה ניתחה גם את המאפיינים של הגברים המכים: בדרך כלל אלה גברים שגדלו במשפחה, שבה קיבלו הם עצמם מכות רבות, בה שלט האב שלטון ללא מצרים, שבה האם ספגה מכות, ושבה האב שולט על הבן גם בהתבגרו. זהו גבר בעל דימוי עצמי נמוך. לא בכל מקרה עבריין, אבל כזה המאמין שבביתו הכל מותר. אינו סתגלן, אינו חברתי, אלא כלפי חוץ, קשוח, סגור, ואף אינו מבין את טיב המעשה שעשה בהכותו את אשתו. גברים כאלה קשה להביא לייעוץ משום שאי אפשר לנהל שיחה חפשית בחברתם, והאשה אינה מעיזה להתבטא בנוכחות הבעל.

מבין 600 זוגות שנבדקו, נמצא כי ברוב המקרים האשה עולה ברמתה על הגבר. מבחינת השכלה, מראה חיצוני, משאבים אישיים. היא מחזקת את האגו שלו. בעצם, אולם דווקא רצונה לעתים לתת לו פצוי על ילדות קשה מעורר אצלו את האלימות.

מאפיין שאף יוספה שטיינר עמדה עליו, הוא היעדר שיתוף כלכלי בין בני זוג, הגבר הוא השולט על חשבון הבנק, לה אין פנקס צ'קים והיא תלויה ברצונו לתת לה כסף, והוא אף עורך במקרים רבים את הקניות בעצמו. הוא גם המחליט לגבי הקשרים שמותר לאשה לנהל עם בני משפחה, חברים וכדומה, והוא הקובע לרוב אם יתיר לה לצאת לעבוד מחוץ לבית. גברים מסוג זה גם מכתיבים לנשותיהם את סדר היום, את העבודות שעליהן לבצע, ועורכים ביקורת. במקרים רבים הם חושדים בבגידה.

יש תופעה של הכאות כבר לפני הנישואין, מתוך קנאה ורכושנות ואיסור על הבחורה לשרת בצבא מטעמים אלה, המעידים על חוסר אמון ובטחון מצד הבחור.

במקרים רבים נמצא כי נשים מוכות התחתנו כשהן כבר בהריון, כלומר, צעירות וחסרות בשלות, הן ובני זוגן, והמשברים מתרחשים במהירות. המכות הראשונות מתחילות אחרי החתונה, בהריון או אחרי הלידה.

התפקיד העיקרי של המרכז הוא לתת חיזוק לאשה, ליידע אותה לכוחה, להחזיר אותה למצב שהיתה בו לפני נשואיה להגביר הכרת ערכה העצמי, וזאת בעזרת קבוצות התמיכה או ע"י הפנייתה למקלט ולמשטרה.

אנחנו ב„חברה טובה" טוענת יוספה שטיינר. בארה"ב מעריכים כי אחוז המוכות מגיע לפחות לרבע מן הנשים, בישראל היא מעריכה את השיעור בחמישית. לאקט הנישואין אצלנו יש תפישה של חוזה חדש המקנה זכות על רכוש ולכן מערכת היחסים הטובה לפני הנישואין הופכת לא אחת לשלילית אחריהם.

מרים גורן

במעון לנשים מוכות בהרצליה: צפוף אבל בטוח. (צלם: מאיר פרטוש. אוגוסט 86)

בעד לאה שקדיאל

שדולת נשים בישראל יוזמת שיגור מאסיבי של גלויות לראש הממשלה, בדרישה למנוע עיוות החוק והפליה מסיבות מין.

„מכובדי — נאמר בגלוית המודפסת —. הן נוסח החוק והן עקרונות הצדק והשוויון שעליהם מושתתת מדינת ישראל מחייבים את אישור בחירתה של לאה שקדיאל כחברה במועצה הדתית של ירוחם. הנני פונה אליך בדרישה נמרצת לפעול למען אישור זה. „אני בעד מינוייה של לאה שקדיאל. בכבוד רב. שם....... כתובת:........"

כל המעוניין להצטרף ליוזמתה של שדולת הנשים בישראל, יעתיק את הנוסח על גבי הגלויות וישלח לכבוד ראש הממשלה, לשכת ראש הממשלה, קרית בן־גוריון, 91919 ירושלים.

מתכונים למתכנת

לבשל ולהקפיא

מירשמים מספרה של דליה למרני „בישול להקפאה, הקפאה לבישול" בהוצאת זמורה־ביתן.

חמיצת כרוב ובשר חמה

הכמות: 12 מנות; משך הבישול: כ־ 60 דקות.

אסמת כרוב קצוץ; 4 גזרים; 4 בצלים; 2 סלקים; 4 עגבניות (כל הירקות בגודל בינוני); כחצי ק"ג עצמות; כחצי ק"ג בשר בקר שמן (חזה); 1 כף סוכר; 1/2 כפית מלח; 1/2 כפית פילפל שחור; 1 כפית שום כתוש; 6 כפות מיץ לימון; 12 כוסות מים.

רוחצים וקולפים את הירקות. קוצצים את העגבניות, את הירקות האחרים מרסקים במגרסה גסה. נותנים בסיר את כל הירקות, העצמות והבשר, יוצקים את המים (להקפאה — משתמשים במחצית כמות המים), ומרתיחים. מנמיכים את הלהבה ומבשלים בסיר מכוסה עד שהבשר יתרכך. מתבלים בכל התבלינים ומבשלים עוד 5 דקות. מצננים את הסיר במי קרח, לצינון מהיר. מעבירים את המרק שצונן, למיכלים, משאירים מירווח התפשטות של כ־12 סמ'; סוגרים, רושמים על מדבקה את הכמות והתאריך, מקפיאים. להפשרה: מעבירים את המרק הקפוא לסיר. כמות הדרושה (6 כוסות), מחממים על להבה ישירה. שוברים במזלג את הגושים. כשהמרק מפשיר מוסיפים לו קוביות מ־6 תפוחי אדמה בינוניים ומבשלים עד שיתרככו. אם יש צורך — מוסיפים תבלינים.

כיכר גבינה בטעם רוקפור

250 גרם גבינה לבנה (9%); 250 גרם גבינת רוקפור („גליל"); 100 גרם חמאה; 1 כפית אבקת שום; 1 כף ברנדי. מלח; פילפל; לעיטור: כ־1 כוס אגוזים כתושים או עלי פטרוזיליה קצוצים.

כותשים או מפוררים את גבינת הרוקפור, ומערבבים עם הגבינה הלבנה. ממיסים את החמאה ויוצקים על הגבינות. מתבלים באבקת שום, ברנדי, מלח ופילפל ומערבבים היטב עד שיתקבל מימרח אחיד. מצננים במקרר 2־3 שעות. יוצרים בידיים כיכר, כעין כדור עגול או שני חצאי כדור קטנים (כמו לחם עגול). מצפים את הכיכר באגוזים, ועוטפים היטב בנייר אלומיניום או בפלסטיק נצמד. מכניסים להקפאה. להפשרה: מסירים את המעטפה ומעבירים לצלחת הגשה. הכיכר תפשיר במקרר תוך 8 שעות. להגשה עורכים סביב הכיכר פלחים של תפוחים אדומים וירוקים או מצות.

„פאטה" מכבדי עוף

12 מנות. משך הבישול: כ־15 דקות.

1 ק"ג כבדי עוף (או הודו, או אווז); 8 כפות שומן־עוף (או מרגרינה); 2 כוסות בצל קצוץ; 2 כפות ברנדי (או קוניאק); 1 כפית אגוז מוסקט טחון; 1 כפית זרעוני כוסברה (גד) טחונים; מלח; פילפל; 200 גרם מרגרינה (לא הרדוף).

[illegible]

עוגת קציפה ללא אפייה

כמות: 10־12 מנות (תבנית מרובעת של 25־35 ס"מ).

250 גרם ביסקוויטים מרובעים (או בישקוטים); חצי כוס יין מתוק; 4 ביצים; [illegible] 500 גרם גבינה לבנה רכה (9%); חצי כוס סוכר; 1 כף קוניאק.

[illegible]

איך להקפיא מה

בעקבות הספר

במשך דורות למדו הנשים לנהל את ביתן מאימותיהן, שלמדו זאת מאמותיהן. לפעמים גם מדודה, סבתא או שכנה מבוגרת וחכמה. אחר־כך, בשני הדורות האחרונים, כמדומני, החלו ללמד בבתי־הספר מקצוע המכונה „כלכלת בית", אך התאמתו לצרכי משק־בית מודרני תלוייה בציוד של המטבח, שהועמד לרשות המורה. כמה בתי־ספר בארץ מעמידים לרשות התלמידים תנורי טורבו או מיקרוגל, מעבדי מזון ומקפיאים?

הקפאה לבישול, בישול להקפאה, איחסון המזון בהקפאה והפשרתו — כל אלה מהווים תורה חדשה, שאינה כתובה במחברות סבתא ולא הועברה מאם לבת. עקרות הבית של היום הן הדור הראשון, הנעזר בטכניקה זאת ומרביתן לומדות משגיאותיהן. אין את מי לשאול, אין במי להתייעץ. מה נשאר? ספרי הדרכה, כמובן.

„בישול להקפאה, הקפאה לבישול — ספרה של דליה למרני „מדריך שימושי שכולו ישראלי מקורי", בהוצאת זמורה־ביתן, בסידרת „נבון לעכשיו": כ־250 עמודים, כריכה רכה, והרבה איורים של אווירה, בלי תצלומים צבעוניים. הספר עונה על השאלות המתעוררות בכל בית עם רכישת מקפיא, או מקרר חדיש, שבו תא הקפאה גדול ונפרד: למה להקפיא? מה? כמה? איך? בספר שני חלקים, הראשון — כמחצית הספר — זאת תיאוריה, הסברה על טיבה של הקפאה עמוקה, סוגי המקררים ומיקומם הרצוי בדירה החזקתם, נקויים וכו', הכנת המזון להקפאה, כלים וחומרים לאריזה. המזון המוקפא, סימונו הקפאת מזון טרי, לסוגיו (כולל ירקות ופירות טריים, למרות שבארצנו, ברוכת הפרי והירק במשך כל השנה, חבל לבזבז עליהם מקום במקפיא) וכמובן — הפשרה והקפאה חוזרת (מסתבר, כי למרות האזהרות החמורות של אנשי תזונה מפני הקפאה חוזרת של מזון שהופשר, אפשר להקפיא שוב פריטי מזון אחרים, כגון רסק ומיץ פירות, בשר, עוף, דגים מבושלים — אם הצבע והריח תקינים, פירות וירקות מבושלים ואפילו גלידה, אלא שאז עלול המירקם להפגע).

בחלק השני של הספר מובאים מירשמים של תבשילים הטובים להקפאה, כולל הצעות לאריזה ולהפשרה. יש גם אינדקס.

אין זה ספר יחידי העוסק בהקפאה, הרואה אור בעברית. קדם לו „ספר ההקפאה" (הוצאת ר. סירקיס, 1985) שתורגם מאנגלית, והותאם לתנאי הארץ והוא מפואר יותר, מלא תצלומים צבעוניים ומן הסתם יקר יותר. ראו גם אור חוברות שונות, תמציתיות ופשוטות־מראה. יש מי שיסתפק באחת מהן, יש מי שיעדיף יותר מירשמים, מגוונים ומתוחכמים — והם מצויים ב„ספר ההקפאה". ספרה של למרני הוא בעיקרו ספר הדרכה, המשיב על כל השאלות שהאמהות והסבתות אינן יכולות להשיב. המירשמים הם רק תוספת, הדגמה אך מי שמתחיל את הרומן שלו (שלה, בעיקר) עם הקפאה עמוקה — יפיק מהם תועלת רבה.

צב"ש

קול קורא

גם אני „הבראתי אחרת"

בעקבות פרסום המאמר של רחל שלו — להבריא אחרת", בעתון מיום 4 לחודש זה, אני מוצא לנכון להביא לתשומת לבך, כי ריפוי מחלת הסרטן בדרך הטבעונות מיושמת מזמן בארץ, על־ידי המרפא הידוע, מר אלי שטראוס.

אני עצמי חליתי בסרטן לפני 7 שנים. אחרי שנותחתי בבית־החולים נאמר לי על־ידי הרופאים במחלקה האונקולוגית, כי הדרך היחידה להירפא לגמרי ולהישאר בחיים היא של הטיפול הכימותרפי. לתמהונם של רופאים אלה סירבתי לקבל את הטיפול הזה, ועברתי לדרך הטבעונות בהדרכתו של מר שטראוס.

שיטתו של מר שטראוס דומה מאוד לזו המתוארת במאמר הנ"ל, של השוסר סטן דייקו. מספר חודשים אחרי שהתחלתי בטיפול, הבראתי לגמרי מהסרטן. אני מכיר רבים, רבים אשר בהמלצתי פנו למר שטראוס ולשיטתו והבריאו אף הם מהסרטן שפשט בחלקים שונים בגופם.

לפני שנה נפתח באשקלון „הבית־הטבעוני" — סנטוריום להבראת חולי סרטן — הבית נמצא בשכונת ברנע, בסביבה נאה מאוד קרוב לשפת־הים. יש בו רק 12 מיטות והאווירה בו נעימה מאד. בעלת הבית והמנהלת היא שרה חמו, הצעירה והנמרצת, שאף היא הבריאה מסרטן קשה, בשיטתו של מר שטראוס. ההנהלה הרפואית היא בידי רופא מקומי ובפיקוחו של מר שטראוס עצמו. אני ממליץ בכל לב על שיטה זו, שהיא אגב, טובה גם לבריאים לשם מניעת מחלת הסרטן. בדבר פרטים אפשר לפנות לטל. 051-35433 „בבית הטבעוני".

שייקה קציר, יד־מרדכי

להשאיר את צה"ל במדינת ישראל

רב־אלוף משה לוי
דירוג מיוחד לצה"ל

הרמטכ"ל רב־אלוף משה לוי סבור שניתן להוציא את צה"ל מחוץ למדינת ישראל, לפחות בכל הקשור למשכורות ולדירוג אנשי מקצוע בצבא, אולם קשה להניח שהדבר אפשרי.

צה"ל סובל ממחסור במהנדסים, טכנאים ואנשי מקצוע מסוגים שונים. במידה שהעלאת שכרם בצבא תמשוך אנשים מסוג זה מהסקטור האזרחי, יווצר שם מחסור והסקטור האזרחי ייאלץ להחזיר על אותם אנשים ע"י העלאה מקבילה בשכר.

הדוגמה לכך שאי־אפשר לנתק את הדירוג בצה"ל מיתר הסקטורים במשק נתן כבר שר המשטרה חיים בר־לב, שדרש את אותן ההטבות גם לכוחות בטחון הפנים, כלומר למשטרה, משמר הגבול ושירות בתי הסוהר. קשה להניח שהתהליך ייעצר בזה.

שר הביטחון יצחק רבין אמר שהוא מוכן לוותר על מספר טנקים ומטוסים למען פתרון בעיית השכר בצה"ל. יתכן שגם על הרמטכ"ל לחשוב במונחים כאלה, כלומר להתאים את גודל הצבא לאפשרויות לגייס כוח אדם במשק, ולהכשיר את הביטחון בצבא קטן וקומפקטי יותר.

הגודל איננו ערובה ליעילות: לעיתים, כפי שנראה בעבר, גרם הגודל לסירבול ולבזבוז.

מדיניות מוניטארית — לא רק בעיה של ניהול

מיכאל ברונו
מייעל את הניהול

משיקולים של ייעול הניהול בבנק החליט הנגיד מיכאל ברונו לבצע מספר שינויים בהנהלת בנק ישראל. הוא הקים הנהלה מצומצמת, המורכבת מפקידי הבנק. כן מונה מנכ"ל חדש, שינהל את האדמיניסטרציה. הודעה על כך העביר מיכאל ברונו לכל העיתונים.

במקביל הגיעו גם ידיעות על הרכב הנהלת "הפדרל ריזרב" (הבנק המרכזי של ארה"ב), הכוללת ארבעה רייגניסטים ושלושה ליברלים, כלומר משקף ייצוג פוליטי וכלכלי רחב למדי. הנהלת הפדרל ריזרב היא המחליטה על המדיניות המוניטארית ולא חולקר לבדו.

אצלנו, כתוצאה מסיבות היסטוריות, לא מותנה על־פי החוק הנהלה אחראית בבנק ישראל. הנגיד הראשון שקבע לא במעט את חוק בנק ישראל השאיר את מירב הסמכויות בידיו. המוסדות היציגים, כגון הוועדה המייעצת והמועצה המייעצת, הוקמו רק כגופי ייעוץ, ללא סמכויות, וכל הסמכויות נשארו בידי הנגיד. גם המשנים לנגיד בנק ישראל, שהם במסגרת מינוי ממשלתי, מקבלים את סמכויותיהם, במידה שמקבלים סמכויות כלשהן — מהנגיד עצמו.

זה שנתיים, בניגוד לחוק בנק ישראל, לא מונו גם משנים ולא ועדה מייעצת. שותפי הקואליציה אינם מסוגלים להגיע להסכמה בקשר לקביעת היו"ר והרכב. במסגרת זו של נכונות ברונו לשקול "ייעול דרך הניהול" רצוי גם לשקול האם לא עדיף לשנות את החוק, ולקבוע הנהלה רחבה יותר, בעלת סמכויות בקביעת מדיניות הבנק המרכזי.

הלימודים לא נגמרים באוניברסיטה

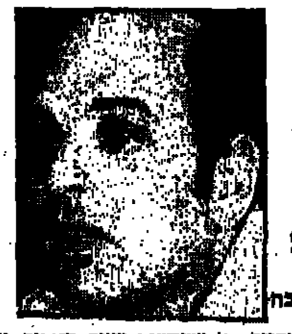
אהרון פוגל
ראש פתוח
ויכולת הקשבה

ניתן לציין לחיוב, כי באגף התקציבים עדיין יש האזנה והקשבה לנושאים כלכליים ולפחות הממונה על התקציבים, אהרון פוגל, מגלה פתיחות ויכולת הקשבה. למסקנה זו ניתן היה להגיע לאחר שיחה עם הממונה על התקציבים בקשר למחירי המים.

אהרון פוגל הביע הסכמה לכמה הנחות בסיסיות, שבוטאו לראשונה במדור זה בקשר למחירי המים. כך, למשל, הוא מסכים שיש לזקוף את המוביל הארצי המשוערך למחיר המים ואת התשואה של 10 אחוזים על השקעה זו. הוא גם הביע הסכמה לכך שסיפור מי הביוב הוא הוצאה אקולוגית ברובה, ורק את הטיהור הנוסף (השלישוני) של התאמת המים המטוהרים לשימוש חקלאי ניתן לזקוף לעלות המים.

כן הוא מכיר בצורך להמשיך לסייע לכותנה לעבור את שנות השפל, שנגרמו בגלל מלחמת החקלאות של ארה"ב נגד השוק המשותף.

מעבר זה, שפתוח בוויכוח ציבורי בנושאים אלה, זוקף שינויים אלה בחשיבה הכלכלית באוצר — לזכותו. אולם עדיין קיימת בעיה עם מספר רפרנטים בנושא זה, שאינם מסוגלים להבחין בין האובייקטיביות של הנחותיהם האקסטרה־כלכליות לבין הניתוח הכלכלי שלהם. ההנחות חלקותיות מחוץ לתחום הכלכלה אינן מדעיות ואינן אובייקטיביות. הן משקפות דעות רווחות, אופנות וגם שהלכי־רוח המשפיעים על תחום הכלכלה.

באחרונה נערכו מחקרים אקדמיים רבים שבחנו מחדש את ההנחות המקובלות, עליהן משתיתים הכלכלנים את מסקנותיהם. בחלקן, נמצאו ללא בסיס מדעי אובייקטיבי, או מופרות מבחינת ההתנהגות הפסיכולוגית הצפויה. ניתן להפנות רפרנטים אלה לפרופ' עמוס טברסקי, פסיכולוג נודע, שיחד עם אחרים עסק בבחינה מחדש של ההנחות הבסיסיות המשמשות את מדע הכלכלה. לפני כחצי שנה אף התקיים סימפוזיון בינלאומי בנושא זה. מה שלא יתכן הוא, שכלכלנים בכירים באוצר לא יתפתחו ולא ישפרו את ידיעותיהם בפילוסופיה של הכלכלה, וישארו תקועים עם אוסף ידיעותיהם או מה שנותר בזכרונם מאז עזבו את ספסלי האוניברסיטה.

הציבור נאלץ לסבסד את שחקני הבורסה

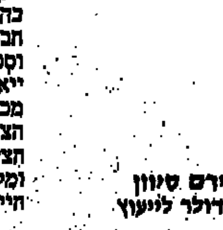
עמירם סיוון
25 דולר לייעוץ

בעקבות מסקנות ועדת בייסקי הנהיגו הבנקים מערכות ייעוץ לניירות־ערך בלתי תלויות בסניפי הבנקים. הקמת מערכת הייעוץ, הקשורה גם במחשוב ובקבלת מידע עדכני מהבורסה, היתה כרוכה בהשקעות גדולות בציוד ובהכשרת כוח אדם. לדברי אחד ממנהלי הבנקים הגדולים, תעלה לבנק כל התייעצות של לקוח 25 דולר, וספק אם ניתן יהיה לגבות סכום זה מהלקוח. כפועל יוצא מכך ייאלצו הבנקים לסבסד את מתן הייעוץ לשחקני הבורסה.

מכאן, שהמלצות ועדת בייסקי מטילות מעמסה גדולה מדי על הציבור למען הנהגת משחק הוגן כביכול בבורסה. מה עוד שרוב הציבור אינו מתעניין כל־כך במאזנים, תשואות, וחלוקת דיווידנד, ומקבל עצות והדרכה במסגרת הפצת שמועות מחוץ למסגרת הייעוץ הרשמי.

בשביל זה לא כדאי לקיים מערכת בנקאות

ויקטור מדינה
קיצוץ נצחי באשראי

הבעיה העיקרית של הבנקאות הישראלית איננה בהכוונת התוצאה בקשר לייעוץ בניירות־ערך, אלא דווקא בבנק ישראל. במסגרת המדיניות המוניטארית כופה הבנק המרכזי שיעורי נזילות גבוהים על הבנקים, כלומר מחייב אותם להחזיק אמצעים נזילים בכמות גדולה בצורת פקדונות חובה בבנק ישראל. שיעורי הנזילות נעים בין 20 ל־100 אחוז, ובממוצע 40 אחוז לעומת הבנקים בחו"ל, החייבים רק בשיעורי נזילות כוללים של 12־20 אחוזים בלבד.

חובת פקדונות הנזילות אינה מאפשרת לבנקים להשתמש בכל המקורות לצורך מתן אשראי. לכן עליהם להעמיס את מלוא הכובד העודף על החלק החופשי שבו מותר להם להשתמש.

אגב, מנהלי הבנקים מכפלים ומייקרים את האשראי לציבור. מנהלי הבנקים מעריכים כי 94 אחוז מהאשראי שהם מחליטים הוא לממשלה או בהכוונה ממשלתית, והבנקים יכולים להחליט רק על 4 אחוזים הנותרים. קשה לתאר שבשביל 6 אחוזים אלה כדאי לקיים מערכת בנקאית כה מסועפת. מכל מקום, על בנק ישראל לשנות את המדיניות המוניטארית בה הוא מנסה לדכא את הצריכה באמצעות קיצוץ מתמיד ונצחי של כלל האשראי.

למעשה, במקום לדכא את האשראי הוא מדכא את ההשקעות במשק. אם המדיניות תשונה, יוכל הסקטור היצרני לגייס כסף להשקעות ע"י מתן סיכוי לתשואה עתידית גבוהה יותר מהריבית בשוק.

צבי טימור

הסרה המונית של הפיקוח על המחירים — בקרוב

מהלך נוסף של הסרת הפיקוח המינהלי מענפים ושירותים במשק יתבצע בימים הקרובים. דובר משרד התעשייה והמסחר מסר אתמול, כי במסגרת המשך המדיניות של הסרת הפיקוח הוחלט להסיר בקרוב את הפיקוח משורה של ענפים: מוצרי בשר מעובדים, חומרי ריפוד, לכה ומוצרי לכה, תרכיבי חיסון לבעלי־חיים, מוצרי חיטוי ומשמידי חרקים לשימוש ביתי, סולת נייר וקרטון, סירים וכלי בישול מחמרן, אבקות שתייה, מכונות תפירה, תמציות אפייה, מכונות כתיבה וחישוב, אופניים ורוכסנים.

בתחום השירותים יוצאו מהפיקוח שירותי תיקון ואחזקה למכונות חישוב, מכונות כתיבה ומכונות תפירה, שירותי שליחויות ושירות מיחזור מתכות.

עוד מסר הדובר, כי משרד התעשייה והמסחר יעקוב אחר השירותים והמוצרים שהוצאו מפיקוח. אם יתברר כי בעקבות הסרת הפיקוח יירשמו עליות מחירים חריגות, לא יהסס המשרד להחזיר את הפיקוח או להתיר יבוא מתחרה.

א.ג.

השקל יוסף ב־14% ביחס לדולר; פוחת ב־27% ביחס למארק

ב־12 החודשים שהסתיימו באוקטובר 86 השקל תוסף ריאלית כלפי הדולר בכ־14 אחוז ובכ־16 אחוז כלפי הליש"ט, לעומת פיחותים ריאליים שהושגו באותה תקופה בשקל ביחס למארק הגרמני (כ־9 אחוזים), לפרנק השווייצי (כ־8 אחוזים) ולין היפאני (כ־12 אחוז) — כך עולה מסקר שערכו מומחי המכללה הפיננסית.

בתקופה זו פוחת השקל נומינאלית בכחצי אחוז כלפי הדולר, בכ־31 לעומת היין היפאני ובכ־27 אחוז לעומת המארק הגרמני. מדד המחירים עלה באותה תקופה בכ־17 אחוז.

מהסקר מתברר, כי בחודש האחרון חל תיסוף ריאלי של השקל ביחס לכל המטבעות העיקריים. התיסוף הריאלי הגבוה ביותר — 7.5 אחוזים — חל כלפי היין היפאני והנמוך ביותר 2 אחוזים — כלפי הדולר.

נסים מוכן לשמוע
אך לא להבטיח

"טבע" תחלק 30% דיווידנד במזומן

"טבע" מחלקת דיווידנד שני בגין שנת 1986/7. ב־14 בדצמבר 1986 תחלק קבוצת טבע תעשיות פרמצבטיות דיווידנד ביניים שני במזומן בגין שנת 1986/7, בשיעור של 30%, שיעור דומה לדיווידנד הביניים הראשון ששולם.

שיעור המס שינוכה במקור הינו 13.5% יום האקס נקבע ל־24 בנובמבר 1986.

שווייץ אלופת החיסכון

השווייצים הם אלופי העולם בחיסכון. כך מתברר ממחקר שנעשה במכון הבינלאומי של קופות חיסכון שמושבו בז'נבה. לפי נתוני המכון, תושבי שווייץ הפקידו אשתקד בחשבונות החיסכון 36 אלף פרנקים בממוצע, בעוד היפאני הממוצע הפקיד 27 אלף פרנקים בלבד.

אחרי שווייץ ויפאן צועדות בלגיה, עם חיסכון של 24 אלף פרנקים, ארה"ב — 19,800 פרנק מערב גרמניה — 18,200 פרנק ואוסטריה 15,100 פרנקים.

למכון אין נתונים על שיעור החיסכון בישראל, כי ישראל איננה חברה בו. במכון חברות 3000 קופות חיסכון של 79 מדינות, בהן נחסכו 2,900 מיליארד פרנקים שווייצים.

יוסף אלפרן, ז'נבה

גלגלי הבורסה

איזון מושלם

המסחר בשוק המניות התנהל גם אתמול במגמה מעורבת. עם איזון כמעט מושלם בין מספר העליות (147) למספר הירידות (143), כשבתווך 93 ניירות־ערך שנסחרו ללא שינוי בשערים. ב־37 מניות לא נערך מסחר. המחזור בשוק המניות ירד מעט, והסתכם בכ־10.9 מיליון שקל, מזה רק מיליון שקל במניות ההסדר.

הפעילות בשוק אגרות החוב הצטמצמה אף היא, והמחזור בו הסתכם בכ־8.3 מיליון שקל. האג"ח מסוג שארבל, ובשגיא ובריידה לפולה נסחרו ביציבות ובצמודי ה־80% למדד היו ירידות עד אחוז, לעומת זאת, האג"ח הצמודות למט"ח נסחרו בעליות קלות, כשבלטו ה"גלבוע", בהן היו עליות עד אחוז.

במלווה קצר מועד נקבעו תשואות בין 19.9 ל־21.5 אחוזים והמחזור הסתכם בכ־4.2 מיליון שקל.

בשוק המניות, נמשכה כאמור, המגמה המעורבת, עם תנודות מתונות בדרך כלל, לשני הכיוונים.

למניות הבנקים שבהסדר היו היצעים קטנים. אי־דיבי רגילות, פועלים ודיסקונט א' ירדו בין 0.1 אחוזים כ"א. מזרחי ע"ש עלתה בשיעור זה ובלל ירדה ב־0.2 אחוזים. התשואות נעות בין 16.4 ל־17 אחוז.

בקרנות הנאמנות המתמחות במניות היתה צבירה של כחצי מיליון דולר.

בין המניות בהן נקבעו תנודות חריגות: מנורה 5.0 (+10%), קונסורטיום 1.0 (ק"ג), קונסורטיום 5.0 (+15%), כלל מחשבים (10%), סחף 1.0 (10%), מטעי־הדר 5.0 (+10%), מיפ (10%), קדמני 1.0 (+10%) אליאנס (+9.9%) רוויורון (ק). המניות ה"כבדות" נסחרו ביציבות ובתנודות מתונות עד 2 אחוזים.

סל המטבעות עלה ב־0.05 אחוזים, ל־1.4930 שקל. השער היציג של הדולר ארה"ב ירד ב־0.02%, ל־1.4911 ש"ח. דולר נוסעים עומד על 1.7651 ש"ח. הדולר השחור נסחר בין 1.485 ש"ח. הדולר השחור נסחר בין 1.47־1.485 ש"ח לדולר.

● אלביט מחשבים בע"מ הגדילה את אחזקותיה בחברת אינפרמטריקס אינק ("החברה") בכ־30%, והגיעה ל־98 אחוז על־ידי רכישת אחזקותיהם של מרבית בעלי המניות הקיימים של החברה, בעלות של 2.6 מיליון דולאר.

אינפרמטריקס, שבסיסה בבוסטון ארה"ב, עוסקת בתיכנון, ייצור ושיווק של מערכות הדמיה טרמית, בעיקר בתחום הרדיומטריה וראיית הלילה. חברה זו מחזיקה בפטנטים בתחום טכנולוגיית הסריקה של מערכות ההדמיה.

העורך הכלכלי: צבי טימור

אומץ בקו הצנזורה

"אומץ בקו העימות" הוא סרט שצולם עבור רשת טלוויזיה בריטית והוא עוסק, בין השאר, ביחסם של חיילי צה"ל לתושבי השטחים. הסרט היה אמור להיות מוקרן בסינמטק של ת"א החל בינואר. אלא שההקרנה האמורה לא נשאה חן בעיני אנשי הליכוד בעיריית תל־אביב.

לפני כשבוע הוקרן הסרט, בהקרנה פרטית, בפני חברי מועצת העירייה, פקידי עירייה ועיתונאים. כבר באולם ההקרנה התעוררו הוויכוחים. למחרת, שלח דוד יוטן, חבר המועצה מטעם הליכוד, מכתב לראש העירייה, שלמה להט, ודרש ממנו למנוע את הקרנת הסרט. "הסרט חד־צדדי כולו — כותב יוטן — מלא שנאה ליהודים ולישראל ומשווה שחרור יהודה ושומרון לכיבוש הנאצי. משפיל את חיילי צה"ל וקורא לאי־ציות לחוקי המדינה".

נתן וולף, סגן ראש העירייה מטעם המערך, המכהן כיו"ר הנהלת הסינמטק, לא חשש מהקרנת הסרט והודיע כי הוא מתנגד להטלת צנזורה על הסרט. עם זאת, החליט להעביר את הנושא להכרעת הוועדה המקצועית של הסינמטק.

בינתיים, המשיכו חברי המועצה של הליכוד לעבוד. בישיבת סיעת הליכוד במועצת העירייה, שהתקיימה ביום ג', התקבלה החלטה להתנגד להקרנת הסרט בסינמטק העירוני. ראש הדוברים היו דוד יוטן ויגאל גריפל, מ"מ ראש העירייה.

ככל הנראה, תתמוך גם החזית הדתית בהצעה זו. לליכוד ולחזית הדתית יש רוב במועצת עיריית תל־אביב, כך שהם יכולים להעביר החלטה כזאת, אם ירצו. עם זאת, אין לדעת אם תהיה להחלטה כזאת ערך כלשהו. הסינמטק הוא עמותה ציבורית ומועצת העירייה לא יכולה לכפות עליה החלטה כלשהי.

מצד שני, מזכירים המעוניינים, שחלק גדול מתקציבו של הסינמטק מגיע מהעירייה, ובעל המאה הוא, כידוע, גם בעל הדעה.

איזו (סינ)רמה!

משמרות ה"סינרמה". (צילום: באדיבות "חדשות")

העיתונים טוענו, כי עשרות־אלפים איש דחסו את עצמם להיכל הסינרמה המחודש במסיבת העיתונים "מוניטין", "גלובס" ו"בטמים". יכול להיות שהמספר מוגזם, אבל היה צפוף מאוד שלשום בסינרמה.

לערב תרומנה כמות גדולה של "שמות", וגם למי שלא רצה להתחכך בהם לא היתה ברירה, בשל הצפיפות. מלבד אנשים וכל הכרוך בכך (בגדים, בגדים, ענני בושם ואפטר־שייב שהתחרו זה בזה עד חורמה, סיגריות וכוסות משקה) היו שם גם להקת "בוטלג ביטלס" שחיקתה את החיפושיות, באר עם משקאות חריפים ותחרות הנשיקה הארוכה ביותר, בה זכו בפרסים כל שלושת הזוגות שהתמודדו.

למי שיש עיניים של מפקח, כדאי לעקוב אחרי הסינרמה, "הדיסקוטק המשוכלל והמפואר ביותר במזרח־התיכון". בקנה־מידה ישראלי, זה מקום מרשים, אין ספק. אלא מה, יותר מאדם אחד השתעשעו שלשום בהימור אם ומתי הוא ייסגר. יש שם לובי מפואר מאוד עם באר יקר ומסעדה "לחברים בלבד". יש אולם ריקודים ענק, רמקולים בעוצמת של 12,000 ואט, חמש זרועות הידראוליות טעונות פנסים ומונחות על־ידי מחשב. יש מערכת תאורה של אלפי נוריות קטנות המשובצות על המדרגות ורוקדות, גם הן, לצלילי המוסיקה בהתאם להוראות המחשב.

על רצפת האולם ועל המושבים פרוש שטיח אפור, שכבר בפתיחה התחילו לכבות עליו סיגריות. אנשי הניקיון עברו ללא הרף והרימו כל בדל סיגריה ונייר. בקרב הזה, על הניקיון, לא קשה לנחש מי ינצח. עניין של זמן.

בעלי הסינרמה, שרצו לפתוח בגדול, הביאו גם דיסק־ג'וקי מאנגליה. אנשי אבטחה במדים כחולים, עם פס זהב משני צידי המכנסיים, כוכב גדול של "שריף" על החזה, כובע שוטרים כחול ואלה בחגורת המכנסיים. לצידם יש אנשי בטחון נוספים בחליפות ומוטורולות. חשבתם פעם איך יכול להסתיים ויכוח על שטות בין שניים בתוך קהל אלפיים? בסינרמה לא מעוניינים בתגרות המוניות. שטיח ופרוז'קטור אפשר להחליף. אבל השם, השם.

כמה עולה הסינרמה? אפשר בכלל לגייס בימי השבוע מספיק קהל כדי להחזיק את עלות ההפעלה? איזה קהל יבוא? כזה שיודע להעריך את המקום וליהנות ממנו או קהל פרוע שמכבה את הסיגריות על השטיח האפור, שופך את שאריות המשקה על הרצפה ודורך אחר־כך על הכוס, צועק, מנסה להתפלח ומסתכסך?

ביום שלישי השבוע היה קהל משני הסוגים.

דורה אלקטרונית

תשקיע בגדה ותיסע במכונית אמריקנית

● 300 חברות קש ישראליות הוקמו בגדה לשם השתמטות ממס

300 חברות ישראליות רשומות כיום בגדה המערבית. רובן ככולן חברות קש שהוקמו כדי להקטין את חובות המס של בעליהן - נתונים אלה גילה שלשום רם ששתיאל, סגן נציב מס הכנסה המסיים בימים אלה תפקידו, ביום עיון בנושא ניהול אגודות שיתופיות ביו"ש.

בשיחה עם כתבנו הבהיר אתמול ששתיאל, כי לחברות שהוקמו בגדה יש יתרונות רבים בחישובי ההכנסה החייבת במס לעומת חברות ישראליות הרשומות בתחומי הקו הירוק. חברות הרשומות בגדה נהנות מתנאים מועדפים, כיוון שחלים עליהן חוקי המס הירדניים, השונים מהחוקים הישראליים. הוצאות רבות שאינן מוכרות בישראל מוכרות על־פי החוקים הירדניים, וכך יכולות החברות להקטין את ההכנסה החייבת במס. לדברי ששתיאל, ישנן חברות היכולות להגיע ל"אפס הכנסות".

בפקודות מס ההכנסה הירדנית אין כלים משוכללים לנתח את מרכיבי ההוצאות, בעיקר הוצאות רכב ומימון. כך, למשל, בעל עסק בארץ אינו יכול לזקוף להוצאות החברה שלו מכונית אמריקנית, בעוד שבגדה ניתן לעשות זאת. זו הסיבה שישראלים רבים המקימים חברות בגדה ממהרים לרכוש מכוניות אמריקניות גדולות. גם בתחום הוצאות המימון יש לבעלי החברות בגדה יתרון חשוב, כיוון שחוק המימון בתנאי אינפלציה אינו חל עליהם.

ששתיאל ציין, כי במקרים רבים פותחים ישראלים שרשרת של חברות, שאחת מחזיקה בשנייה, ואז לא ניתן למצוא את האדם הפיסי שאפשר לייחס לו את הרווחים. במקרים אלה, האדם הפיסי הוא איזה שהוא מנהל המקבל משכורת ומשלם עליה מס הכנסה כדין — אבל אין למי לייחס את רווחי החברה, כי מתברר שהיא מוחזקת על־ידי חברה אחרת, וכך בשרשרת של כמה חברות.

במקום לוואדוז — לרמאללה

שיעור המס המירבי על יחידים בגדה נמוך בהרבה מאשר בישראל. תיקרת המס בגדה מגיעה ל־38־45 אחוז, לעומת 60 אחוז בישראל.

על החברות בגדה גם לא חל מס [illegible] בשיעור 7 אחוזים, כפי שמשלמים [illegible] בהגיגה שותפים גם משקיעי חוץ [illegible] אזרחים ישראלים. גם מהם אי־אפשר [illegible] מס על הכנסות של חברות [illegible] בגדה. לדברי ששתיאל, שלא [illegible] לוואדוז; אפשר לעשות [illegible] והמתוחכמים יכולים לשלב [illegible] החברה הוואדוזית שלהם — [illegible] של חברה וואדוזית השולטת [illegible] בגדה.

את כל הפרצות האלה [illegible] החברות בגדה מנסים לסתום [illegible] לפקודה 69 בחוק מס ההכנסה [illegible] יחולו על חברות ישראליות [illegible] בשטחים חוקי המס הישראלים [illegible] ועל חברות בבעלות מעורבת [illegible] הישראלים והירדניים באופן [illegible] היחסים שבין השותפים [illegible] הצעת החוק תקועה בכנסת [illegible] ואוצר המדינה [illegible] בהיקף גדול.

אורי [illegible]

קולונל קרוגר:

הרכש הצבאי האמריקני בישראל — כ־110 מיליון דולר ב־1985

בשנת 1985 הגיע הרכש הצבאי האמריקני בישראל לכ־110 מיליון דולר — מסר אתמול לויטננט קולונל ריצ'רד קרוגר ממשלחת הרכש הצבאית בשגרירות ארה"ב ברב־שיח על סחר אמצעי לחימה ישראל־ארה"ב שנערך במסגרת שבוע ישראל־אמריקה. קרוגר הזכיר, כי בשנת 1983 עמד הרכש הצבאי האמריקני על כ־9.5 מיליון דולר, עובדה המעידה על הצרכים הגדולים של משרד ההגנה האמריקני, ויותר מכך על טיב המוצרים ומחיריהם.

לדבריו, התעשיינים בארץ מודעים עתה לצורך לעמוד בתחרות עם יצרנים אמריקנים ויצרנים ממדינות אחרות. קרוגר ציין, כי הרכישות של משרד ההגנה בשנת 1986 הסתכמו ב־110 מיליארד דולר, נוסף על רכישות בישראל, מייצאות התעשיות המייצרות אמצעי לחימה ישירות לארה"ב, כך שהתמורה למפעלים הישראליים היא הרבה יותר גדולה.

קרוגר מעיד על עצמו שאינו מפסיק ללמוד את התעשייה בארץ. הוא ציין את האיכות הגבוהה של המוצרים, ואמר שגם בנושא המחירים התעשיינים מבינים את המצב. לדבריו, על התעשיינים ללמוד את בעיות השיווק בארה"ב, שהן המפתח להצלחה. השיווק מצריך לימוד, סיורים בשטח, היכרות עם האנשים והמשרדים בארה"ב והכרת הרגלי העבודה. כל אלה יכולים להביא להגדלת הייצור והיצוא הישראלי, שיעורו לשיפור המצב הכלכלי של המדינה.

מיזכר הבנה כמו של נאט"ו

ישראל רוצה שמזכר ההבנה עליו היא חתומה עם ארה"ב ישופר, ויהיה דומה למיזכר שיש למדינות נאט"ו. בכך ייפתח שער נוסף ליצוא הבטחוני לארה"ב, אמר צבי רויטר, סמנכ"ל סיב"ט במשרד הבטחון.

רויטר הזכיר, כי המזכר הראשון, שנחתם כבר בשנת 1979, לאחר הסכמי קמפ־דיוויד, איפשר ליצרנים הישראלים להתחרות באופן שווה עם היצרנים האמריקנים. המזכר שופר ב־1984 ופתח אפשרויות נוספות לייצור ויצוא אמצעי לחימה לארה"ב. עתה מתנהל משא־ומתן על שיפורים נוספים וכאמור, ישראל מעוניינת במזכר דומה של נאט"ו, כדי ליצא לארה"ב כמעט את רוב המוצרים הבטחוניים, ללא הגבלות. לדעת רויטר, חשוב שלתעשיינים המייצרים אמצעי לחימה ליצוא יהיו קשרים עם משרד הביטחון, כדי שיידעו במה מדובר ויקבלו סיוע בטכניקות השיווק בארה"ב. לדעתו על מפקחים ממשרד הביטחון לבדוק את המוצרים הישראליים, כדי שההקפדה על הטיב תהיה מוחלטת. לא אחת קורה שהתעשיינים אינם בטוחים אם הם יכולים לייצא את המוצרים שלהם לארה"ב, בגלל הוראות ביטחון (חוקי הסודיות). במשרד הביטחון מודעים לכל החוקים וההגבלות האלה, ציין רויטר. עוד אמר, שכמעט אי אפשר לעשות צר בשוקי ארה"ב כלי שדולות, וכי שיטת השדולות קיימת בארה"ב באופן חוקי. על התעשיינים הישראלים ללמוד את נושא זה, משום שאי־הבנה עלול להביא רק להפסדים. יש צורך בהכנת תוכניות, הן לטווח הקצר והן לטווח הארוך. השוק האמריקני הוא ענקי ואפשר למכור בו את כל המוצרים הישראלים.

רוב רכישות צבא ארה"ב — במיכרזים

רוב רכישות הצבא האמריקני, בכל התחומים, הן במכרזים, מסר קולונל ויין רנאוור ממשלחת הרכש האמריקנית באירופה. הוא ציין כשנה הנוכחית, יותר מ־53 אחוז מהרכישות הדולריות של הצבא היו במכרזים פתוחים, שפירמות ממדינות ידידותיות לארה"ב השתתפו בהם. השנה רכש הצבא מוצרים בכ־31.6 מיליארד דולר, הכל במיכרזים. המטרה היא, שבשנת 1987 יהיו המיכרזים בהיקף של 55 אחוז מכלל הרכישות, מה שמאפשר גישה פתוחה לספקים. רכישות הצבא, חיל האוויר, הצי וגופים אחרים המיוצגים על־ידי משרד ההגנה האמריקני יגיעו בשנה הבאה ל־170 מיליארד דולר ולתעשייה הישראלית ניתנת אפשרות להשתתף במיכרזים, ולהצליח.

עוד מסר, כי משרד ההגנה האמריקני הוציא ספרון המיועד לידיעות [illegible] הצבא ובו "הוראות ביצוע" לראשי [illegible] הספרון כולל הוראות איך להתנהג [illegible] הפירמות הניגשות למיכרז וכיצד [illegible] המוצרים. חשוב, איפוא, שהיצרנים [illegible] יהיו מודעים לכך כדי שיידעו כיצד [illegible] באחרונה קיבלו חברות ישראליות [illegible] ממשרדו של רנאוור והוא מקווה [illegible] בהן בהצלחה. הוא מסר, כי במסגרת [illegible] האסטרטגית המכונה "מלחמת [illegible] קיבלו מספר חברות ישראליות [illegible] של כ־840 אלף דולר, וזהו רק [illegible] החברות הישראליות לזכור [illegible] הנמצאים עם רשויות אמריקניות [illegible] אחריות גדולה במילוי [illegible] התעשיינים הישראלים ללמוד [illegible] לשוק המוצרים הבטחוניים האמריקני.

תדיראן הוזמן להשתתף

חברת "תדיראן" התבקשה על־ידי משרד ההגנה האמריקני ועל־ידי [illegible] להשתתף בייצור טנק [illegible] החדש — מסר שלמה גיל [illegible] צפון־אמריקה ב"תדיראן".

הוא מסר, כי לפני [illegible] החברה למשרד ההגנה [illegible] אש בטנקים. הבקשה [illegible] חברות אמריקניות [illegible] מערכות כאלה. ראשי "תדיראן" [illegible] באוזני אנשי משרד ההגנה [illegible] נבדקה על־ידי צה"ל ונמצאה [illegible] לא קיבלו גם תשובה [illegible] למשרד ההגנה. כי [illegible] האמריקניות נכשלו [illegible] — באה הפנייה ל"תדיראן" [illegible] לספק מערכות בקרת אש [illegible] החדש.

הלוואות לתשלום מסי עירייה

עיריית ירושלים הודיעה, כי תושבי העיר שישלמו מיסיהם מראש לשנת המס 1987 יזכו בהנחה בשיעור 5.5% וכן בפטור מהפרשי הצמדה החל מחודש אפריל 1986. כך יזכו תושבי העיר להנחה כוללת של כ־20%, אם ישלמו מיסיהם מראש.

בנק לאומי יאפשר ללקוחותיו תושבי ירושלים קבלת הלוואה לתשלום [illegible] מראש, בסכום מינימלי של 500 [illegible] ב־5 תשלומים חודשיים [illegible] 31.12.86. הלקוח יוכל [illegible] בריבית קבועה בשיעור [illegible] 45% לחלופין בריבית משתנה [illegible] + 24%, כיום 43%.

הכפשה פסיכיאטרית

ייחוס אי יציבות או מחלת נפש היא מעין רצח אופי. פקפוק בשפיותו של אדם מערער את אמינותו ומטיל ספק בכושרו לקבל החלטות ולפעול באופן שפוי. באחרונה נעשה הדבר לאופנה

מאת ד"ר עמרם דולב
מרצה במח' לפסיכולוגיה באוניברסיטה העברית

בזמן האחרון משכה את תשומת ליבי תופעה שהופכת אולי למעין אופנה בחיינו הציבוריים. כוונתי למצבים בהם מוענק התואר „בלתי יציב", „מעורער", „מופרע" „סובל מבעיות נפשיות" או אף „לא שפוי" לאישי ציבור שונים. ד"ר ולד זכה לו וכך אף נרמז בעניין רס"ן שנתפס — על־פי דיווחי חוץ — בריגול לטובת סוריה. גם ראש השב"כ לא יצא נקי. דוגמאות קודמות — אלי גבע, וכן סרבן מלחמות לבנון שהופנה לפסיכולוג יחידתי אשר קבע כי הוא „אדם חסר חוט שדרה ונעדר בשלות אמוציונלית". אריך המנוח המליץ בפני מודעי על פנייה לפסיכיאטר. רופא שהסתכסך עם מנהל המחלקה שלו נחשד על־ידי חבריו בכך „שבעצם אינו לגמרי שפוי".

מספר דוגמאות שאביא להלן תומכות בטענתי, ששימוש ציבורי לרעה בתארים ובכינויים פסיכיאטריים מהסוג שהזכרתי ניזון ומושפע מדרכי חשיבה, שיטות עבודה וכן ממחקרים ופרסומים בתקשורת של פסיכיאטרים ופסיכולוגים קליניים.

לדעתי, גורמים ציבוריים אינטרסנטים לומדים מאנשי המקצוע ומחקים אותם, מאמצים את הז'ארגון שלהם ועושים בו שימוש למטרותיהם. שר"ר פלק, פסיכולוג קליני, תיאר לפני מספר שנים את מתנגדי הנסיגה מימית במונחים דיאגנוסטיים כאנשים הסובלים מ„פגיעה נארקיסטית" ומ„בעיות לא פתורות בשלבי הילדות הראשונים — סביב פרידות ועזיבות". „אנשים שהיו להם בעיות פרידה מאמם — בעיקר בלא מודע — מתקשים להיפרד מחבל הארץ". הפסיכולוג מציע לממשלה להציב „גבולות התנהגות ברורים כפי שנוהגים כלפי ילד המתפרץ בזעם, בועט ושובר".

ד"ר פרוינר, אף הוא פסיכולוג קליני, טען בשעתו על סמך מחקרו, ש„ירידה מהארץ היא תוצאה של הפרעה נפשית". יורדים מישראל הם קבוצה הסובלת מהפרעה נפשית (שהוא קורא לה „קאפריזה") וילדיהם „עלולים ללקות במחלת נפש" כתוצאה מכך. בעת מלחמת לבנון נודע על התארגנות של פסיכיאטרים ירושלמיים העומדים לצאת למאבק מקצועי למען מניעת מלחמה נוספת. אחת מדרכי המאבק תהיה „ניתוח אופי המנהיגים וחשיפת המניעים הפסיכולוגיים הדוחפים אותך לקבלת החלטות". ד"ר בן מאיר, שהוא גם פסיכולוג במקצועו, העיר כי כפסיכולוג הוא קובע ש„אצל שולמית אלוני הסכה המפד"ל לאובססיה חולנית" (אובססיה היא תופעה קלינית מוכרת). בהמשך טען ש„אלוני לא רק עברה את גבול הנורמליות אלא אף את גבול הנבזות". כאן ערבב הפסיכולוג המלומד מין בשאינו מינו: אם היא חולת נפש, הרי יש להתייחס אליה במידת הרחמים ולא להשמיצה כך בפומבי.

רצח אופי פסיכיאטרי מסוג אחר בוצע באשה, עובדת „תנובה", שחשפה מעשי שחיתות במערכת. פסיכיאטר אף המליץ לאשפזה, בלי שבדק אותה בעצמו — כמתחייב בחוק — כשהוא מתבסס על מסמכים רפואיים ש„תנובה" העבירה אליו.

בברית־המועצות מחוסלים סוטים פוליטיים ומתנגדי המשטר באמצעות פסיכיאטרים מטעם, המאבחנים אותם כחולי נפש וכולאים אותם במוסדות פסיכיאטריים, לכאורה, למטרות טיפול וריפוי. פסיכיאטרים אמריקנים חסודים מתנחמים, לעתים, בכך שלתופעה הסובייטית אין מקבילים בארה"ב. גם אם אין לגזור גזירה שווה מהשיטה הרוסית, עדיים משמשת הפסיכיאטריה האמריקנית — מערבית, לעתים, נשק לפגיעה חמורה בתדמיתם של אנשים או אף לחיסולם הציבורי או הפוליטי. למשל, הנסיון לחסל פסיכיאטרית את דניאל אלסברג, מדליף מסמכי הפנטאגון. פסיכיאטרים של שירותי הביון המרכזיים תיארו אותו בהתחלה כפטריוט אמריקני ממדרגה ראשונה. בהמשך שינו את טעמם ונזקקו לפרשנויות פסיכולוגיות כשהם רואים את הדלפת המסמכים כאקט של תוקפנות מצד אלסברג „כלפי הפסיכיאטר שלו, כלפי אביו וכלפי נשיא ארה"ב".

פסיכיאטר אמריקני בשם הוצ'נקר התפרסם לפני מספר שנים כשהציע למשל, האמריקני להעביר למנהיגים סדרת מבדקים פסיכיאטריים כדי לעמוד על מידת כשירותם הנפשית למלא תפקידים ציבוריים.

בצדק העלה מבקר חריף את השאלה המתבקשת, „ומי ישמור על השומרים?" מאחר שידוע כ„דיאגנוזות פסיכיאטריות לוקות בסובייקטיביות והן אינן בלתי תלויות באישיותו והשקפותיו של המאבחן וכן באופנות דיאגנוסטיות והשפעות סביבתיות, מי לידינו יתקע שפסיכיאטרים בעלי דעות דמוקראטיות לא יגיעו למסקנות דיאגנוסטיות שונות מפסיכיאטרים המזדהים עם המפלגה הרפובליקנית? בהקשר דומה ניתן להתבונן בפרשת הגנראל הסובייטי גריגורנקו. הגנראל, גיבור ברית המועצות ומתנגד המשטר, אובחן על־ידי פסיכיאטרים סובייטים כחולה נפש וגם נכלא במוסד. בהמשך גוש מברית־המועצות. פסיכיאטרים אמריקניים שבדקו אותו „טיהרו" אותו מהדיאגנוזה הרוסית והכריזו עליו כעל שפוי.

דוגמא אחרת היא פרשת המשורר האמריקני עזרא פאונד, אשר שיתף פעולה עם הפאשיסטים באיטליה במלחמת העולם השנייה, בשדרו ברדיו רומא דברי תעמולה אנטי־אמריקניים לחיילי בעלות הברית. במקום להאשימו בבגידה ולהעניש כחוק, אובחן כחולה נפש ואושפז. לפני כשלוש ... על „קשר פסיכיאטרי" שאורגן על־ידי מנהל בית החולים בו אושפז פאונד. הלה השפיע, בתוקף סמכותו וכוחו, על פסיכיאטריים צעירים להטות את ה„פוטש" הדיאגנוסטי בכיוון של אי־שפיות.

כפי שטענתי בראשית דברי, פסיכולוגים ופסיכיאטרים מספקים (באמצעות שיטות עבודתם, מונחיהם הדיאגנוסטיים, מחקריהם ופרסומיהם) למנהיגים, פוליטיקאים ואינטרסנטים ציבוריים שונים נשק ציני, ולעתים אכזרי ביותר. פקפוק בשפיותו של אדם מערער את אמינותו, מטיל ספק בכושרו לקבל החלטות ולפעול באופן שקול, רציונלי ומתוך חוש של אחריות. ייחוס אי־יציבות, מופרעות או מחלת נפש הינו, במובנים מסוימים, מעין רצח אופי, או כפי שאני קורא לכך — „הכפשה פסיכיאטרית". בבת־אחת, עם צאת העניין לזירה הציבורית, משתנה תדמיתו וזהותו החברתית של האדם. מאותו רגע שוב אין הוא מי שהיה עד כה. גם במבט לאחור מתעוררים ספקות לגבי שפיותו ומידת הרציונליות שלו בעבר. וכל זאת נעשה במסווה של מדעיות, אובייקטיביות וניטרליות, כלומר בשמה של איזו שהיא „אמת" רפואית.

התופעות שתוארו משקפות תהליכים שיש בהם משום נטרולם הפוליטי של בני אדם ונסיון לדה־פוליטיזציה של מצב. ייחוס אי־יציבות או הפרעה נפשית, בין אם נעשה על־ידי פסיכיאטרים ופסיכולוגים ובין אם בידי גורמים ציבוריים ופוליטיים אינטרסנטים, הנו מהלך הדה־סכנות כאמצעי לסילוק חשבונות ולחיסול יריבים. הוא לוקה בחוסר רלבאנטיות במקרה הטוב (כמו פסיכואנאליזה של מתנגדי הנסיגה מימית) ובהסתה וגניבת הדעת במקרה הגרוע. ייחוס מחלת נפש מבטל את האדם, מטיל בו קלון, מנמיך את קומתו ומחסלו כיישות אוטונומית, זאת תוך הכחשת והסתרת בעיות ערכיות, חברתיות או פוליטיות, אותן הוא מייצג או מעורר וחושף. גורמים מעוניינים יכולים אז להתחמק מהצורך להתמודד באופן נוקב ומכאיב עם סוגיות פוליטיות ואידיאולוגיות. ניתן בדרך זו להשתיק מחאה ואי־נחת במישור האישי והחברתי. אם אלי גבע (או ד"ר ולד לצורך זה) הוא בסך הכל מופרע, מסוכסך מאוד עם עצמו, סובל מסימפטומים קליניים ומבעיות אישיות ומשפחתיות — אין צורך לקחת את מעשיו והתבטאויותיו ברצינות.

אימוץ טרמינולוגיה פסיכיאטרית על־ידי הציבור הוא תולדה של החדרת המודלים של הפסיכיאטריה המקצועית לתודעה הקולקטיבית שלנו. יש צורך להצביע על חומרת העניין והשלכותיו, להתריע מפני הסכנות הטמונות בו ולהזהיר משימוש לרעה בתארים וכינויים לקוחים מהלקסיקון הפסיכיאטרי.

המאמר נכתב לפני שפרצה פרשת וענונו אל חיינו הציבוריים. ההקשר הפסיכולוגי־טיפולי של הפרשה (הריאיון ב„חדשות" עם הפסיכולוגית־המטפלת שלו וייחוס „אי יציבות" לאיש, באופן בלתי תלוי באותו ריאיון) מחזק את הטיעונים המובאים במאמר.

הסוד הכמוס

(סוף מעמוד 3)

בעבור עשר שנים, בעקבות פירסום ספרו של החוקר ד"ר שי פלדמן, „הרתעה גרעינית לישראל" (ספריית קו־אדום, הקיבוץ־המאוחד, המרכז למחקרים אסטרטגיים, ת"א 1983) התעורר ויכוח מסוג חדש. לא עוד האם צריך לקיים את היכולת הטכנולוגית לייצור נשק גרעיני. לא עוד אם לקיים „פצצה במרתף" או „אופציה" מדודה בזמן, אלא ויכוח ברמה חדשה: האם צריכה ישראל לקיים „הרתעה גלויה" או לדבוק ב„הרתעה חסויה". שי פלדמן, בפרק „הגיון ההרתעה הגרעינית" (עמוד 18), כותב: „להרתעה הגלויה ארבעה יתרונות:

„1. מעניקה אמינות רבה יותר לאיומי ההרתעה של ישראל.

„2. מאפשרת יצירת דוקטרינה לשימוש בנשק גרעיני, ובכך מצמצמת את ההסתברות שייעשה בנשק שימוש לא נכון.

„3. מאפשרת פיתוחו של דיאלוג אסטרטגי בין הצדדים לסיכסוך, דבר שיפחית את האפשרות שתפרוץ מלחמה כתוצאה מאי הבנה.

„4. תאפשר חינוך האליטות המזרח התיכון וסיגולן למציאות החיים בסביבה גרעינית".

וכדי לחזק את טיעונו כותב עוד ד"ר פלדמן: „יתכן כי היתרון החשוב ביותר באימוץ 'ההרתעה הגלויה' הוא בכך שהיא תעניק להרתעה הגרעינית של ישראל אמינות רבה יותר. מעמדה הגרעיני של ישראל, המעורפל במכוון, יוצר אי־וודאות רבה מדי. בעתות משבר עלולים הערבים להתעלם מאיומיה המרומזים של ישראל".

ספרו וטיעוניו של ד"ר פלדמן לא נותרו ללא מענה. בראיון קצר בעיתון „הארץ" (28.9.83) אמר פרופ' יהושפט הרכבי (לשעבר ראש אמ"ן ומחבר הספר „מלחמה גרעינית ושלום גרעיני") לגדעון מרגלית: „אני מתנגד לכל כוונה להודיע כי ישראל תפעיל נשק גרעיני אם תותקף. זהו צער שיגרעון את הסכסוך הערבי־ישראלי, וכידוע מצבים אסטרטגיים אינם נשארים חד־צדדיים, אלא הופכים לדו־צדדיים. כל ניסיון ללמוד במזרח התיכון גזירה שווה מהיריבות של ההרתעה הסובייטית־אמריקאית — מוטעה. שם העימות הוא בין שתי מדינות. במקרה שלנו ישראל ניצבת מול כמה מדינות. לא תהיה יציבות במאזן כזה, כי אין אנו יודעים מי האישים שבידים להפעיל נשק זה. איום גרעיני גם אינו מרתיע לחימה ברמת אלימות נמוכה. הערבים חושבים על פגיעות מוגבלות בנו, שלעולם לא יצדיקו הפעלת נשק גרעיני בתגובה. נשק גרעיני אינו יעיל נגד טאקטיקת הסלאמי. יתרון גרעיני ישראלי עלול להיות מנוטרל על־ידי איום סובייטי. אולי בסופו של דבר יתרחש תהליך הגרעון במזרח התיכון — אבל אין זה אינטרס שלנו להחיש תהליך זה". גם פרופ' יאיר עברון יצא בפומבי ובחריפות נגד המסקנות הכלולות במחקרו (ספרו) של ד"ר שי פלדמן.

מה חשוב יותר

אישית אני מאמין שטיעוניו של פרופ' הרכבי נכונים, צודקים וטובים יותר מאלה של ד"ר שי פלדמן. הצרה עם הנושא הגרעיני, על כל היבטיו, שלא ניתן לקיים בו דיון של ממש. גם בגלל הרתיעה של הציבור, ובמיוחד של התקשורת, המוכנה להתרגש על הזכות לדווח על מומוטי המיטה של כוכבנית־זמר אבל מוותרת בקלות וללא מאבק על חובתה וזכותה לעסוק בוויכוח בעניין כל כך מרכזי.

הסובסידיה לתחבורה הציבורית חשובה, אבל החלטה — ואין זה משנה לצורך ההמחשה איזו החלטה — כזו שהיתה מתקבלת בעקבות דיון ציבורי לעבור לאופציה גרעינית תוך הקטנת המערך הצבאי הקונוונציונאלי, היתה יכולה להעמיד לרשות המשק מאות מיליוני דולרים להשקעות, לחינוך, לבריאות, לרווחה וכו'. וכמובן, אילו העדיפו את הגישה הקונוונציונאלית, היו נחסכים מאות מיליוני הדולרים שהושקעו בפיתוח האופציה הבלתי־קונוונציונאלית. דולרים אלו היו מופנים לאפיקים אזרחיים מובהקים, שהיו מועילים יותר לביטחונה של ישראל ולהעלאת הרמה ואיכות החיים של אזרחיה בכל התחומים.

כדי לקיים דיון ציבורי כזה אין צורך בתמונות הצבעוניות שהביא מרדכי ועננו למערכת ה„סאנדיי טיימס". אין גם צורך בשרטוטים ובפרטים אחרים. דיון ציבורי מעמיק ונוקב אפשר לקיים גם תוך מעטה כבד של סודיות טכנולוגית ובטחונית. הוויכוח איננו כמה פלוטוניום אפשר לייצר בדימונה, או כמה פצצות יש לישראל ומאיזה סוג?

לכותב שורות אלה אין שום מידע סודי או חסוי. ולמרות זאת אין זה צריך למנוע דיון, ליבון וויכוח על המשמעות של האופציות השונות ועל ההשלכות של כל אחת מהן על חיינו כאן, ומה שחשוב יותר — על עתיד ילדינו.

אם איננו רוצים מצרה ב', חובה לעצור לפחות את חסידי „האופציה הגלויה", ולשכנע, ברוח דבריו של פרופ' הרכבי, שאין שום אינטרס ישראלי בגירעון מלא וכולל של המזרח־התיכון, כפי שמטיף לכך ד"ר שי פלדמן.

* שם המאמר: „מדיניות גרעינית של מדינות קטנות: שיטת מחקר וניתוח ראשוני"

„שיחות" כתב־עת לפסיכותראפיה. לא למקצוענים בלבד

ריפוי בהשפלה

חוקרים סבורים כי השפלת חולה הנפש במוסד האשפוז תורמת לתהליך הבראתו והוא מעוניין בה, בדומה להשפלה בטקסי חניכה המוכרים מן האנתרופולוגיה

מאת ירון אליוסף

„שיחות" הוא שמו של כתב־עת חדש לענייני פסיכותראפיה, היוצא לאור בהוצאת החטיבה הקלינית בהסתדרות הפסיכולוגים, האיגוד הישראלי לפסיכותראפיה וספריית־הפועלים. „שיחות" נועד למלא את החסר בכתב־עת מדעי, בעל רמה גבוהה, בשפה העברית. יש בו עניין, מיוחד לפסיכיאטרים ופסיכולוגים קליניים, אבל נושא הפסיכולוגיה והטיפול הנפשי מושך גם רבים שאינם אנשי מקצוע.

בגליון הראשון של כתב־העת מציגים ד"ר עמיחי לוי, ד"ר שמעון קופר וד"ר אבנר אליצור מודל משלהם לחיי החוסה במחלקה פסיכיאטרית סגורה. המודל הוא הצעה אלטרנאטיבית למודל המקובל בטיפול כיום.

הפסיכיאטרים אינם אוהבים לאשפז חולים במחלקה סגורה. במחלקה זו נהוג לאשפז רק חולים שהם מסוכנים לעצמם או לסביבתם. אך האם האשפוז מועיל לחולה ומסייע בתהליך החלמתו, או שהוא אמצעי לבידוד החולה המסוכן בלבד?

התיאוריה המקובלת כיום היא תיאוריית „המודל הטוטאלי" של גופמן מתחילת שנות הס60. גופמן טוען כי בית־החולים הפסיכיאטרי הסגור הוא מקום מבודד ומעוכב מבחינה חברתית, עובדה המשפיעה לרעה על סיכויי החלמתו ושיקומו של חולה הנפש.

השפעה רעה

המחלקה הסגורה, טוען גופמן, היא מוסד טוטאלי שבו כל תחומי החיים מתנהלים תחת קורת גג אחת וכפופים לאותה רשות־הנהלה השולטת בו־זמנית על כל תחומי החיים. המודל הזה, אגב, מאפיין גם ישיבות, מנזרים, מחנות צבא, פנימיות, בתי־אבות, מוסדות למפגרים ומחנות שבויים. במבנה כזה, טוען גופמן, חל עיכוב חברתי, ויש לכך השפעה רעה על החולה.

מחקרם של לוי, קופר ואליצור מנסה לסתור את מסקנתו של גופמן ולהציג תיאוריה חדשה, המבוססת על שילוב ידע פסיכולוגי בידע סוציולוגי ואנתרופולוגי, ובמיוחד מתחום אנתרופולוגיה של הדת. החוקרים בדקו בעיקר את טקסי ההשפלה שעובר חולה מאושפז במחלקה הסגורה. „השפלה", מגדירים החוקרים, „היא מצב חברתי המתאר נישול מזהות וממעמד לתקופה קצרה או באופן קבוע". האשפוז במחלקה הסגורה כולל אלמנטים רבים של השפלה: החולה מנותק מסביבתו, אין לו גישה לרכושו, הסטטוס החברתי שלו נמוך, וזהותו נבלעת בין החולים האחרים, נדרש ממנו איפוק מיני. עליו ללבוש „מדים אחידים" (פיג'אמה), אינו יכול לשמור על זהותו החברתית ואם הוא בעל מעמד חברתי גבוה (בתחום האקדמי, הצבאי או הדתי) לא יזכה לתשומת הלב אליה היה רגיל. החולה, אם כן, עובר כמה וכמה מוטיבים של השפלה ב… אשפוזו.

לא מגלים התנגדות

שלושת החוקרים ערכו תצפיות מסוימות במשך כשנתיים במחלקה הסגורה של בית החולים הפסיכיאטרי „שלוותה". לתדהמתם התברר כי לא רק שהחולים אינם מגלים כל התנגדות להשפלות, אלא שהם אף מצפים לה ולעיתים אף דורשים אותן. חולה אחת … בעת השיחות הקבוצתיות. מתהלכת והיא … ושרה בקול רם. היא איננה נוהגת לעשות זה כשהיא לבד. החולה מנסה בכל כוחה להיראות מגוחכת בציבור. חולה אחר … לצוות הטיפול ומנדנד להם שוב ושוב. הצוות מבקשים ממנו שיפסיק … „נודניק". החולה אומר במפורש שיפסיק אם יצעקו עליו ויאמרו לו במפורש … מהחדר. כאשר עושים זאת הוא … חולה שעובר קשה עליונת שיגיע … השפלה. חולה אחר מגלה התנהגות … לפני כניסתו למחלקה, אך הוא נרגע … כניסתו למחלקה הסגורה, אף לפני … תרופות או טיפול. עצם אשפוזו … הסגורה מרגיע אותו.

חולים אחרים הביעו מורת רוח על … עליהם לצאת ממסדרונות המחלקה … שבחוץ. אך כשניתנה להם ההזמנה … הושארה פתוחה, איש מהם לא יצא … הלכו ונעלו את הדלת מבפנים. החוקרים … דוגמאות רבות נוספות.

מבשרי השינוי

כבואם להסביר תופעות אלו פנו לוי, … ואליצור לאנתרופולוגיה הדתית, … ההשפלה הידועים. הם גילו כי אלמנטים … השפלה קיימים בטקסים שונים, … בטקסי ההתבגרות. ההשפלה בטקסים … מבשרת על שינוי גדול ו… המתבגר. הוא חדל להיות ילד ומקבל … עצמו חובות ואחריות של מבוגר. … לשינוי המשמעותי שחל בחייו … הטקסיות, נמצא, אם כן, שההשפלה … שינוי גדול ומשמעותי בחייו של … (בתנאי, כמובן, שהיא זמנית ומבוצעת …) לנורמות חברתיות המקובלות בטקס. … הסיכום שלושת החוקרים, כי להשפלה … החולה המאושפז במחלקה הסגורה יש … בתהליך החלמתו, שכן החולה חווה … כמבשרת שינוי גדול והחל בחייו … הבראתו.

„החולה", אומרים החוקרים, „מוכן לקבל עליו את ההשפלות מכיוון שאלו מתפרשות באופן חברתי כמאותתות ומסמנות לחולים על קיומו של תהליך שינוי, כלומר על … אפשרי למצוקתם".

בסיום מאמרם טוענים החוקרים כי … מציעים, כמובן, להשפיל את החולה … עם זאת הם מציינים כי יש לחקור … האפשרות לערוך שימוש מכוון בהשפלה … טקסיות במסגרות הטיפול.

מרחב תכנון מקומי
כפר־סבא
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965
בדבר בקשה להקלות ושימוש חורג
הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקות 47 בגוש 6426 רחוב ארלוזורוב … ההקלות כלהלן: 1. תוספת קומה — 4 קומות מעל קומת עמודים לקומת־גג במקום 3 קומות מעל קומת עמודים וקומת גג. 2. … קו בניין צדדיים — 3.6 מ' במקום 4.0 מ'.
כל המעונין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית בכפר־סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש. התנגדות מנומקת בשני העתקים אשר תוגש לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.
יצחק ולד, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא

חוק התכנון והבנייה, 1965
מרחב תכנון מקומי, חיפה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר
הודעה נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, החליטה לאשר, באישור שר הפנים, שינוי תכנית הנקרא:
תכנית מס' חפ/1855 ג'ב — קביעת … הבניה המותר בשכונות הקיימות … תכנית שכון בקרית־חיים המזרחית, קרית־חיים המערבית ובקרית־שמואל".
שינוי תכנית זו מהווה שינוי לתכניות הבאות:
חפ/… ה' — קביעת אזורי הבניה … במרחב התכנון של העיר חיפה … המאושרים לבניה למגורים.
חפ/… — „בתי דירות, קרית־חיים …"
חפ/… — שכון עממי ושכון עולים, קרית־חיים.
חפ/… — שכון עממי בקרית־חיים …
חפ/… — מעונות פועלים, קרית־חיים.
חפ/1041 — קרית־חיים, שכון במערב …
חפ/… א' — שכון ברח' „כ'" בקרית־חיים …
חפ/… — שינוי חלק מאזור בתי דירות … ת"ע מס' 661 א' לאזור מגורים ב'.
חפ/… נ'ב — חלק מקרית־חיים … קביעת שטח הבניה המותר …
חפ/… נ'ב (2) — חלק מקרית־חיים … קביעת שטח הבנית המותר …
חפ/1021 — קרית־חיים מערבית. …
חפ/1031 — קרית־חיים מערבית. …
חפ/1054 — קרית־חיים מערבית, שכון …
חפ/1319 — שכון לזוגות צעירים ברח' …, קרית־חיים.
חפ/… ל' — בנייני מגורים ברח' האבות … 11, 12 חלקות 160־158 בגוש …
… (1342) — קרית־שמואל ב'.
… (1343) — קרית שמואל ב'.
חפ/1355 א' — בקרית שמואל.
חפ/… ג' — תיקון לתכנית תכנון עיר … חפ/394 א', קרית־שמואל …
… הודעה על הפקדת שינוי התכנית … בילקוט הפרסומים מס' 3257, … עמוד 1117.
השינוי האמור, כצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו, ביחד עם הנספח המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חיפה, וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
משה גלעד — יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה
אוקטובר 1986

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי המרכז
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, וכמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה המרכז, הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מפורטת מס' ממ/5023", ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: קביעת בינוי לחזית מסחרית.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6730 חלקה 786, מרכז „פרויגר", קרית ישמח משה — גני תקוה.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. ועליה לכלול פרוט ההנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
דב שיש — יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז
תאריך: 29.10.86

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
עיריית אשקלון
בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי רותי ומנחם טל להקלה / שימוש חורג / אישור תשריט חלוקה.
מהות הבקשה: סגירת קומת עמודים לחדרי שינה ושירותים, דבר המהווה תוספת קומה בניגוד לת.ב.ע. 6/112/03/4 ואשר אושר עפ"י סעיף 9 סטיה ניכרת — בכתובת: ברנע, רח' הבנים מס' 24, גוש 1933, מגרש 305/א.
המעוניין יוכל לעיין בבקשה האמורה במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון, בשעות קבלת קהל.
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע כתוצאה מאישור ההקלה רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים במשרדי הוועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפירסום זה.
בני וקנין — מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת המשנה
לתכנון ולבניה, אשקלון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
גבעתיים
הודעה על־פי סעיף 149 ר־151 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
גוש 6160 חלקה 582
רח' גלבוע 24־26, גבעתיים
תיק בניה מס' 1284
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה להקמת בית מגורים עם 2 אגפים בני 3 קומות מעל קומת עמודים מפולשת עם 2 מקלטים על־קרקעיים.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של הודעה זו, באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישורה של הוועדה.
יצחק ירון — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, גבעתיים
נובמבר 1986

מועצה מקומית עוספייה
מכרז מס' 3/86
סלילת כבישים חדשים ובניית קירות תומכים
1. המועצה מבקשת הצעות מקבלנים רשומים לסלילת 3 כבישים חדשים ובניית קירות תומכים.
2. על המשתתף במכרז לצרף להצעתו אישור המעיד שהוא קבלן רשום בפנקס הקבלנים לביצוע העבודה נושא המכרז.
3. סיור הקבלנים יתקיים ביום 24.11.86 שעה 15.00. מפגש הקבלנים יתקיים במועד הנ"ל בבניין המועצה.
4. עבור כתב הכמויות והתוכניות ישלם כל משתתף —.200 ש"ח לכל מכרז שלא יוחזרו, אם זכה במכרז ואם לא זכה.
5. הקבלנים יגישו הצעותיהם עד יום 5.12.86 שעה 12.00 בצהריים למזכיר המועצה במעטפה סגורה ברשום „מכרז סלילת כבישים ובניית קירות תומכים", בצירוף שטר ערבות בנקאית בשעור של 5% מערך ההצעה לתקופה של 3 חודשים.
6. כל הצעה שלא צורפו לה האישורים האמורים או הערבות הבנקאית הנ"ל לא תובא לדיון.
7. אין המועצה חייבת לקבל את ההצעה הזולה או כל הצעה שהיא.
ראש המועצה - דסלן אבו דוקון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי שקמים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שקמים הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס. 2 לתכנית מפורטת 152/03/6 — קיבוץ … ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: שינוי יעוד … לבנייני ציבור לאזור תעשיה — הגדלת איזור התעשיה הקיים.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 74.10 דונם, גוש 2786 — חלקה, מקום: מ"א חוף אשקלון — קיבוץ ניצנים. כל המעוניין בשינוי ראשי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.
א. שפירא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 08.03 שעת כושר 08.15 מושגים ביהדות — וקשרתם לאות 08.40 כלי סורות 09.00 ארץ מולדת — היציאה מן החומות (כ) 09.20 מדעי הטבע (מטה"ב) — עובדות והשערות 10.00 שעת כושר 10.10 אנגלית ה' 10.30 הגיל הרך — רחוב סומסום 11.00 אנגלית ו' 11.15 ערבית מדוברת (ר"ה) 11.30 אנגלית ח' 12.00 מדעי הטבע (על יסודי) — הזרמון הצמיחה 12.25 אנגלית ט' 13.00 הסטוריה על־יסודי־העשרה * רוח הרנסנס 13.30 ספרות — מסך לספרות — לאן בעלמת השמש? 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 14.03 שעת כושר 14.15 קשר משפחתי 15.00 טאו טאו 15.25 רחוב סומסום — מורה לכינור 16.00 זהו זה 17.00 ערב חדש — מנחה: דן מרגלית 17.30 מקרון 1 — סדרה של מדע בדיוני בהפשה — זריזה בסיביר 17.55 ג'יין אייר — סדרת דרמה אנגלית בת 11 פרקים פרק שני בסנימייה. 18.25 מסוקו של מקום — מבט אל תמנע 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 שבועון טלוויזיה תכנית העוסקת במגוון אירועים מן העולם (ערבית) 19.00 מפגש (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 מבט ספורט 20.45 לקראת שידור 21.00 מבט לחדשות 21.30 האוצר של סרה פלאדה — סרט תעודה אנגלי, הבהלה לזהב נוסח שנות ה־80. המקום סרה פלאדה שבברזיל, כ־500 ק"מ מדרום לפתחו של מצבורי זהב עצומים. ב־1983 הגיע לאתר צוות הסרטה וגילה כ־60,000 איש חופרים בתנאים קשים ומסוכנים בתקווה לזכות בזהב 22.20 ראול ואלנברג הפרק השני. אייכמן מבהיר לאלנברג בפגישתם, כי הוא נחוש בדעתו להרוג את כל יהודי הונגריה. ואלנברג ממשיך במאמציו אצל ההונגרים בעיכוב משלוחי המוות ומציאת בתי מחסה עבור היהודים. 23.05 מוסיקה — המשיכה לכלי נשיפה ופסנתר מאת בטהובן בביצוע חברי נאש אנסמבל 23.35 מסוקו של יום והחדשות.

רדיו

קול המוסיקה

07.07 „בוקר טוב". 07.30 „שחרית מוסיקלית" 09.30 „קונצרט בוקר". צ'ייקובסקי: המלט. קסלה: אגדה פנטסטית. הינדמית: מוסיקה קאמרית מס' 3 „קונצ'רטו אמסטרדם". מקראלי: קונצ'רטו לפסנתר מס' 21 ברה מינור, מאהלר: סימפוניה מס' 2 11.57 „מגישים שיר" 12.05 „מאוצר הסרטיה" ברה עדן — אלכסנדר חמיד — 2 פסנתרים. ממלה ג'נס ג'ין צ'יפריאני כלי הקשה: קונצ'רטו ל־2 פסנתרים וכלי הקשה. ברטוק: סונטה לשני פסנתרים וכלי הקשה 13.00 „קונצרט צהריים" היידן: סימפוניה מס' 73 ברה מג'ור „הצייד". מוצארט: קונצ'רטונה בדו מג'ור לשני כנורות ותזמורת ק. 190. דבוראק: סונטה בלה מג'ור לפסנתר. סמטנה: סימפוניה חגיגית 15.00 „מפגשים מוסיקליים" 16.00 „אנתולוגיה אירית רובינשטיין" — בשידור חי. באך־בוזוני: טוקאטה ופוגה ברה מינור. ג. אירלנד: רפסודיה של י.ס. באך (1985) בכורה. שוברט: סונטה בלה מג'ור, ד' 959 17.30 „קונצרט מנחה". באך: סויטה תזמורתית מס' 4 ברה מג'ור. צ'ימרוזה: קונצ'רטו בסי במול מג'ור לצ'מבלו ותזמורת. טריפנזה: פרטיטה במי במול מג'ור לשני אבובים, שתי קלרינטות, שתי קרנות ושני בסונים. בטהובן: קונצ'רטו מס' 1 בדו מג'ור לפסנתר ותזמורת. מנדלסון: סימפוניה מס' 3 בלה מינור 20.05 „ערב טוב" אלבינוני: קונצ'רטו בסול מג'ור לתזמורת. טלמן: קונצ'רטו ברה מג'ור לחצוצרה, שני אבובים וקונטינואו. 20.27 „מגישים שיר" 20.30 „מאולמי הקונצרטים בעולם" התז. הסימפונית של זארבריקן — מינוג — וון — צ'ונג. בתוכנית: המחיתה קוריולן. שוסטקוביץ': קונצ'רטו מס' 1 במי במול מג'ור לצ'לו ותזמורת 21.15 „אנתולוגיה קטנה לשירה". ברוקנר: סימפוניה מס' 2 בדו מינור 23.00 „דור הזהב" אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות. סימון בבר תכנית שלישית. מיצירות: שופן, שומאן, סקריאבין, רחמנינוב, ראוול, בלומנפלד ובלקירב (ש.ח.)

רשת א'

07.30 „היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 „חוגה" עם בני הגדל 09.50 „השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 „מפגש" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 11.05 רגע של עברית 11.10 השידור הזומני לבתיה"ס. „ידעתי ספר", „הסתכנים" — מאת מרי נורטון 11.30 „השכלה ודעת לכל" — בשתוף האוניברסיטה הפתוחה. „התפתחות לשונם של ילדים" — בהדרכת ד"ר רות ברמן. „השלב התרמילי" — המילים הראשונות 12.05 „ליבי במזרח" — מבחר שירים מזרחיים אותנטיים 14.05 „לבה ולבן ולכל המשפחה" — תכניות לילדים. א) „הדברים הטובים" — שעשועונים ופינות הפעלה לילדים. ב) „פילי הדיק" — מאת יוכי קרן, פרק רביעי. 14.45 לילדים הגדולים: „חתול בשק" — ילקוט לילדים 15.25 עוזיה אלון מספר על נוף הארץ (ש.ח.) 15.30 „קתדרא" — במת רדיו ד"ר יונה פרנקל — „מקומה של ההלכה בספור האגדה" 15.53 „ספר חדש" — סקירה 16.05 „ארץ לא נודעת" 17.12 „מגישים שיר" 17.20 „האוניברסיטה הפתוחה" „צרפתית למתקדמים" שעור מס' 35 (ש.ח.) 19.30 שידורים לעולים 22.05 „יש לי חלום" בצוות מיכל דביר ועמי פרגרנוסר

רשת ב'

07.00 „הבוקר הזה" 08.05 תכנית בעריכת שלום קיטל ונבי גורי 09.05 „ביקור בית" עם רבקה מיכאלי 10.05 „כל צבעי הרשת" מגוון יומי 11.30 „סעו לשלום" — עם גדעון הוד 12.10 „אלף־אלף" ב„ביח" — עם אהוד מנור 13.00 „בחצי היום" 14.05 „בת צחוק" — הווי והומור 15.05 „רגעי קסם" 16.05 „שירים ושעורים" 17.10 „יומן כלכלה" 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגוון המשק והחברה 18.06 שירים עבריים 18.45 היום בספורט 19.00 „היום הזה" 20.05 „שורשים" מגוון לעניני עדות (פולקלור) 22.05 „מסביב לעולם בשעה קלה" 23.05 „בינינו לבין עצמנו" — שיחות עם מאזינים בשידור חי 00.05 „יומן חצות"

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת פסיכולוגיה של החלומות. הסטוריוסיה של החלום. מרצה: פרופ' צבי גיורא 06.30 „פוקחים עין" החדשות הראשונות של היום — עם מירב אופיר 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל 09.05 „אילה בוקר" * עם אלי ישראלי 10.05 הפסקת 10 11.05 „בכן לעכשיו" עם רפי רשף 13.05 „אחד אחד" פזמונים ישראליים 14.05 „דו רה ימאר" עם דוכי לנץ ודני קרמל 15.05 „פגישה יומית" — עם אורלי יניב 16.05 ארבע אחרי הצהריים שעה של שירים עבריים 16.54 כאומן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 „ערב טוב ישראל" 18.05 „שעה קלה על כלכלה" 18.45 „משולש" עימות יומי בענייני השעה 19.05 פזמונים לכולכם 20.05 „יעד משודר" מגאזין לענייני צבא וביטחון (ש.ח.) 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת פסיכולוגיה של החלומות הסטוריוסיה של החלום מרצה: פרופ' צבי גיורא 22.05 על הרכש ועל הכאפש — שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 תוצרת הארץ פזמונים ישראליים 23.55 „שיחת חצות" — עם פרופ' אריק כרמון כמנהל המכון לחקר ישראל התפוצות באונ' ת"א 00.05 „ציפורי לילה" — עם אלי ישראלי 02.05 לא רוצים לישון

רשת ג'

07.07 „שיר בבוקר בבוקר" 09.05 „מה כבר תשע" 10.05 שבעים מי יודע 11.05 „שעה תמימה" עם מלאכי חזקיה 12.05 „רק מוסיקה" 13.05 „רק בימי חול" עם מנחם פרי 14.08 „פזמון חוזר" 15.05 „חדש, חדיש ומחודש" 16.05 „הגבה יומית" 18.06 „קולי־בוי" — שבועון פופ 20.05 רלי ולך" שיר ובדבה 21.05 „מופע דוק" 23.05 „הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל־אביב

4.30, 7.15, 9.30

אסתר: יחיד נגד כולם 5, 7.15, 9.40
אורלי: צביטה בלב 5, 7.15, 9.30
בית לסין: פסטיבל סרטי וודי אלן 23.15
בן־יהודה: אהבה בשחקים 5, 7.15, 9.30
גת: אהבה מכושפת 3.15, 6.15, 9.15
גורדון: יומן נעורים 7.00, 9.30
דקל: צרות גדולות בצ'יינה טאון 5, 7.15, 9.30
דרייב אין:
עיר ללא רחמים 5.45, 7.45, 9.45
סקס 12.00
הוד: שבט דב המערות 5, 7.15, 9.30
מוזיאון תל־אביב: „שואה"
לימור חדש: ירח דבש מכושף
מאר: שתי אצבעות מצידון 5, 7.30, 9.30
סינמה 1: תרגיל לבלשית מתחילה 5, 7.15, 9.50
סינמה 2: ניצוץ החיים 5, 7.15, 9.30
פאריס: עוברת אורח 12, 2, 7.15, 9.30
הסנדק 2 23.30
רב־חן:
חן 1: שובו של הנוסע השמיני 5, 7.30, 9.50
חן 2: ג'ושוע אתמול והיום 5, 7.40, 9.45
חן 3: הרומן של אתמול בלילה 5, 7.40, 9.45
חן 4: דונה פלור 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: היהפן מבוורלי הילס 11, 2, 5, 7.40, 9.45
שחף: חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: איש הצנח 5, 7.15, 9.30
תכלת: הצבע ארגמן 4.30, 7.15, 9.30

רמת־גן

ארמון: שובו של הנוסע השמיני 4, 6.40, 9.30
לילי: חנה ואחיותיה 7.15, 9.30
ארמון: טוראית בנג'מין 5, 7.30, 9.45
רב־גן:
גן 1: היהפן מבוורלי הילס 5, 7.20, 9.40
גן 2: הרומן של אתמול בלילה 5, 7.20, 9.40
גן 3: שלושה רווקים ותינוק 5, 7.30, 9.40
גן 4: ג'ושוע אתמול והיום 6.15, 9.15

ירושלים

אוריון: שבט דב המערות 4.30, 7.15, 9.10
אורנע: המיראטים 4.30, 7, 9.15
בית אגרון:
ישו כוכב עליון 17.45
השוטר מבוורלי הילס 19.45
צ'יינה טאון 21.30
מונטי פייטון — טעם החיים 24.00
בנייני האומה: צביטה בלב 7.00, 9.00
כפיר: חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.30
אוריגיל: אהבה מכושפת 4.30, 7, 9.15
מיטשל: אהבה בשחקים 7.00, 9.00
סמדר: זכרונות אהבה מסירנצה 7.00, 9.30
הבירה: שתי אצבעות מצידון

4.30, 7.15, 9.15
אוריון
אור 1: שובו של הנוסע השמיני 4, 6.30, 9
אור 2: צרות גדולות בצ'יינה טאון 4.30, 7.00, 9.00
עדן: מנה ליוה 4.30, 7.00, 9.00

חיפה

ארמון: שובו של הנוסע השמיני 4, 6.30, 9.00
אורות: שבט דב המערות 4.30, 7.00, 9.15
חן: שובו של הנוסע השמיני 4.30, 7, 9.15
עצמון 1: אהבה בשחקים 7.00, 9.15
עצמון 2: מנה ליוה 4.45, 7.15, 9.30
פאר: כולםנפלועלהראש 4.30, 7.00, 9.15
קרן אור המחודש: עוברת אורח 4.30, 7.00, 9.15
רון: נסיעה נעימה 4, 6.30, 9.00
אמפי: ירח דבש מכושף 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: זכרונות אהבה מסירנצה 6.45, 9.15

נתניה

שרון: תעלול קטלני 5, 7, 9.15
סטודיו: שכרון חושים 5, 7, 9.15

חולון

סבוי: צביטה בלב 5, 7.15, 9.30
מגדל: הצבע ארגמן 6.00, 9.00
ארמון: שתי אצבעות מצידון 5, 7.30, 9.30

בת־ים

עצמאות: הטוב הרע והלא נורא 5.00, 7.15, 9.30

הרצליה

היכל: אהבה בשחקים 5.00, 7.15, 9.30
מלון מגדל דניאל:
זכרונות מאפריקה 18.00, 21.30

באר־שבע

חן: אהבה בשחקים 4.30, 7.30, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1: חנה ואחיותיה 5, 7.15, 9.30
היכל 2: אהבה בשחקים 5, 7.15, 9.30
היכל 3: הצבע ארגמן 5, 7.15, 9.30

עפולה

מפתרון: נסיעה נעימה 8.30

רעננה

אורות: יפה בורור 4.30, 7, 9.00

גבעתיים

הדר: הטוב הרע והלא נורא 5.00, 7.15, 9.30

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 20.11
השקיעה: 20.30
(הכרטיסים מ־25.9 כוחם יפה)
הפרדס: 20.30

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח — עין יהב חולון
חולון
אהרון — הופיין 52, קופ"ח עין יהב
ירושלים
קופ"ח—מרפ. רוממה, רח' המ"ג 28
נתניה
קופ"ח לאומית — סמילנסקי 9
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר
רמת־גן
חן — ז'בוטינסקי 99
תל־אביב
לב העיר — אחד העם 69
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7
חיפה
הנשיא — שד' הנשיא 33
רעננה — כפר־סבא
כנרת — ויצמן 3, כ"ס

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
שערי צדק - פנימית, נשים
ביקור חולים - ילדים
הדסה ע"כ — כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' ב־08.00-20.00, בימי ו': 08.00-15.00. טלפונים: 03-433500, 03-435300.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה
ת"א - 226027 (24 שעות)
חיפה - 04-229488 (11.00-20.00)
נהריה - 04-920014 (11.00-20.00)
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' - טל. 222732.
„קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד התאגדות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל: 523566.
פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל: 294869, 03-285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה והאזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057-416111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316

סילוק מטרידים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; לוד/רמלה — 101, טל' 08-221022; עפולה, טלפון 065-93334. טבעון — 101, טלפון 04-931401. נהריה — טל' 04-923333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057-74767.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'-ו': 7.00
מתל־אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.53, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
* הרכבת תופעל בימי א' לשבוע ויום אחרי חג בלבד.

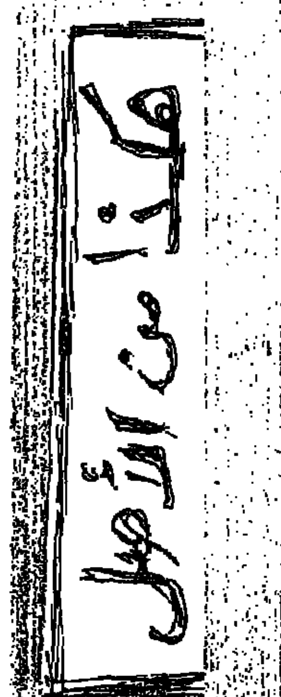

ערב של תיקו במוקדמות אליפות אירופה

מזרח־גרמניה — צרפת תיקו מאכזב 0:0

הולנד — פולין 0:0; בלגיה — בולגריה 1:1

נבחרות הכדורגל של מזרח־גרמניה וצרפת, אלופת אירופה, נפרדו אמש בתיקו אפס בלייפציג. המשחק היה בבית מספר 3 וסיכויי הצרפתים להגן על התואר פחתו עוד יותר.

בית 3

1.	בריה"מ	3	7־1	5
2.	מזרח גרמניה	3	2־0	4
3.	איסלנד	3	1־3	2
4.	צרפת	3	0־2	2
5.	נורבגיה	2	0־4	1

תיקו גם באמסטרדם

גם נבחרות הולנד ופולין סיימו באמסטרדם, בתיקו אפס, לעיני 60 אלף צופים מאוכזבים.

המשחק היה בבית 5, במוקדמות אליפות אירופה.

בית 5

1.	פולין	2	2־1	3
2.	הולנד	2	1־0	3
3.	יוון	2	3־3	2
4.	הונגריה	2	1־3	0
5.	קפריסין	0	0־0	0

המשחק הבא בבית יהיה ב־3 בדצמבר כשקפריסין תארח את יוון.

1:1 בבריסל

תיקו 1:1 היה אמש במשחק נוסף במוקדמות אליפות אירופה (בית 7) בין נבחרות בלגיה ובולגריה, בבריסל.

יאנסן הבקיע לבלגיה בדקה ה־48, וטאנב השווה בדקה ה־62. כ־23 אלף צופים חזו במשחק.

בית 7

1.	בלגיה	3	9־3	4
2.	סקוטלנד	3	3־0	4
3.	אייר	2	2־2	2
4.	בולגריה	2	1־1	2
5.	לוכסמבורג	2	0־9	0

● הנבחרות האולימפיות של ספרד ושבדיה סיימו אמש במדריד בתיקו 1:1, לאחר 0:0 במחצית, בקדם־האולימפי בבית ג'.

● בטורניר הכדורגל באולמות בבודאפשט ניצחה הונגריה את בלגיה — 1:4. תוצאות נוספות: ספרד — פרו 0:4; הולנד — ברזיל 1:2; ארה"ב — איטליה 3:7.

● בטורניר כדורגל באולמות בבודאפשט, לחמישה שחקנים בכל קבוצה, ניצחה איטליה את ברזיל — 1:2. הולנד הכניעה את ארה"ב, והונגריה הכניעה את פרו 3:8.

● יוגוסלביה: האלופה, הכוכב־האדום בלגראד, נוצחה במגרשה במחזור ה־13 על־ידי צ'ליק 1:0.

לא צפויות הפתעות בגביע המדינה — הערב

● כדורסל

שבעה משחקים ייערכו הערב בשמינית־הגמר בגביע־המדינה בכדורסל. ארבעה מהם יפגישו קבוצות מהליגה הלאומית, בעימותים ישירים. בשניים ינסו קבוצות מהליגה הארצית, עם סיכויים מעטים, להפתיע יריבים לאומיים, ובמיפגש השמיני יתמודדו שתי קבוצות הנאבקות על כרטיסי העלייה ללאומית. משחק נוסף, בין מכבי נתניה ובית"ר ת"א, כבר נערך אמש.

● מחזיקת הגביע, מכבי ת"א, תארח שוב את הפועל חיפה בהיכל־הספורט ביד־אליהו (8). מה שהיה במשחק הליגה ביום שני, או ניצחון התל־אביבים (107־77), יהיה גם הערב.

● הפיינליסטית, הפועל חולון, תרדים לקרית־גת, למיפגש עם יריב נוחות, הפועל קרית־גת מהארצית (8). נצחון ברור לחולון.

● מאבק מעניין יהיה בהיכל־הספורט ברוממה בין מכבי חיפה ומכבי רמת־גן (8). שתי הקבוצות לא הלהיבו במחזורי הליגה האחרונים. עדיפות ביתית למכבי חיפה.

● שתי קבוצות שניצחו ביום שני בליגה, הפועל ת"א והפועל רמת־גן, יתמודדו באולם הפועל ת"א (8). לתל־אביבים יתרון ביתיות אך הפועל רמת־גן הוכיחה שנמצאת במעלה, ותוך משחק שאפתני תנסה להפתיע.

● הביתיות מעניקה עדיפות לאליצור נתניה שתשחק באולמה עם קבוצת התחתית הלאומית של הפועל ירושלים (8.30). נוסף לביתיות אליצור נתניה טובה מיריבתה.

● כדורסלני הפועל הגליל־העליון מהצמרת הלאומית ישחקו בראשון־לציון עם מכבי ראשל"צ מהצמרת הארצית (8). שמואל זיסמן וחבריו, גם בערב ביגוני, יוכלו לנצח ללא בעיות.

● מאבק ארצי מעניין יהיה בקרית־אונו בין קבוצות אליצור קרית־אונו מהצמרת הדרומית לבין הפועל נהריה מהצמרת הצפונית. דו־קרב ללא פשרות. נהריה היתה היחידה שהדיחה בסיבוב הקודם יריב לאומי (הפועל איתן גבת). הערב כ־8 תתקשה להתגבר על ביתיות קרית־אונו.

אם לא יהיו הפתעות ישחקו ברבע־הגמר ב־18 בדצמבר: הפועל הגליל־העליון — הפועל חולון; אליצור נתניה — הפועל ת"א; בית"ר ת"א — מכבי ת"א; אליצור קרית־אונו — מכבי חיפה.

בית"ר ת"א כבר ברבע הגמר — ניצחה בנתניה 79:96

מאת דוד בכר

מחצית אחת טובה לא הספיקה אמש למכבי נתניה מהארצית מול בית"ר ת"א מהלאומית ותל־אביבים ניצחו — 79:96, במשחק הראשון בשמינית־גמר גביע־המדינה בכדורסל.

מכבי נתניה היוותה יריב שקול עד להפסקה. הנתנייתים, בראשותם של מייק קרטר ושי כספי, הוליכו ברוב שלבי המחצית הראשונה. בדקה ה־7 — 16:23, וכעבור דקה — 18:25, ו־21:27. עד להפסקה הצליחה בית"ר להשוות — 44:44.

לאחר ההפסקה השתנתה התמונה. שחקני בית"ר השתפרו ללא הכר ונטלו את היוזמה עד לסיום. יתרונם עלה החל מהדקה ה־23 — 46:51, בדקה ה־28 — 54:63, וההפרש הגבוה ביותר נרשם בדקה ה־38 — 70:81 וכיום — 79:96.

שפטו שאול קניג ונתן פרי, לעיני 300 צופים בנתניה.

● לבית"ר ת"א קלעו: דייוי 26; חווז 19; מוסקוביץ 15; הווארד 14; וינברג 7; ב. שטיין 7; קולהאס 6 וג'ונס 2.

● למכבי נתניה קלעו: קרטר 30; כספי 24; רוס 13; קופמן 4; רייז 4; רייזנר 2 ודוברייש 2.

● משחק הליגה הלאומית בכדורסל, בין מכבי ת"א ובית"ר ת"א, הוקדם מיום שני ליום ראשון ויערך בהיכל־הספורט ביד־אליהו.

אטלקים נידונו למאסר על תקרית "בריסל"

שלושה אוהדי כדורגל אנגלים, שהיו מעורבים בפרעות באיצטדיון הייסל בבריסל, שגרמו במאי אשתקד ל־39 הרוגים ול־450 פצועים, נידונו אתמול שלא בפניהם לתקופות מאסר בפועל בבית משפט בבריסל. [illegible] סאליווט, בן 23, שכיום מרצה תקופת מאסר [illegible], נידון לשלוש שנות מאסר ולקנס של 220 דולאר. שני אוהדים [illegible] אחרים, קלארק [illegible] ארדינגו ופאוסטר סטידקאטר נדונו ל־15 שנות מאסר ולקנס של 220 דולאר על שתקפו שוטרים והרסו רכוש.

התקרית, [illegible], אירעה במשחק־הגמר בגביע אירופה לאלופות כדורגל, בין ליברפול ויובנטוס (1:0).

הרחקות בעקבות שערוריית המשחק בשבת ביבנה

בן־שמעון — חודשיים; בוארון — 4 משחקים ותקוה — 2 משחקים

מרילי הורחק לשלושה משחקים * קנסות לבני־יהודה ולבית"ר י־ם

מאת אשר גולדשלגר

ציון מרילי, מגינה הבין־לאומי של מכבי חיפה, נענש אמש על־ידי ביה"ד המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל, בהפסקת פעילות לשלושה משחקי־ליגה בפועל. מרילי הורחק במשחק־הליגה של קבוצתו נגד מכבי יפו, לפני כעשרה ימים.

מרילי לא הגיע לדיון, וגם לא הודיע סיבת אי־בואו. ביה"ד דן אותו שלא בפניו.

קבוצת מכבי יבנה מהליגה הלאומית נקנסה בסכום של 700 ש"ח בעקבות האירועים הבלתי־ספורטיביים שליוו את משחקה עם מכבי נתניה, בשבת ביבנה (1:1).

ביה"ד לא הסתפק בקנס והטיל על יבנה עונש של משחק־ראוויס אחד על־תנאי, במרחק של 50 ק"מ מיבנה עם קהל.

כדורגלן יבנה, מאיר בן־שמעון, הורחק לחודשיים בפועל. ביה"ד קבע כי בן־שמעון פגע בשחקן נתניה כדי "לפגוע ולא במהלך משחק רגיל". בגלל ריבוי עבירות (6), ספג בן־שמעון את העונש הכבד.

התגרות

חברו לקבוצה, דוד בוארון, שהורחק גם הוא באותו משחק, עם מכבי נתניה, נענש בהפסקת פעילות לארבעה משחקי־ליגה בפועל. ביה"ד קבע כי בוארון "התגרה לאורך המשחק בשחקן נתנייתי כדי לגרום להוצאתו מהמשחק, ולמרבה הצער הצליח בכך".

אשר למנהל, משה מלכה, אמר ביה"ד: "שוכנעתי כי מנהל יבנה התנהג בצורה בלתי־ספורטיבית ומעליבה כלפי השופטים". גם הוא הורחק לשני משחקים.

שלום תקווה, כדורגלן מכבי נתניה, שהורחק במהלך המשחק לאחר תקרית עם דוד בוארון, נענש בהפסקת פעילות לשני משחקי־ליגה בפועל ולעוד שניים על־תנאי. לגבי תקווה אמר ביה"ד: "בהתחשב שנלכד בפרובוקציה אסתפק בעונש זה".

רחמים שאשא, קוונו של השופט צבי שריר, במשחק בין מכבי נתניה ומכבי יבנה, אמר בעדותו: "אחרי המשחק היתה אוירה להוטה של אוהדים. מלכה אמר לי: בגלל שופטים כמוכם כך נראה הכדורגל. אתה ושריר הרסתם בשנה שעברה את הכדורגל. נפגעתי כי שריר הוא שופט בכיר".

מנהל מכבי יבנה הודה בעדותו: "נכון שאמרתי לשריר: אתה לא שופט, ובשנה שעברה הרסת את הליגה".

קנסות

ביה"ד המשמעתי הטיל על קבוצת בני־יהודה קנס של 2000 ש"ח, לאחר השלכת רימון־עשן לשדה המגרש במשחק עם הפועל כפר־סבא. ביה"ד קבע כי הרימון נזרק על־ידי אוהדי בני־יהודה, כעידוד על שער שהבקיעה קבוצתם.

לדברי ביה"ד יש לעקור תופעה זו, ולפיכך הטיל על בני־יהודה גם עונש של משחק ראוויס על־תנאי במרחק 50 ק"מ, עם קהל.

קבוצת בית"ר ירושלים, שהורשעה בזריקת חזיז על־ידי אוהדים במשחק־הנצחון על הפועל לוד (1:2), נקנסה בסכום של 3000 ש"ח. ביה"ד ביקש להחמיר עם בית"ר ירושלים, לחובתה הרשעות דומות בעבר. כמו־כן הטיל ביה"ד על בית"ר ירושלים עונש של משחק־ראוויס אחד על־תנאי במרחק של 50 ק"מ מבלומפילד וירושלים, עם קהל.

משה קיבוביץ, חלוץ הפועל קרית־אונו, מוליכת ליגה א'; מחוז דרום, הורחק לשלושה משחקים בפועל.

יוסי בן־חמו מבית"ר חיפה מליגה א', צפון, נענש בהפסקת פעילות לשישה משחקים בפועל. הוא דחף את הקוון, לאחר שהורחק במשחק קבוצתו עם מכבי חדרה.

מנסדורף עלה לסיבוב השלישי

אלוף ישראל בטניס, עמוס מנסדורף, זכה בהישגו, נוכח ביוהנסבורג, כאשר הכניע את האמריקני מייק דסאולמר — 1:6, 2:6. ועלה לסיבוב השלישי.

שלמה גליקשטיין ניצח בסיבוב הראשון את וודפורד מאוסטרליה — 4:6, 5:7. בעוד ששחר פרקיס הפסיד לבן טסטרמאן מארה"ב — 6:4, 6:2.

הצרפתי גי פורז'ה, המדורג חמישי, נוצח ע"י האוסטרלי וולי מאסור — 6:4, 7:6. האמריקני מאט אנגר גבר על הצרפתי טיירי טולאן, המדורג שני — 2:6, 7:6, 2:6.

● הפתעה גדולה נרשמה בטורניר הטניס ביוסטון, כאשר פט מאיוס מארה"ב, המדורג שני, נוצח בסיבוב הראשון על־ידי ליף שיירא — 2:6, 6:3, 6:2. ארון קריקסטיין ניצח את הצ'ילאי ריקארדו אקונה — 2:6, 6:1.

● בטורניר ה"מאסטרס" לנשים בניו־יורק, ניצחה מרטינה נאבראטילובה את השבדית קאתרינה לינדקוויסט — 3:6, 0:6. הלנה סוקובה הכניעה את גבי פלפס מארה"ב — 2:6, 4:6. ופאם שרייוור ניצחה את ראפאלה רג'י — 3:6, 1:6.

באיירן מינכן הודחה מהגביע

באיירן מינכן, בעלת התואר בכדורגל במערב־גרמניה, הודחה אתמול מהגביע הגרמני על־ידי פורטונה דיסלדורף 0:3.

היה זה בשמינית־גמר הגביע הגרמני. בו זכתה באיירן שמונה פעמים.

איינטרכט פרנקפורט גברה על וואטנשייד מהליגה השנייה — 1:3.

גם קלן הודחה אמש ממשחקי הגביע המערב־גרמני בכדורגל כשנוצחה על־ידי אורדינגן — 4:1.

מנשנגלאדבאך השיגה נצחון חוץ על אלמניה אאכן — 2:0.

קרלסרוהה מהליגה השנייה ניצחה בברלין את בלאו־ווייס המקומית — 1:2.

תוצאות נוספות: שטוטגרט קיקרס — האנובר 1:2; דארמשטאדט — פורטונה קלן 2:0; המבורג — סנט פאולי 0:6.

מחזיקת גביע הליגה הודחה

מחזיקת גביע הליגה האנגלי בכדורגל, קבוצת אוקספורד יונייטד, הודחה מהמשך המשחקים כשהפסידה 1:0 לטוטנהאם בלונדון, בסיבוב השלישי.

ארסנל ניצחה את צ'רלטון 0:2 ושמרה על הישגה — עשרה משחקים ללא הפסד.

● טבלה לאומית

הטבלה

1.	הפ. ראשל"צ	7	129־156	14
2.	מכבי ראשל"צ	7	108־167	11
3.	הפועל פ"ת	7	125־161	11
4.	מכבי נתניה	7	127־144	10
5.	הפועל ר"ג	6	120־142	8
6.	מכבי ארזים	7	134־153	8
7.	מכבי רחובות	7	142־136	7
8.	אלי. הרצליה	7	143־118	5
9.	הפ. רחובות	7	135־97	3
10.	אס"א ת"א	6	144־120	2
11.	הפ. נוף־ים	7	171־123	2
12.	מכבי פ"ת	7	182־132	1

● מלך השערים

1.	דוידאי (מכ. נתניה)	51
2.	מנדל (מכבי פ"ת)	50
3.	אפלויג (אס"א ת"א)	47
4.	אמיר (הפועל פ"ת)	46
5.	ורד (הפועל ראשל"צ)	44

הפועל פ"ת הנחילה הפסד שלישי למכבי ארזים — 17:20

● כדוריד

מאת יוסף חכם

בקרב־צמרת במחזור ה־7 בליגה הלאומית בכדוריד הנחילה אמש קבוצת הפועל פתח־תקוה הפסד שלישי ברציפות למכבי הארזים רמת־גן — 17:20, לאחר 6:9 במחצית.

במשחק, שנערך באולם האוניברסיטה ברמת־אביב, הצטיין הפתח־תקוואי אהרון אמיר. את השערים להפועל פתח־תקוה כבשו: אמיר 8; שיבי 7; חלותה 2; טננבאום 2 ואוברקוביץ 1. למכבי הארזים: שמש 4; אלינב 4; מועלם 3; בני גוז 3; ראב 1; בן־עמי 1 ופרי 1. שפטו: זינגר ובוקר.

● באולם העירוני ביהוד השיגה קבוצת מכבי פ"ת נקודת־ליגה ראשונה העונה, כאשר סיימה את משחקה הביתי עם מכבי רחובות, בתיקו 18:18, לאחר 11:12 למכבי רחובות במחצית. כתבנו שמעון קרודו מציין את שער־השוויון הבקיע הפתח־תקואי רני צ'יליבון בדקה ה־58. רפי קוט, מאמן מכבי פ"ת, נטל חלק במשחק. שערים למכבי פ"ת: צ'יליבון 8; מנדל 4; קביליו 2; בן־נון 2 ומנע 2. למכבי רחובות: איזנברג 6; איתי זיו 6; גלבוע 4 ורובינשטיין 2. שפטו: פלם וברנדוין.

● בהיכל הספורט העירוני ברחובות ניצחה המוליכה, קבוצת הפועל ראשון־לציון, את הפועל רחובות — 19:24, לאחר 11:13 במחצית. כתבנו תמיר חוסי מציין שאת השערים להפועל ראשון־לציון כבשו: דיין 8; ורד 5; קושניר 4; רפאלי 4; אבירן 1; דוד גובלטש 1 ובן־הרוש 1. להפועל רחובות: יורם כהן 6; רבינוביץ 2; טיקוצינסקי 2; דוורוביץ 2; אדרי 2; זלצר 2; ארלר 1; רון 1 ומוריץ 1. שפטו: רוזנברג ומאיר.

● האלופה, קבוצת מכבי ראשון־לציון, הביסה במגרשה את אליצור הרצליה — 12:31, לאחר 5:19 במחצית. כתבנו יאיר ביטון מדווח כי בדקה ה־11 הורחק מאמן מכבי ראשל"צ, זאב זילברברג, ע"י השופטים, נוטמן ווכצקי. שערים למכבי ראשל"צ: יוסיפוביץ 7; עמר 6; צרפתי 5; כנען 5; מוכשוביץ 4; אוסלנדר 2; פופקו 1 ושפרונג 1. לאליצור הרצליה: פינזילבר 5; פריקמן 4; וולס 2 ומנדיל 1.

● קבוצות הפועל נוף־ים ומכבי נתניה סיימו את משחקן ברמת־הכובש, בתיקו 20:20, לאחר 11.14 להפועל נוף־ים במחצית. שערים לנוף ים: זיפרט 8; הרכון 7; אריה כהן 2; ולדה 1; בר 1 ואלון 1. למכבי נתניה: דוידאי 7; פפרוביץ 3; סלומון 3; בכר 3; בוארון 2 וברק 2. שפטו: גרוס וצבירין.

● המשחק השישי בין הפועל רמת־גן ואס"א ת"א ייערך ב־10 בנובמבר.

ההתפרעות עלתה ב...שני שוטרים

מאת יוסף חכם

התפרעות אוהדי אליצור הרצליה במשחק הליגה הלאומית בכדוריד נגד הפועל נוף־ים (16:19), בשבוע שעבר במכון־וינגייט, עלתה לקבוצה בנזיפה וחובה להציב שני שוטרים בכל אחד ממשחקיה הביתיים.

ועדת המשמעת בהרכב עורכי־הדין צבי רוזן ועזרא תאומר, פסקה בתיק, בעקבות תקופת השוטרים. אבנר זוננר־דוד בוקר.

● במשחק קדם־אולימפי בכדורגל, שנערך באנטוורפן, ניצחה אוסטריה את בלגיה — 2:3 (2:2).

ברגר בגמר ה"מאסטרס" — וידנפלד ונאור לסיבוב ה־2

● טניס

מאת יצחק אשל

הטניסאית הישראלית אילנה ברגר סללה דרכה לגמר תחרות ה"מאסטרס" בסבב הבין־לאומי השלישי על שם ונסה סליטס. ברגר תתמודד היום במשחק המכריע נגד ההולנדית דיריקנדרן.

אתמול נערכו שני סיבובים. בחצי־הגמר ניצחה ברגר את אכבום מהולנד 2:6, 4:6, ודיריקינדרן גברה על הישראלית דליה קוריאט — 4:6, 4:6.

ברבע־הגמר ניצחה ברגר את תורן טוט 5:7, 2:6; אכבום גברה על וילמיג — 5:7, 3:6; קוריאט ניצחה את דולמן מהולנד — 3:6, 6:3, 4:6. ודירקינדרן גברה על אלונן מפינלנד — 3:6, 2:6.

במקביל החלה אתמול תחרות לגברים. בסיבוב הראשון ניצחו שני ישראלים בלבד: רביב וידנפלד גבר על היל מארה"ב — 6:7, 6:4, 6:3 ועמית נאור ניצח את חברו, אהרן מוטאווסל 2:6, 7:6, 1:6.

שאר הישראלים נוצחו: דיוד מרומניה גבר על תומר צימרמן — 5:7, 3:6; ברגר מארה"ב ניצח את בועז מרנשטיין — 6:17, 6:2, 6:3. ונטורה מצרפת גבר על אורי קרמר — 2:6, 4:6.

משחקי שמינית־הגמר יהיו היום ואחה"צ ביפו.

פורטלנד — יוסטון 111:115 אינגליש קלע 43 נק' לדנבר

יוסטון־רוקטס, הפיינליסטית מאשתקד, נוצחה אור לאתמול בליגת האן.בי.איי. בכדורסל, ע"י פורטלנד — 111:115.

43 נקודות של אלכס אינגליש ו־21 נקודות של לאפייט לאוור, שגובהו 1.93 מ' (נטל גם 15 ריבאונדים) העניקו נצחון לדנבר על ניו־ג'רסי נטס — 112:125.

מג'יק ג'ונסון קלע 29 נקודות ללייקרס מלוס־אנג'לס בנצחון על דאלאס — 110:114.

תוצאות נוספות: מילווקי — גולדן־סטייט 85:111, אינדיאנה — קליפרס 93:98, סיאטל — קינגס 105:119.

מייקל ג'ורדן משיקאגו־בולס מוליך בראש טבלת הקלעים באן.בי.איי. עד כה, כשקלע ב־8 משחקים 307 נקודות (ממוצע של 38.4 למשחק). לפני קיקי וואנדיוויי מפורטלנד — ממוצע של 28.6 נקודות למשחק ואלכס אינגליש מדנבר — 27.8. מלך האסיסטים הוא מג'יק ג'ונסון מהלייקרס — 12.5 למשחק.

הציר של בוסטון, רוברט פאריש, נבחר לשחקן השבוע באן.בי.איי. עם ממוצע של 24 נקודות ויותר מ־14 ריבאונדים למשחק.

פילדלפיה סובלת ממכת פציעות: ג'ף רולאנד ינותח היום בברכו הפגועה וצ'ארלס בארקלי יחמיץ את משחקי השבוע בגלל פציעה ברגלו. גם קליף רובינסון וטים מקורמיק משחקים פצועים.

● כדורעף

● במשחק דחוי בליגה הלאומית בכדורעף ניצחה אמש אס"א באר־שבע באולמה את קרית־חיים — 0:3 (11:15, 9:15, 12:15). שפט יגאל ניר. הצטיינה חן ארבלי מבאר־שבע.

● במשחק כדורעף בליגה הארצית, שנערך בכפר־סבא, גברה קבוצת הפועל ראשל"צ על הפועל כפר־סבא כ' — 2:3.

● קארלוס בילארדו, מאמן נבחרת הכדורגל של ארגנטינה, שזכתה בגביע העולמי במקסיקו, האריך את חוזהו לארבע שנים נוספות.

הפועל ת"א: השחרור של פיונטי יגיע בזמן

מאת אשר גולדשלגר

דוד פיונטי לא יוכל ליטול חלק מחרתיים במשחקי־הליגה של קבוצתו החדשה, הפועל ת"א, עם בני־יהודה, אם עד מחר בצהריים לא יגיע להתאחדות לכדורגל השחרור של הכדורגלן מפ.צ. קלן.

מנהל ההתאחדות לכדורגל, יעקב אראל, אמר אמש כי מבחינת ההתאחדות לכדורגל המועד האחרון לקבלת השחרור של פיונטי, לצורך שיתופו במשחקי הליגה, הוא מחר בשעות הצהריים.

"עד כמה שידוע לי גם ההתאחדות הגרמנית אינה עובדת בשבת. לפיכך, אם לא יגיע האישור עד מחר, יחמיץ פיונטי את המשחק" — אמר.

אלי מילר, מחזיק תיק הפועל במועצת פועלי תל־אביב, אמר אמש כי טופס השחרור של פיונטי יגיע הבוקר, והכל יסתדר. מילר הוסיף כי הפועל תל־אביב עמדה בכל התחייבויותיה לגורמים השונים.

ארבעה גושים בליגה לאחר המחזור ה־9

צמרת בהירה — תחתית מעורפלת

ארבע האחרונות, עם 11 נקודות, בעימותים ישירים במחזור הבא * הפועל רמת־גן — שלום למקום האחרון * הפועל ת"א, עם מרסר בשיאו, הוכיחה: לא הכל קודר * תפוקה מעטה של הישראלים

מאת ישראל פז

נקודת־הכובד בליגה הלאומית בכדורסל "ירדה" ביום שני, בתום המחזור ה־9, לתחתית. ארבע האחרונות בטבלה — הפועל רמת־גן, הפועל ירושלים, הפועל איתן גבת והפועל חיפה — נקלעו למצב מביך. לכל אחת מהן 11 נקודות. כלומר, שני נצחונות לעומת 7 הפסדים. עתה כבר ברור כי המאבק נגד הירידה יהיה סוער ומרתק.

לעומת זאת אין חדש בצמרת. ארבע הראשונות שועטות קדימה ללא מעצורים. מכבי תל־אביב ניצבת בראש הפירמידה. אחריה שלוש קבוצות עם 16 נקודות: הפועל חולון, הפועל הגליל־העליון ואליצור נתניה. "הבטן הרכה" של הטבלה כוללת ארבע קבוצות: הפועל ת"א, הנוטה כלפי מעלה; בית"ר ת"א ומכבי חיפה — ממש באמצע, ומכבי רמת־גן, הנוטה כלפי מטה.

אכן, חלוקה שווה של רביעיות. אפילו את מכבי ת"א הייתי מוציא מהרביעייה הראשונה. היא היחידה ללא הפסד.

אחרי שיא — הידרדרות

רק שתי תוצאות היו יוצאות־דופן במחזור ה־9, שהצטיין בתפוקה רבה של הזרים והמתאזרחים ובדלות מדהימה של הישראלים, שלא הגיעו אפילו בששת המשחקים ל־400 נקודות. בסך־הכל קלעו הישראלים 396 נקודות, ממוצע של 33 נקודות לכל קבוצה. הזרים העניקו לקבוצותיהם 488 נקודות, וגם המתאזרחים התעלו — 252 נקודות.

הפועל תל־אביב זכתה בשבוע שעבר בקיתונות־של־רותחין, בעקבות הפסדיה האחרונים. עם כדורסלנים שיש לקבוצה היתה צריכה "לרוץ" טוב יותר. והנה, דווקא כאשר מצבה הדרדר ידע טכנה, לאוואן מרסר, מעמדת הציר כלו, לשבור מוסכמות ולהנחיל לה נצחון־חוץ מחמיא — 81:88 על מכבי חיפה, בהיכל־הספורט ברוממה, שאינו מאיר בדרך־כלל פנים לקבוצה התל־אביבית. מסתבר כי כאשר הפועל ת"א מתאמצת היא יודעת לעמוד באתגרים קשים. הבעייה שלה, שלא תמיד לוחמת כהלכה.

אם שחקני הפועל ת"א, שכבר הוליכו במחצית השנייה בהפרש 26 נקודות, עלו בתום המאבק נראו החיפאים, הפייבוריטים, נדהמים. וכאילו אינם מסוגלים לעכל את ההפסד הביתי. כי מכבי חיפה, מבחינת בניין הקבוצה, עולה על הפועל ת"א. החיפאים, אולי בגלל שהכל העניקו להם נצחון, גילו חולשה רבה והדבר חייב להדאיג את המאמן פנחס גרשון. מוזר, מכבי חיפה העלתה בנצחון־חוץ בכפר־גלעדי, על הפועל הגליל־העליון (81:84), ודווקא כשהמוראל שלה היה בשיאו נוצחה פעמיים תוך ארבעה ימים: 97:82 בנתניה, נגד אליצור נתניה, ו־81:88, בבית, מול הפועל ת"א.

צריך להחמיא להפועל רמת־גן, גם בלי מייקל ריי ריצ'ארדסון. היא היתה קבוצת התחתית היחידה שסיימה את המחזור בראש מורם, שכן היה לה נצחון חשוב במיוחד ביהוד על הפועל ירושלים (104:110). המוראל של שחקני הפועל רמת־גן מרקיע שחקים. בפעם הראשונה העונה שהקבוצה נמלטה מהמקום האחרון ופניה קדימה. אין ספק, קיט בנט הוסיף לה רבות. הוא מפיק הנקודות העיקרי שלה. במשחק עם הפועל ירושלים יש לציין גם את ביירון (סנק) ג'ונס, כדורסלן מבוגר (34) שעשה עבודה מצויינת מתחת לסלים.

מה קורה לחניכיו של המאמן שמחה ריגר מהפועל ירושלים? הקבוצה פתחה במשחקה ביהוד, כמו בכמה משחקים קודם־לכן, בצורה מצויינת, ורכשה יתרון בן 17 נקודות בדקה ה־11. ואז החלה המפולת. מדוע אין הפועל ירושלים מסוגלת להתמיד בקצב? האם זו בעייה של כושר גופני? עושה רושם שהקבוצה "נבהלת" מיתרונה המשכנע ומאבדת אותו באותה מהירות שהשיגה את ההפרש. סימפטום לא בריא לקבוצה שנקלעה בתחתית. הדבר עלול להזיק לה.

מאבק בערד

מבין ארבע הראשונות נאלצה רק אליצור נתניה להתאמץ בערך מול בית"ר ת"א: שהחמיצה סנסציה (91:89). יתר ה"גדולות" ניצחו בקלות. מכבי ת"א מוטטה את הפועל חיפה ביד־אליהו (77:107); הפועל חולון חזרה עם "רכוש גדול" מגבת (93:11), והפועל הגליל־העליון ניצחה באולמה את מכבי רמת־גן (85:100).

המחזור ה־10, הלפני אחרון בסיבוב הראשון, יפגיש את כל ארבע האחרונות בעימותים ישירים: הפועל ירושלים תארח את הפועל איתן גבת, והפועל חיפה תשחק ברוממה עם הפועל רמת־גן. לתוצאות משחקים אלה יכולה להיות השפעה רבה בקרב נגד הירידה.

יהיה גם קרב־צמרת כשהפועל חולון תארח את הפועל הגליל־העליון. מכבי רמת־גן חייבת להיזהר ממעידה נגד מכבי חיפה. בת"א יתקיים דו־קרב מסקרן בין הפועל ת"א ואליצור נתניה, ואילו לבית"ר ת"א "מובטח" ההפסד מראש במשחקה עם מכבי ת"א.

הבזקים / אליהו עמיאל

לכדורסלן: מאוחדים — חזקים; מפוצלים — חלשים

למאמן: הרוחות והגלים תמיד לצידו של הקברניט המוכשר.

לשופט: העולם כמו סולם: אחד עולה; שני יורד

רכש ללא מחשבה ותכנון

חלק מהקבוצות הישראליות נהגו בפזיזות והחתימו שחקנים בלתי־מתאימים * כשאין מתפרצת והתלהבות — אין אליצור נתניה * הפועל ת"א — תוצאות־ענק ללא תוצאות * האמת על קני בניסטר * מחמאות למכבי חיפה ולהפועל הגליל־העליון * השילוב המוצלח בין מאגי וג'ונסון * מאמנים עושים את "החיים קלים"

מאת שלמה גלזר

כשלון קבוצות הצמרת הישראליות במשחקי גביעי־אירופה בכדורסל, למעט מכבי ת"א, היה צפוי. לא, אין זו חוכמה שלאחר מעשה, אלא מסקנה הגיונית הנובעת מניתוח הרכבי הקבוצות וחוסר ההגיון שבבניית הרכביהן. ולצערי גם תפיסה שגויה לגבי הצרכים של קבוצת כדורסל מודרנית.

קבוצה יש לבנות לפי התפקידים הנדרשים במגרש, תוך דאגה למחליפים מתאימים לכל תפקיד. כאשר בוחנים את הרכבי הקבוצות הישראליות אפשר לגלות כי על־אף מסעות הרכש היקרים, הנסיעות הרבות של מאמנים לחו"ל ו"הרכבות האוויריות" — חלק משחקני החיזוק אינו משחק בתפקיד הטבעי. חלק אחר אינו עונה על צרכי הקבוצה ובתפקידים מסויימים אין לקבוצה שחקן מתאים. כל זאת על־אף השקעות הענק.

נשמע מוגזם? הבה ונבדוק את הרכבי קבוצות הצמרת שלנו.

תוצר מוזר

קבוצת אליצור נתניה קמה ונופלת על ההתקפה המתפרצת וההתלהבות. באין לה ריבאונד, אין לה מתפרצת והתלהבות. השנה החליטה הנהלת הקבוצה על חיזוק לבן בלבד, וסיבותיה עמה. גרג גידנס הוא אולי שחקן בעל ניתור נדיר ווירטואוזי, אך אין הוא השחקן אותו צריכה אליצור נתניה. על שני הגבוהים שלה אפשר לומר הכל, אבל ג'ונסון ומאלוביק הם כדורסלנים בינוניים ביותר. אפשר היה למצוא שחקנים (גם לבנים) גבוהים טובים בהרבה, ולא יקרים יותר.

הפועל ת"א היא התוצר המוזר ביותר בליגה שלנו. הרכבה כיום הוא כשלון חמור ביותר של כל מי שיש לו השנה חלק בקבוצה. להפועל ת"א, בניגוד ליתר, יש שחקן־ציר מעולה: לאוואן מרסר, וכן יש בשורותיה אחד משחקני החיזוק הטובים בארץ, מייק לארגי. תוסיפו להם רכז טוב ברמתו של עמוס פרישמן, ויש שלד שאפשר לבנות עליו קבוצה חזקה. אמת, הפועל ת"א נפגעה מפציעתו של חיים זלוטיקמן, אבל מי היה מתוכנן להחליפו, ולו לדקות מעטות? על פרשת שחקן החיזוק השני, דון רובינזון, כל מילה תגרע. התוצאה — קבוצה שאחזקתה עולה מאות אלפי דולאר מפסידה לקבוצות תחתית. ממש בושה.

"הסיפור של השנה" שייך לקבוצת הפועל חולון. "האימפריה של חולון" שרק לפני שנתיים הורכבה מקבוצת שחקנים ישראלים צעירים ותוססים, שחוזקה בשני זרים, הפכה להיות קובץ של זרים, שאפילו את וילרבאן הצרפתית לא הצליח לעבור.

כשלונה הגדול הוא בשחקני החיזוק. נתחיל בג'יימס טרי. יתרונו היחידי שהוא מתאזרח. מעולם לא ידע לקלוע מטווח העולה על הטבעת, וגם ריבאונדר גדול לא היה. נכון שמאז הגיע קני באניסטר נוצר עבורו מרחב־מחייה משמעותי יותר ליד הסל, והוא השתפר קצת, אבל בשביל זה לשלם סכום ענק?

באניסטר הוא סיפור־חלם. הגיע הזמן שמכל מבולי־הסיפורים והסופרלטיבים של התקשורת יוצגו העובדות לאישורן. באניסטר אכן שיחק שנתיים בניו־יורק ניקס. הסיבה לכך: מזל, והרבה מזל. הוא נבחר שביעי ב"דראפט" ע"י הניקס. וזאת בעונה בה לא היתה לקבוצה זכות בחירה ראשונה ושנייה. קודם שיחק בקולג' קטן, בשם סט. אוגוסטינה, שאינו משתתף באליפות הקולג'ים האיכותיים. בקייץ ניסה כוחו בקבוצת אמריקנים שסיירה באירופה, ולא מצא קבוצה. למזלו נפצעו בזה אחר זה שלושה שחקני־הציר של ניו־יורק ניקס — ביל קרטרייט, מארוין וובסטר וטראק רובינסון. באניסטר הוחתם בקבוצה על חוזה־מינימום של 70 אלף דולאר לשנה. קוראים לזה "כסף לא מובטח". פירוש הדבר, במקרה של פציעה או ניפוי — המשכורת נפסקת. שנה לאחר־מכן נמשך בישי־המזל של הניקס. קרטרייט נפצע בשנית, וכן פט קאמינגס וג'יימס ביילי. באניסטר הוחתם שוב על חוזה דומה. השנה, עם החלמת הפצועים, נשלח באניסטר הביתה (התשלום באן.בי.איי. הוא אגב ברוטו) לשלם לכדורסלן כזה סכום כפול, לפי הפירסומים, מאשר קיבל באן.בי.איי. נראה לי יותר ממוגזם. האם ראה מישהו מאנשי חולון את באניסטר לפני שהחתימוהו?

חיזוק הגיוני

הקבוצות שראויות למחמאות הן מכבי חיפה והפועל הגליל־העליון. מכבי חיפה היא דגם של עשרה ישראלים (כולל סטיב שלכטר) ושני זרים. הקבוצה מאוזנת עם שחקני חיזוק מתאימים וספסל טוב. אין לי ספק שעל־אף פתיחה חלשה היא "תדבר" חזק בצמרת. אגב, שחקן־הציר שלה, פלאוארס, טוב יותר מ... באניסטר. הוא היה "דראפט" שישי בקליפרס של לוס־אנג'לס והקריירה שלו בקולג' מרשימה יותר. הוא היטיב לשחק בנאבאדה לאס־וגאס, שהיא אחת המכללות הטובות בארה"ב.

גם הפועל הגליל־העליון התחזקה מאוד העונה. בקבוצה יש שחקני חיזוק נפלאים, סגל רחב ומאוזן, עם מחליפים ברמה גבוהה. הבעייה שלה היא מנטליות וחוסר מספיק של אמונה בכוחה. חבל רק שהתפתחה לכל כך הרבה מתאזרחים.

בלי מכבי ת"א אי־אפשר. למכבי ת"א יש העונה סגל מאוזן ורחב, עם מחליפים טובים. והעיקר סגל ש"רץ" שנים יחד ומגיע לאיכות גבוהה. בניגוד לאלופה יש בשאר הקבוצות "חנות רכבת". רבים אומרים, ובמידת צדק לא מבוטלת, כי ג'ונסון ומאגי אינם צמד מוצלח ומה שחסר למכבי ת"א זה שחקן ציר דומיננטי, ענק שיוריד ריבאונד ויחסום בהגנה. וג'ונסון אינו כזה. יש בכך משהו, אבל כדאי לחשוב בדרך שונה: מאגי, שהוא לדעתי שחקן החיזוק הטוב באירופה, קולע בחסר וגם קוטף ריבאונד, אך משחקו סטאטי. הוא אינו טכני ושמירתו אינה משובחת. אבל תוסיפו לו ציר ענק וכבד, וכל משחקה של מכבי ת"א "יתקע". ג'ונסון אינו שחקן־ציר אבל יתרונותיו דווקא בחולשותיו של מאגי. הוא מהיר, שומר היטב, נייד ומדייק בקליעותיו. כך שיש הגיון בשילוב ביניהם.

גישה הרסנית

אגע בעוד שלוש נקודות שהן מאפיינות את הלך־המחשבה של העוסקים בכדורסל בארץ, ואשר לדעתי תוצאותיהן הרסניות. מאמן צעיר ומצטיין אמר לי: "אני מעדיף קבוצה של־שישה שחקנים טובים. בקבוצה כזו אין לי בעיות על הספסל. יש שקט והעסק עובד. שחקני הספסל יודעים שלא ישחקו, והכל בסדר"...

בתפיסה זו, הרווחת מאוד, טמון אחד הליקויים הגדולים של הכדורסל הישראלי. אין אף שחקן שמסוגל לשחק היטב 40 דקות, גם בהגנה וגם בהתקפה. התוצאה: השחקן נותן 70 אחוז מיכולתו ב־40 דקות, במקום 90 אחוז ממנה ב־30 דקות משחק.

מתי נח השחקן? בהגנה. מי שראה את האמריקנים שומרים באליפות העולם בספרד, או לחילופין, את הקבוצות האיטלקיות, כיצד הן שומרות — יבין במה המדובר. מעבר לכך, שחקן שבטוח בדקות המשחק שלו "מסבך" באימונים ומאמן שנתפס במלכודת כזאת עדיף שילך הביתה...

לא כבכדי אין אצל בובי נייט, המאמן האולימפי של ארה"ב ב־1984, חמישייה קבועה. גם יואינג וג'ורדן הגדולים ישבו אצלו על הספסל. זאת כדי שיתאמצו בהגנה ובאימונים.

נקודה נוספת היא ב"חשיבות העליונה" של פתיחה בחמישייה. אחרת, סוף העולם. לו קרנסקה, מאמנה הרגול של סט.ג'ונס, אמר פעם: "מה שחשוב הוא מי שמסיים את 8־10 הדקות האחרונות, כי אז אין כבר זמן לתקן שגיאות. זהו הזמן של הטובים".

נקודה שלישית ואחרונה נוגעת לצעירים. הקיפוח המתמשך של הדור הצעיר יצר תופעה שלפיה חייב שחקן בן 17־18 להיות בשיא כושרו, כדי לתפוס מקום בליגה הלאומית. אחרת יבואו "שנתיים־שלוש על הספסל", ובגיל 21־22 הוא כבר נחשב כמי שעבר זמנו.

בארה"ב בנוייה המערכת כך שהשחקן מגיע לשיא כושרו בגיל 22־24, ואז עושה את הקריירה שלו ברמה של מבוגר. טוב יעשו העוסקים בענף אם יתנו דעתם בנקודה זו.

ראיתי לאחרונה את נבחרת הקדטים של ישראל במחנה־אימון. יש בהחלט כשרונות בולטים בנבחרת זו. נערים אלה, בני ה־15־16, הם ברי־מזל משום שנולדו בזמן הנכון. בעוד ארבע־חמש שנים יעלמו המתאזרחים מנוף הכדורסל בארץ, מסיבות ביולוגיות, ואז יווצר צורך בכדורסלנים מקומיים טובים. בני שנתון הקדטים הנוכחי וחבריהם שיהיו אז בגיל 20־22 יתאימו. עצתי להם להתאזר בסבלנות ולא לרוץ ול"התייבש" כבר עתה על ספסלי הליגה הלאומית, אלא להכין עצמם היטב כאשר יגיע זמנם.

כוכב בניסטר ומאמן קצורין: חולון – תשלום מופרז (צלום: אריק קנפר)

דוד לביא מנחש משחקי השבת בלאומית:

הפועל לוד — תיקו / מכבי יפו — נצחון

מנחש לביא

מאת יצחק ויסדוף

דוד לביא (31), ארבע פעמים מלך־השערים של הליגה הלאומית בכדורגל. בפעם הראשונה בשנת 1978, באחרונה בשנת 1985, כאשר לבש את חולצת מכבי נתניה. כיום מככב החלוץ/בלם בשורות בית"ר ת"א, העולה החדשה לליגה הלאומית.

לביא הבקיע עד כה בשמונה משחקים 4 שערים ומחר, במשחק בית"ר ת"א נגד הפועל לוד, יתופקד כבלם וינסה למנוע מחלוצי לוד לכבוש את שער קבוצתו. לביא אומר שלא יזנח את אהבתו: הבקעת שערים. הוא ינסה לעשות זאת גם מעמדת הבלם.

דוד לביא, בעל חנות למוצרי אינסטלציה בנתניה, מנסה לנחש את שיקרה בשישי־שבת במשחקי הליגה הלאומית.

* בית"ר נתניה — מכבי יבנה: כאחד שמכיר מקרוב את בית"ר נתניה ואת שקורה בקבוצה זו, התרשמתי שהיא הרימה ידיים, מבחינה מקצועית והן מבחינה ניהולית. מכבי יבנה, למרות שתחסר שניים משחקניה שהורחקו בשבת, תנצח בנתניה ללא בעיות.

התחזית: נצחון למכבי יבנה.

* הפועל לוד — בית"ר ת"א: משחק "על 6 נקודות". קבוצתי, בית"ר ת"א, תהיה מרוצה גם מנקודת ליגה בלוד. אסור לשלול את הרעיון כי אנו מסוגלים גם "לגנוב נצחון". הפועל לוד לא ניצחה עדיין בביתה, ואני תקווה כי לא תעשה זאת מחר.

התחזית: תיקו.

* מכבי יפו — שמשון ת"א: מהמר על נצחון מכבי יפו. האמת היא ששמשון קבוצה שלא נוצחה זמן רב. התרשמותי שיש לשמשון הגנה טובה אך התקפה המתקשה להבקיע. למכבי יפו יש הכלים לנצח.

התחזית: נצחון למכבי יפו.

* הפועל באר־שבע — בית"ר ירושלים: בית"ר ירושלים נמצאת בתנופה. קשה לי להאמין כי הפועל באר־שבע תצליח לעצור בעדה. כיום, לא משנה לבית"ר היכן נערך המשחק. היא מסוגלת לנצח בכל מגרש. מצבה של הפועל באר־שבע אינו מזהיר. יהיה לה קשה להתעלות מול המכונה המשומנת של בית"ר ירושלים.

התחזית: נצחון לבית"ר ירושלים.

* הפועל כפר־סבא — מכבי חיפה: מכבי חיפה תפגוש בקבוצה מאוזנת, שאינה מתרגשת מהיריב הניצב מולה. הפועל כפר־סבא יכולה לתת הצגה טובה ולהכניע את מכבי חיפה, שהעונה אינה מציגה את יכולתה מהעבר.

התחזית: נצחון להפועל כפר־סבא.

* הפועל ת"א — בני־יהודה: ת"א הפסד ליגה ראשון העונה לבני־יהודה. דוד פיונטי יעניק להפועל ת"א עידוד מוראלי רב. שחקני הפועל ת"א יקבלו בטחון מאחר שיהיה להם על מי לסמוך בעורף. בני־יהודה, למרות הסימפטיה שיש כלפיה, תנוצח.

התחזית: נצחון להפועל ת"א.

* מכבי ת"א — מכבי פ"ת: מכבי פ"ת נשארה קבוצה נאיבית, כפי שהיתה בעבר. קבוצה זו מבוססת על יכולתו של אייל בגלייבטר וכושר ההבקעה של דורון רבינזון. רבינזון לא ממצה את יכולתו, ואילו בגלייבטר מתקשה לסחוב את קבוצתו לבדה. מכבי ת"א תסתדר עם היתר — ותנצח.

התחזית: נצחון למכבי ת"א.

* מכבי נתניה — הפועל פ"ת: משחק שקול, לא בגלל שמכבי נתניה לא טובה. ההגנה של הפועל פ"ת מצויינת. בנתניה ייעדר שלום תקווה המורחק, ולפיכך תוצאת תיקו מתבקשת במשחק זה.

התחזית: תיקו.

נעצרו 5 פעילים של „כך"

(סוף מעמוד ראשון)

בפני שופט להארכת מעצרם. יצויין כי המשטרה עשוייה לבצע מעצרים נוספים בקרב יהודים קיצוניים החשודים גם במעורבות באותן הפגנות.

בשעות אחר הצהריים נתפסו „על חם" מבוגר וקטין בעת שידו אבנים לעבר מכונית של ערבי ליד צומת מעלות דפנה. השניים נעצרו.

מפקד משטרת ירושלים תת ניצב יוסף יהודאי ומנכ"ל העירייה אהרן שריג ערכו היום ביקור תנחומים אצל משפחת עמדי שבנם אליהו ז"ל נרצח בעיר העתיקה בשבת. בני המשפחה קבלו על כך שהמשטרה מתנהגת בקשיחות עם המפגינים, אך מפקד משטרת ירושלים הבהיר להם כי המשטרה לא השתמשה בגאז מדמיע כנגד המתפרעים כטענתם.

הוצתה דירה

ליד ישיבת „שובו בנים" ברובע המוסלמי בעיר העתיקה בירושלים הוצת אחר הצהריים חדר בבית משפחת אבו־סביח. הדירה נמצאת סמוך למקום בו הוצת בתחילת השבוע מחסן השייך לאחת המשפחות הערביות המתגוררות שם.

כבאים הגיעו למקום במכונית כיבוי מיוחדת המותאמת לנסיעה בסימטאות העיר העתיקה וכיבו במהירות את האש.

תוך כדי פעולות הכיבוי, החלו יהודים וערבים לידות אבנים זה בזה, ורק בנס לא נפגע איש מן הכבאים.

דרישות הישיבות

נציגי האגודות המיישבות בעיר העתיקה נפגשו עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן אהרן ודרשו להגביר את אמצעי הבטחון בעיר העתיקה. בפגישה השתתפו בין השאר ראש ישיבת „תורת כהנים" הרב משה פטרובר, רכז הבטחון ברובע היהודי שרגא סטרג', מתתיהו הכהן — רכז מישיבת „עטרת כהנים" ועוד. הם העלו בפני בן אהרון ארבע דרישות: הקמת נקודת משטרה או משמר גבול קבועה באיזור; הקמת נקודות עזרה ראשונה באותו מקום; שמירה רצופה בשערי העיר העתיקה וסגירתם בעת אירוע; ואיסור מכירת סכיני תקיפה, כגון סכינים קופצות ו„שבריות" במזרח ירושלים.

מיפגש יהודי ערבי

נסיון מעשי ראשון להרגעת הרוחות בעיר העתיקה בירושלים עשו תלמידי ישיבת „עטרת כוהנים" בפגישה עם קבוצת ערבים תושבי הרובע המוסלמי. בסיום הפגישה הוחלט על הקמת ועד פעולה משותף שינסה לפתור את הבעיות בין התושבים היהודים והערבים ברובע המולמי.

ביום ג' נפגשו ראשי ישיבת „עטרת כוהנים" עם ראש עיריית ירושלים טדי קולק ודנו עימו בנתיחות שנוצרה ברובע המולמי בעקבות רצח תלמיד הישיבה. לנושא נרתם יועץ ראש העיר לעניני הערבים אמיר חשין, אשר דאג לזמן את הנציגים הערבים.

הפגישה נערכה במרפאת השיניים הקטנה של ד"ר גאולה צרויה ברחוב אל־סריה, רחוב מקביל למעלה חלדייה שם נרצח אליהו עמדי ז"ל.

בשעה 11 הגיעו למירפאה קבוצה של נכבדים ערבים, רובם בגיל העמידה. אך עוד בטרם החל המיפגש נרחקו למירפאה גם עתונאים וצלמים שהוזמנו למקום על ידי עיריית ירושלים וביקשו להנציח את האירוע. הנציגים הערבים כעסו „עוד לא התחלנו לדבר וככר מצלמים" הם טענו ויצאו כולם מן החדר.

להחזיר הנמלטים

אנשי הישיבה ביקשו מן העתונאים לצאת ואז החל המיפגש. טענותיהם של הערבים התמקדו בעיקר בפגיעות מצד תושבים יהודים. בעיקר מצד תלמידי ישיבת „שובו בנים" שלא השתתפו במיפגש. הערבים ביקשו מתלמידי הישיבה לעזור בהחזרת 6 המשפחות שנמלטו מבתיהם בעקבות ההתפרעויות האחרונות. הם ביקשו גם להיפגש עם מפקדי משטרת העיר העתיקה ומפקד המשטרה רפ"ק מודיס מויאל, אשר הבטיח לקיימה בהקדם.

טענתם המרכזית של נציגי הישיבה היתה כי גם לאחר שקורה מקרה טראגי שבמהלכו נדקר יהודי, אין הערבים תושבי הרובע מסייעים בלכידת הרוצחים. הנציגים הערבים הבטיחו לסייע אם ח וחלילה יקרה שוב מקרה דומה.

אנשי ישיבת „עטרת כוהנים" מודים כי אין להם שליטה על תלמידי ישיבת ברסלב „שובו בנים" המתנכלים לערבים בכל הזדמנות. „לנו יש בעיות אתם לא פחות מאשר לאנשים אחרים", אמר יהושע הרלינג. „לא בידינו לשלוט על האנשים הללו".

ועד משותף

בתום המיפגש הוחלט להקים ועד משותף שינסה לפתור את הבעיות המשותפות של תושבי הרובע הערבים והיהודים. אחד הניכבדים הערבים חאג' מוסא אמר כי הוועד המשותף ינסה ללבן בעיות המתעוררות בחיי היום יום.

התפרצות מסיתים

אך אווירת הפיוס נעכרה כאשר שני תושבי הרובע המוסלמי, יורי הלר ודני הורוביץ, פרצו בקריאות גנאי נגד הערבים, מיד לאחר שמשתתפי הפגישה יצאו אל העתונאים. „אין סליחה, לא יהיה שלום עד שכל הערבים יעופו מפה" זעק הלר, בעוד ששוטרים מנסים להרחיקו מן המקום. „עד שהצלחנו להשיג שערבים מפחדים מאתנו, אתם הורסים את הבטחון", התריס הורוביץ כלפי תלמידי „עטרת כוהנים" הנבוכים.

זעקותיהם של השניים הגבירו את המתיחות. נשים ערביות החלו לצעוק „פלשתין פלשתין", ואילו משתתפי הפגישה הערבים אמרו „אתם רואים, עם מי אתם רוצים שלום?" ההמולה נמשכה כעשר דקות עד אשר הצליחו שוטרים להרחיק את השניים. גם תלמידי הישיבה התנפלו על השניים בכעס וניסו להרחיקם מן המקום.

כוונת השר שרון

(סוף מעמוד ראשון)

היצוא, לאחר שהמנכ"ל הנוכחי, רמי גוט, הודיע לפני כחודש לוועד הפועל של המכון על החלטתו לפרוש, בתום 8 שנים בתפקיד.

פסל כל המועמדים

במהלך הדיונים הועלו מועמדים אחדים וחמישה מהם אף הוצגו לפני שר־התעשייה והמסחר, אריאל שרון. אולם הוא פסל את כולם על הסף. ־וב המועמדים היו מהוגי האחרונות התעשיינים, ביניהם יוסי אלשך. שם אחר שהוזכר היה אפרים רביב, המפקח על היהלומים במשרד התעשייה והמסחר. אולם רביב אמר אתמול לכתבנו, כי הוא עצמו החליט להסיר את מועמדותו.

שלושה גורמים

במכון היצוא שותפים שלושה גורמים: משרד התעשייה והמסחר, התאחדות התעשיינים וחברת העובדים. כל אחד מהם שולח שלושה נציגים לוועד הפועל של המכון, ולנציגים אלה מצטרפים עוד שלושה נציגי ציבור. הוועד הפועל בוחר במועמד לתפקיד מנכ"ל במכון. אולם לשר התעשייה והמסחר יש זכות להטיל וטו על כל מועמד. במקביל, גם לוועד הפועל יש זכות להפעיל וטו כנגד מועמד שמציג שר התעשייה והמסחר.

כל מועמד יידון

לפי שעה לא נקבע מועמד לישיבת הוועד הפועל של מכון היצוא לקביעת המנכ"ל החדש. בהתאחדות התעשיינים אמרו אתמול, כי יש להניח שכל הצדדים ימתינו לשובו של נשיא ההתאחדות, דב לאוטמן, מחו"ל, בשבוע הבא. ואז הדיונים ייכנסו להילוך גבוה. הן בהתאחדות התעשיינים והן בחברת העובדים אמרו אתמול, כי יצטרכו לדון בכל מועמד, כולל מועמד שיציג שרון, לגופו של עניין.

תגובה לשר שרון

מלשכת השר שרון נמסר אתמול בתגובה כי שר־התעשיה והמסחר לא פסל אף מועמד לתפקיד מנכ"ל מכון הייצוא והעניין כולו נימצא עדיין בדיונים. באשר למועמד הנזכר נמסר כי שרון אכן רואה בו מועמד מתאים לתפקיד בכיר במיגזר הציבורי, לאור כישוריו הרבים.

„האיש מוכר זה שנים רבות לשר שרון וידוע כבעל כושר פיקודי ניהולי מעולה, יכולת ביצוע מעולה, שליטה בשפות וקשרים רבים — מסר מלשכתו של שרון.

מחזור ב־ חותם

מנועי בית־שמש ינועו
בין הנשמה לריפוי
מאת עודד ליפשיץ

★

המלך לא מת, יחי המלך
התקשורת רצחה את נשיא קוריאה
מאת יורם בר

★

קוד מוסרי אחר
כלא באר־שבע – אנגפים ורציחות
מאת שלי יחימוביץ'

★

המלכה הגדולה מן הקוקס הלאומי
מאמי בצוותא
מאת חנה רוזנטל

★

הקיבוץ – מה המשותף?
שבעה אמנים בתיאטרון ירושלים
מאת חיים מאור

★

אמריקה האנאלפבתית
בורות בעולם החדש
מאת ישראל זמיר

★

שיר אחרי המלחמות
השוויקים של המזרח התיכון
מאת יעל ישראל

★

חותם אישי / מאת / עליזה עמיר־זהר
שלום בית / מאת / חיה יוסף
חראקירי / מאת / לזר

טורים ומדורים מאת: ירון אליוסף, זאב צחור, עודד ליפשיץ, דינה גורן, אלי הכהן, ראובן רהוביצקי, מיכאל הרסגור, פנחס ענברי, שלמה גלזר, דוד דרורי, יעל ישראל, שמואל בונים

שרשרת חיה של פועלים

(סוף מעמוד ראשון)

ודברי אפרים ז'ילוני, חבר הוועדה המרכזת וסגן ראש האגף לאיגוד מקצועי, שהדגיש כי ההסתדרות על כל שלוחותיה נערכת למאבק לשנוי דעת חברי הממשלה. ביום א' מתוכננים צעדי מחאה בהשתתפות הוועדים הגדולים ומועצות הפועלים. ההסתדרות ניצבת מאחורי המאבק ומזדהה עימו בכל ליבה.

שרשרת חיה

יוסי סלומון, הדור הצעיר של מפ"ם, סקר את צעדי המחאה והוסיף כי במוצאי שבת ישנו העובדים במפעל ויצטרפו אליהם חברי הדור הצעיר של מפ"ם. בזמן ישיבת הממשלה, שתיערך ביום א', תאורגן שרשרת חיה של פועלים משער־הגיא ועד לכנסת, שייקרמו את מכוניות השרים העולים לבירה, לישיבת הכנסת.

אגרוף למאבק

ח"כ יאיר צבן הדגיש בדבריו שאפילו בארה"ב קיימת חקיקה פדראלית שלפיה מפעל הנתון במשבר והעלול לגזור גורלה של עיר — זוכה לתמיכה. „סגירת מפעל בית־שמש הוא מעשה אנטי־ציוני של ממשלה. העובדים השקיעו בו את מיטב זיעתם — כלום ניתן לנעול מפעל? מדברים על צמיחה, עם־הפנים לייצור. אך אם למפעל כזה אין מקום בארץ — איזוהי התעשייה שיש לה כאן עתיד?"

המאבק באתא היה בזמנו מאבק תרבותי והממשלה ציפצפה על העובדים. אנו חיים בעולם רוחני אחר היום. צריך לגבש אגרוף של מאבק" — אמר צבן.

סוף בית־שמש

אלברט אוחיון סגן־ראש־המועצה הודה למזכירות מפ"ם שבאה להזדהות והדגיש כי ללא המפעל — אין בית־שמש. אין מדובר על 350 עובדים, כי אם על עוד 500 עובדים המוצאים פרנסתם סביב המפעל. אסור שצעירי בית־שמש יפוטרו. הם יעזבו את העיירה וזו תיסגר.

רעייה רטיג חברת הוועדה המרכזת מטעם מפ"ם שאלה: ב„אתא' טענו: טקסטיל — אין זה אטרקטיבי; אך כאן מפעל חדש, עובדים צעירים. „היום יודעים מחירו של כל דבר, אך לא ערכו של מפעל בעיירות פיתוח", אמרה.

שיטת הכונס

מאיר אבירם היועץ המשפטי של מועצת הפועלים וחבר מזכירות מפ"ם, הסביר את משמעות ההחלטה להעביר את המפעל לכונס נכסים. „זו התנערות ממשלתית והעברת הנושא לבית המשפט. שיטה זו החלה ב„אל־על" עברה ל„מספנות ישראל" כדי להעביר את העימות לדרגים משפטיים. מפעל מפרנס עיירה — אי־אפשר לפרקו. יש לנהל משא ומתן ולהגיע להסדרים".

ברכה למפ"ם

חיים חריש מזכיר מועצת הפועלים, ברך בהתרגשות את חברי מפ"ם ועמד על הישגי המפעל — התפוקה עלתה ב־40% עם פחות ממחצית העובדים. ואילו ההפסד התפעולי בשנה שעברה ירד מ־17 אחוזים ל־10, והשנה יעמוד על 7.5 אחוזים. „רוד האחרות סוגר מפעלים. העיר אופוזיציה מבטל התנגדות לצעדים כאלה. הפועלים לוחמים על ציונות עובדת. במוצאי שבת נשהיל שביתת־ערב, כי לא נסמוך עוד על הפוליטיקאים", אמר.

חיים זהבי הזהיר כי החלטות אינן מספיקות וכי „יש לדאוג שהממשלה תיישם בשטח את החלטותיה. לדברי עיירות הפיתוח לחצו תכביד על מפעלים עתידי ידע „ראו מה קורה; גם בהם אין בטחון — אז על מה נסמוך".

המנהלים גרפו שמנת

אלי בן־לולו — חבר המועצה יצא חוצץ נגד הסיסמה „אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה". המנהלים גרפו שמנת, קיבלו פיצויים מופלגים, תנאי פרישה במליונים והפועלים נושאים בתוצאות. מועצת המנהלים לא התכנסה שבעה חודשים. הביאו מנהל שניהל את המפעל ב„שלט־רחוק, כאשר הוא מנהל מפעל נוסף באשקלון. המפעל תרם את חלקו כאשר פיטר 50% מפועליו והתפוקה לא ירדה. היכן קיים תקדים כזה בעולם? שאל. „המאבק לא יהיה סטרילי. נפנין שרירים, כי רק שפה כזו מבינים במדינה".

מסר משם־טוב

דב אלקנתי — רכז האיגוד המקצועי של מפ"ם, אמר: „מאבקכם זועק בצדקתו. נורמת כונס־נכסים היא אסון. זו שיטה לשבירת עובדים. יש לחשיג הזדהות מאסיבית של כל ועדי־העובדים. שלשום „אתא", אתמול „מספנות ישראל", היום אתם ומחר — מי יודע?"

רכז האיגוד הביא ברכה מיוחדת מחה"כ ויקטור שם־טוב שאך זה עבר ניתוח לב פתוח וביקש: מסור לבחורים האמיצים שיחזיקו מעמד. אני מלא התפעלות מן העובדה שאתם גם עובדים וגם לוחמים".

חרב על הצוואר

יוסי כהן — ראש מטה הפעולה במפעל ציין כי העיירה מתעוררת רק כאשר מונחת החרב על צווארה. „סיעת המערך החליטה להצביע בעד המשך קיומו של המפעל, נגד כונס הנכסים אך ראיתי את הפחד הניבט מעיני ח"כים ושרים מ„העבודה"; לא פחד על חיסולה העתידי של עיירה, כי אם — פחד אלקטוראלי!

„...סגירת מנועי בית־שמש היא הרס תשתית של עיירה. זו חוצפה, הפקרות. לאן הגיעה הצביעות?" קרא בהתרגשות גדולה. לטענתו, מאבקה של בית־שמש הוא מאבקן של כל עיירות הפיתוח וסיים בשאלה נוקבת: בכמה אומרים נציגי משרד־האוצר את ההשלכות החברתיות של הנצחת עוד דור רפוק של אנשי בית־שמש? הוא תבע אף מראש־הממשלה וסגנו שיאמרו דברים ברורים ולא יגמגמו.

אפרים ז'ילוני חזר ושאל מהו עתידן של תעשיות בעיירות־פיתוח אם מפעל כ„מפעלי בית־שמש" נסגר? 40 מליון חוב הוא פרי מדיניות מטורפת של ממשלה. מפעל בבעלות ציבורית אינו יכול לנהוג כספקול־אנט נוסח אייזנברג. לממשלה אחריות כלפי עיירה שלמה. עליה להתפטר, ללכת הביתה ולא לסגור מפעלים. המפעל בבית־שמש הוא חלום לאנשי טכנולוגיה צעירים. „כאן, בבית־שמש תרע הממשלה כי לא נשב בחיבוק ידיים. עשרות מושבים, קיבוצים, ועדי־עובדים פועלים מכל שדירות היישוב יבואו כדי לזעזע את אמות סיפיה של ממשלה זו" — אמר.

סיכם את הדיון חנן ארז שהדגיש כי הגענו לרגע של אמת שעלינו להגן על ציונותה של בית־שמש מפני ממשלה זו.

עשרות פועלים

הישיבה היתה דרוכה. עשרות רבות של פועלים מן המפעל ישבו דרוכים. היה מי שהדגיש כי אכשלה היא מטה הקסם לגזענות, וכאותם רגעים נמשש שמענו רעמו של המקול רחוק — אסיפת אנשי כהנא בגן העיר. שקראו והסיתו נגד פועלים וערבים.

תרומתם של צעירי מפ"ם ש„התנחלו" במפעל מראשית הסכסוך הורגש מאד, כאשר הללו שותפים לצער, לכאב, ולמאבק שיעור מאלף במולדת, בקודתיה של תנועת־הפועלים.

כתבנו הכלכלי בירושלים מוסר: מנוי וגמור עם משרד האוצר להביא למינוי כונס נכסים למפעל בית שמש ואף להביא לסגירתו, כן עולה מדברים שנשאו אתמול פקידים בכירים של המשרד. לדיבריהם האוצר אף מוכן להעיל את המעניקים ליומים שיקימו מיפעלים אלטרנטיביים בבית־שמש וזאת כדי לפתור בעיות תעסוקה במקום. פקידי האוצר ציינו שלדיבריהם אין דרך לפתור את בעיותיו של מיפעל מנועי בית שמש. הם ציינו שההפסדים החודשיים מגיעים ל־24 מיליוני דולאר ושאפילו תוכנית הבראה מוצלחת היתה מחייבת פיטורי 200 עובדים מתוך ה־700 המועסקים כיום.

פיטורין יקרים

פקידי האוצר גילו שבשנתיים האחרונות ניכשלו 3 תוכניות הבראה. בתוכנית ההבראה האחרונה פוטרו כ־600 עובדים בהוצאה של כ־12 מיליון דולאר, בעוד שההוצאה שאושרה ע"י ועדת שרים לעניני כלכלה הגיעה ל־3.5 מיליון דולאר בלבד. פקידי האוצר אמרו שאיש בממשלה או במשרד לא אישר להנהלת מנועי בית שמש לשלם סכומים אלה.

הפגנה בירושלים

עובדי מפעל המנועים בבית שמש הציבו תערוכה שכללה מנועים וחלקי מנועים, המיוצרים במפעל, במהלך הפגנה רבה משתתפים שקיימו מול מיקבץ הכנסת בירושלים, במחאה על הכוונה למנות כונס נכסים למפעל.

ההפגנה תוכננה למועד שבו הועלה עניינם של העובדים במליאת הכנסת. התערוכה כללה מנועים וחלקי מנועים, בין היתר של מנוע הלביא. „ברוח זו היו גם הכרזות שהניפו העובדים: „מטוס הלביא — בלעדינו לא ממריא". בכרזה אחרת נאמר „במנועי בית־שמש שקעה השמש".

רמה גבוהה

„מפעל מנועי בית שמש מייצר חלקי מטוסים ברמה ובאיכות שאינה נופלת מזו של גדולי המפעלים לייצור מטוסים בארצות־הברית. כולי התפעלות מכושר הייצור ומיחסם של העובדים למפעל". דברים נרגשים אלה אמר לח"כ יאיר צבן (מפ"ם) נציג חיל האוויר האמריקני, דיויד אינמן המבקר את איכות המוצרים.

ח"כ יאיר צבן אמר לפועלי המפעל, באסיפה בה השתתפו מאות מפועלי המפעל כי סיעת מפ"ם תפעל בחריפות נגד מינוי כונס נכסים למפעל ובמקביל תגיש הצעת חוק שימנע מכונס נכסים לפגוע בזכויות העובדים במפעל.

3 חיילי צה"ל וחייל צד"ל נפצעו מאש מרגמות בצפון

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

שלושה חיילי צה"ל נפצעו אמש מאש מרגמות, שנורתה לעבר רצועת הבטחון. כתוצאה מן הרסיסים נפצעו קל שלושה חיילים, שקיבלו טיפול ראשוני ופונו לבית־חולים.

הושבה אש לעבר מקורות הירי.

אתמול, בשעות הבוקר נפצע חייל צד"ל בהפגזת מרגמות על מוצב ברצועת הביטחון. פגזי המר־גמה, נורו מצפון לרצועת הביטחון על מוצב צד"ל בגזרה המזרחית ברצועה, באזור טיבה. חיילי המוצב השיבו אש לעבר מקורות הירי. החייל פונה לבית־חולים בארץ.

גורמים בדרום־לבנון הדגישו שהתקריות אירעו לאחר כמה שבועות של שקט יחסי באזור.

ב„אתא" הושג הסכם

(סוף מעמוד ראשון)

התשלוכה רציפות, זכויות מלאות ותנאי פרישה טובים. סיכום משא־ומתן זה, שלא הגיע לידיעת הציבור, לא אושר על־ידי הממשלה והמפעל נסגר. זאת גילה אתמול היועץ המשפטי של מועצת פועלי חיפה, עורך הדין יוסי כץ, בחוברת לסיכום הפעילות של המחלקה המשפטית במועצת פועלי חיפה. בשיחה עם כתבנו אמר אמש היועץ המשפטי של מפ"ח, שהיה בסוד סגירת מפעל „אתא", כי עוד באותו ערב, בו נחתם ההסכם, הודלפו ממשרד האוצר ידיעות למהדורת „מבט" של החדשות כאילו בהסכם הכפוי מנוחים את העובדים, דבר שלא היה נכון. עורך דין כץ האשים גורמים כלכליים ופוליטיים אחרים בנסיונות מגמתיים שטירפדו את ההסכם עם התעשיין זאק נאסר. גורמים שהעדיפו לראות את „אתא" מתמוטטת.

חוק מיושן

עורך דין כץ סיפר אתמול לכתבנו על שורת מגעים שהתנהלו בין בנק־לאומי־לישראל כונסי הנכסים וז'אק נאסר, על דעת השר אריאל שרון, שבהמשכן התנהל משא־ומתן בתל אביב ובקיסריה, שהביא לחתימת ההסכם הקיבוצי ולהבטחת זכויות העובדים. עורך דין כץ מתח ביקורת גם על פרשנותם של בתי המשפט בנושא כינוס הנכסים וסגירת חברות, ואמר כי החוק הבריטי המיושן בארץ אינו מתאים לישראל. הוא אמר כי בפרוק אתא לא ניתנה לעובדים הזדמנות להביע את דעתם בפני בית־המשפט, כפי שנעשה בעת כינוס הנכסים של „מספנות ישראל" בירושלים. לדעת עורך הדין כץ, ניתן היה למנוע את סגירת מפעל „אתא" אלמלא גורמים פוליטיים מסויימים שבחשו בקדירה.

הסובייט העליון אישר חוק המתיר עסקים פרטיים

„החוק מכיר בעובדה שקיימת פעילות כלכלית אישית ■ נועד לשפר איכות המוצרים והשירות ■ ביקורת קשה על האיכות הירודה של „המוצרים הממלכתיים"

מוסקווה. — הסובייט העליון, הוא הפרלמנט של ברית־המ', אישר אתמול פה־אחד, חוק המאפשר פתיחת עסקים פרטיים החל מחודש מאי 1987.

יו"ר ועדת העבודה והעניינים הסוציאליים איוואן לארסקי, אמר כי החוק הזה מכיר בעובדה שקיימת פעילות כלכלית אישית והוא מכניס אותה לתוך השיטה הקומוניסטית והסוציאלית.

החל מן ה־1 במאי 1987, יאפשרו ההלטנות 29 סוגי ייצור ושירותים באופן אישי ומשפחתי, ביניהם ייצור נורים ונעליים, רהיטים, צעצועים ואביזרי ריג.

החוק יאפשר לעובדים מקצועיים לשפץ בתים, לתקן מכוניות, מכשירי טלוויזיה ורדיו — ובעלי רכב פרטי יוכלו להפעיל אותם כמוניות.

כן יהיה מותר לתת שיעורים פרטיים גם בנושאים הנלמדים בבתי הספר ובאוניברסיטאות. תינתן גם אפשרות למתן שירותים מסויימים לתיירים.

החוק תקף לגבי אזרחים מעל גיל 16, בתנאי שיש להם גם עבודה מטעם המדינה. לעקרות בית, סטודנטים, גמלאים ונכים.

רק בני אותה משפחה יוכלו לנהל עסק. נאסר על בעלי עסקים לשכור עובדים ויש לשלם מס על כל ההכנסות.

טרקטורים פגומים

יחד עם זאת הורגש, כי החוק החדש, אין משמעותו חזרה ליוזמה חופשית בבריה"מ, כפי שקיוו גורמים שונים במערב.

„הצעת החוק מקורה בעובדה שיש להתחשב אישית ויש להכניסה למסגרת ולהתאימה לעקרונות של הכלכלה הסוציאליסטית".

קודם לכן השמיעו כמה מן הנואמים ביקורת חריפה על האיכות הירודה של מוצרי הסקטור הממלכתי.

אלכסיי שקולניקוב, נשיא ועדת הפיקוח העממית, אמר בנאומו בפני 1,500 אסירים, כי המפקחים שלו גילו שמוצרים רבים מתוצרת התעשייה הממלכתית הסובייטית הם ירודים.

לדבריו, טיבם של כל מוצרי התעשייה דורש שיפור דרסטי והמדאיג ביותר הוא סקטור הבניה. הוא הביא דוגמאות של שיכונים רבי־קומות שאושרו ללא מעליות, תאורה ומים.

הוא גם מתח ביקורת על בית חרושת לטרקטורים בחארקוב שבאוקראינה, שזכה בפרסי ייצור. הוא טען, כי המפעל מוציא 14 טרקטורים פגומים על כל 100 טרקטורים שהוא מייצר. בהתיחסו למוצרי צריכה אמר, כי ניתן לראות נעליים טובות בירידים אבל לא בחנויות.

„לא רק המחסור במוצרי צריכה מעורר את רוגזו של הציבור", אמר שקולניקוב. „מה שמרגיז עוד יותר הוא יחס הבוז לצרכן". (ע"ר, ע"צ)

עוד מהלומה קשה לדרא"פ: חברת „קודאק" מחסלת עסקיה

„קודאק" בעקבות ג'נרל מוטורס, לא תרשה למכור מוצריה בדרום־אפריקה ותמכור את נכסיה במדינה

יוהנסבורג. — הפסקת פעילותה של חברת „איסטמאן קודאק" תשלובת מוצרי הצילום הידועה, בדרום אפריקה, היא המהלומה הקשה ביותר שהונחתה עד כה על ידי חברה אמריקנית על מדינה זו, אמרו כלכלנים ביוהנסבורג.

„קודאק", אחת החברות הזרות הוותיקות ביותר בדרום־אפריקה, הודיעה אתמול על הפסקת פעילותה.

חברות אמריקניות אחרות עזבו את דרום אפריקה, אולם מוצריהן נותרו למכירה במדינה זו. אולם „קודאק", שמושבה ברוצ'סטר בניו יורק, הודיעה כי שום מפעל או חברת־בת של „קודאק" בעולם, לא יורשו למכור מוצרים לדרום אפריקה אחרי ה־30 באפריל. נכסי „קודאק" בדרום אפריקה יימכרו.

חברות אמריקניות כגון „י.ב.מ.", ג'נרל מוטורס, ו„קוקה קולה" העבירו את נכסיהן לבעלות מקומית, או עשו סידורים להפצת מוצריהן בדרך אחרת.

חברת „קודאק" מסרה, כי מכירות דלות בדרום אפריקה היוו גורם ראשון במעלה בהחלטתה לפרוש ממדינה זו.

משקיפים מעריכים כי במכירות של קודאק חלה בשנתיים האחרונות ירידה בשיעור של 40־50 אחוז, כשל ההחמרה במצב הכלכלי בדרום אפריקה. (רויטר־עתים)

● בולדר. — הוריו של פאטריק אפי, השחקן המופיע בתפקיד בובי אינג בסדרת הטלוויזיה „דאלאס", רו למוות בלילה בבאר שבבולדר־ס.

תורן בע"מ
(בפירוק מרצון)
הודעה על
אסיפה־סופית

ניתנת בזה הודעה, שאסיפה כללית אחרונה של החברים (או הנושים) של החברה הנ"ל תתכנס ביום 22.12.86 בשעה 10.00, רח' אחד העם 30, תל־אביב, לשם הגשת דו"ח סופי של המפרק, המראה כיצד התנהל פירוק העסקים ומה עשו בנכסי החברה, וכדי לשמוע ביאורים נוספים מאת המפרקים ולהחליט כיצד לנהוג בפנקסים והניירות של החברה ושל המפרקים.

ק. ר. הרטוב,
המפרק

סוף שבוע עם הארץ
עיתון לאנשים חושבים

בין שמואל הנביא למעלה חלדיה/נדב שרגאי

הפגישה הלילית אצל עו"ד ארנון/צבי הראל

מסדר חשאי
מאבקי כח בתוך התחיה
אייל ארליך

היומן הסודי של חנן עזרן/ב. מיכאל

יואל מרקוס על השעמום המדיני ● דן מרגלית על המצליחנים ● אברהם טל על חשדים כברווזים נייחים ● דן כסלו בטאבה ● אריה לביא על הילד הנורא של ענף הבי־טוח ● נילי מנדלר בשיעור ספרות

מקורות מדיניים/עקיבא אלדר ● מסדרונות מפלגתיים/אילן שחורי ● הטור השלישי/לילי גלילי ● חריקות/זאב יפת ● הטלוויזיה של השבוע/הדה בושם

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
גבעתיים

הודעה על פי סעיף 149 ו־151 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965.
גוש 6154 חלקה/ות 187 רח' אנצו סירני 7 גבעתיים. תיק בניה מס' 23.
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה להקמת בית מגורים בן 4 קומות מעל קומת עמודים מפולשת עם הקלות של 5% עבור מעלית, 10% בקוי בנין צדדי מערבי ומקלט על קרקעי.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל. יואיל להגישה לועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של הודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישורה של הועדה.

יצחק ירדן, יו"ר הועדה
המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים

תאריך נובמבר 1986

מיטראן: כן, למדינה פלשתינית

מאת ארנון יפה,
כתב „על המשמר"

פאריס. — „אני בעד מדינה פלשתינאית משום שתלאות עם זה בלתי־נסבלים" — אמר הנשיא מיטראן בהצדיקו את מדיניותו בויכוח עם קפטיין הצנחנים תומא סנקרה, שתקף את מדיניותו ה„פרו־ציונית" במהלך ביקור בבורקינה פאסו.

השליט סנקרה הפתיע את הנשיא מיטראן בעת ארוחה רשמית בנאום שתואר בפאריס „כחוצפני". הוא הטיף לו מוסר, גינה את מדיניותו כלפי העולם השלישי כ„מן־השפה־ולחוץ" ובקשו נשק וצבא להילחם בדרום־אפריקה. במהלך הנאום תקף אותו כמשתמש מהעניין הפלשתינאי לצרכים מסחריים וכידיד הציונים.

מיטראן, מצידו, חידש בתשובתו בהטיפו למדינה פלשתינאית.

בה בשעה בפאריס, ראה שגריר ישראל עובדיה סופר לראשונה את נציג אש"ף איברהים סוס בקבלת פנים רשמית לשגרירים בקיי דורסי. הוא הגיש מחאה. אך ענו לו כי אש"ף מוזמן באופן מסורתי לטקסים אלה. זה ניתקבל כעוד סימן לשינוי מדיניות ממשלת הימין. בתחילת כהונתה, היה ראש הממשלה שיראק מטלפן לסופר ומוסר לו כי סוס לא יהיה נוכח בארוע זה או אחר. עתה, בלחצים סעודיים, זוכה סוס ליחס של שגריר.

גופתו של דייויד קוזון, המקורב לשר ההגנה אנרילה, שנרצח אתמול בפרוור של מנילה. (צילום: אי.פ.)

רצח פוליטי נוסף בפיליפינים: אקינו מזהירה מפני קושרים

איש העסקים דייויד פוזון, 64, מקורבו של שר ההגנה נרצח, יחד עמו נהרגו פרקליטו ונהגו

מנילה. — זעזוע נוסף עבר אתמול על הפיליפינים, כאשר נמסר על עוד רצח פוליטי. בו הרגו אלמונים ביריות את איש העסקים דייויד פוזון, 64, בן בריתו של שר ההגנה חואן פונסה אנרילה.

בה בשעה הורתה הנשיאה קוראסון אקינו למנהלי המו"מ עם המורדים הקומוניסטיים להשיג הפסקת אש עד סוף החודש.

פוזון נהרג ביחד עם פרקליטו ונהגו, בעת שנסעו בכביש צפונית למנילה. כלתו נפצעה. היורים תקפו את מכוניתו של פוזון ממכונית חולפת ונמלטו בה.

פוזון נרצח ששה ימים לאחר שאנשים מזויינים עינו והרגו את רולאנדו אולליה, ראש האיגוד המקצועי הגדול ביותר בפיליפינים, אשר הבטיח להכריז על שביתה כללית אם הצבא או שר ההגנה אנרילה ינסו להפיל את הנשיאה אקינו.

הנשיאה קוראזון אקינו שוב הזהירה אמש מפני קשר נגד ממשלתה והודיעה כי תנקוט יד קשה נגד אויבים המאיימים על משטרה.

שמועות על קשר נגד ממשלתה. נפוצו בשבועות האחרונים במדינה, לאחר ששר ההגנה חואן אנרילה מתח ביקורת על גישתה הפייסנית של אקינו כלפי המורדים, ודרש ממנה עמדה תקיפה כלפי הקומוניסטים. (רויטר—עתים)

רק כמה עשרות יהודים מאיראן נמצאים בוינה

וינה. — „רק כמה עשרות" פליטים יהודיים מאיראן נמצאים עתה בווינה, ו„הרוב הגדול מאלה העוזבים את איראן, איננו עובר דרך אוסטריה" — מסר אתמול מקור מוסמך בווינה לסוכנות הידיעות הצרפתית.

המקור הוסיף, כי עשרות היהודים האיראנים הנמצאים עתה בווינה מחכים לאשרת כניסה לארה"ב

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי,
רכס הכרמל

תיקוני טעויות:

1. בהודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית, הנקרא: „תכנית מס' עד/104 (ג/1042) — צפון מערב עוספיה", שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2874, תשמ"ג, עמוד 403 — יש להוסיף לרשימת החלקות הנכללות בתכנית: בגוש 17151 חלק מחלקה 5.

2. בהודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית, הנקרא: „תכנית מס' עד/105 (ג/1043) — דרום מערב עוספיה", שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2874, תשמ"ג, עמוד 404 — יש להוסיף לרשימת החלקות הנכללות בתכנית: בגוש 17132 חלקה 8 וחלק מחלקה 20.

3. בהודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית, הנקרא: „תכנית מס' עד/108 (ג/1046) — מזרח עוספיה", שפורסמה בילקוט הפרסומים 2869, תשמ"ג, עמוד 310 — יש להוסיף לרשימת החלקות הנכללות בתכנית: בגוש 17156 חלק מחלקה 31. בגוש 17155 חלקי חלקות 73, 77, 78.

כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע מתיקון הטעות וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, רכס הכרמל, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

משה גלזנר
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

אבר' 1986

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 19.11.86

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.4842	1.5026	1.4930
דולר אמריקני	1	1.45	1.52	1.4823	1.5007	1.4911
מרק גרמני	1	0.72	0.76	0.7371	0.7463	0.7408
לירה סטרלינג	1	2.06	2.16	2.0974	2.1236	0.21136
פרנק צרפתי	1	0.22	0.23	0.2253	0.2281	0.2263
ין יפאני	100	0.89	0.93	0.9082	0.9196	0.9150
גילדן הולנדי	1	0.64	0.67	0.6510	0.6591	0.6558
פרנק שווייצרי	1	0.87	0.91	0.8853	0.8963	0.8899
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2134	0.2160	0.2146
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1964	0.1989	0.1976
כתר דני	1	0.19	0.20	0.1951	0.1975	0.1962
מרק פיני	1	0.29	0.31	0.3000	0.3037	0.3018
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0722	1.0856	1.0785
דולר אוסטרלי	1	0.92	0.99	0.9531	0.9650	0.9603
ראנד דר' אפריקני	1	0.40	0.67	0.6635	0.6717	0.6673
פרנק בלגי	10	0.34	0.36	0.3543	0.3588	0.3564
שילינג אוסטרי	10	1.03	1.08	1.0462	1.0593	1.0525
לירה איטלקית	1,000	1.04	1.11	1.0644	1.0776	1.0699

בהתאם להמלצות ועדת החינוך והתרבות:

מנכ"ל משרד החינוך אוסר הטפה לחזרה בתשובה בבתיה"ס

בראשית החודש הבא תופץ הוראה חד־משמעית בנושא ■ זאת בעקבות תלונותיהם של הורים רבים כי בבתיה"ס חילוניים מתקיימות פעולות הטפה

מנכ"ל משרד החינוך והתרבות ד"ר שמשון שושני אוסר לקיים בבתי־הספר הממלכתיים פעולות שיש בהן משום הטפה לחזרה בתשובה. המנכ"ל עומד לפרסם הוראה חד־משמעית בנושא זה בחוזר החודשי לבתי־הספר, שיופץ בראשית החודש הבא.

דובר משרד החינוך הסביר, כי ההוראה החדשה באה למנוע מצב, שבו מורה או מרצה אורח יטיף לשמירת מצוות בבית־ספר ממלכתי.

ד"ר שושני: הוראה ברורה

או יזהיר תלמידים, שאם לא יעשו כן ייענשו בידי שמים.

יחד עם זאת, הוסיף הדובר, על בתי־הספר הממלכתיים להעמיק את הכרת המורשת היהודית לתלמידים בשעורי יהדות ובמסגרות אחרות.

ההוראה לאסור הטפה לחזרה בתשובה נקבעה בהתאם להמלצות ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, שקיימה דיונים ממושכים בנושא זה. לפני הוועדה הופיעו הורים רבים, שקבלו על כך שבבתי־הספר החילוניים, שבהם לומדים ילדיהם, מתקיימות פעולות הטפה לחזרה בתשובה, בניגוד להשקפותיהם ולחינוך הניתן לילדיהם בבית.

ההורים טענו, כי חוק חינוך זוכה מאפשר לכל הורה לבחור בין חינוך ממלכתי לחינוך ממלכתי דתי לילדיו ומי שבוחר באפשרות הראשונה מצפה שילדיו אכן יקבלו חינוך ממלכתי ולא ממלכתי דתי.

משרד החינוך קיבל עמדה זו ועל כן הוחלט לפרסם את הוראת המנכ"ל. ד"ר שושני קבע עוד, כי בכל מקרה שבו מוזמן מרצה אורח חייב נציג בית־הספר להשתתף במגישה. (עשית)

בפתיחת המושב השנתי של „מרכז דיין ללימודי המזה"ת ואפריקה:

אהרון יריב: כל עוד נמשכת מלחמת איראן־עיראק, לא תקום חזית מזרחית

מלחמת איראן־עיראק נמשכת למעלה משש שנים וכל עוד היא נמשכת, חזית מזרחית נגד ישראל אינה יכולה לקום. זאת אמר אמש אלוף (מיל.) אהרן יריב, בפתיחת המושב השנתי של „מרכז דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה", שנערך באוניברסיטת תל־אביב. נושא הדיון הוא: „המפרץ הפרסי בשנות השמונים — היבטים איסטרטגיים".

עוד אמר המרצה, כי מבחינה איסטרטגית עדיף לישראל שהמלחמה תסתיים בתיקו, ובעצם עדיף מכל שהיא נמשכת.

מחיר הנפט ירד וזה גרם להקטנת הסיוע הצבאי שמושט על־ידי ארצות הנפט לסוריה, ירדן ואש"ף.

שימוש בגז עצבים

מר יריב הטעים, כי השימוש בגז העצבים בצורה מסיבית מצד עיראק במלחמתה עם איראן צריך לשמש אות אזהרה לישראל. זו פעם ראשונה לאחר מלחמת העולם הראשונה שמשתמשים בגז עצבים — והעולם עבר לסדר היום.

הוא הוסיף, כי עיראק, שהיתה חזקה מכל הבחינות, חשבה שתזכה לנצחון מהיר על איראן, אך המלחמה מאיימת עתה על קיום המשטרה בעיראק ואישית על מנהיגה סדם חוסיין.

כשפרצה המלחמה חששו מאיומים אחרים באיזור, אולם הם לא התאמתו: היצוא של המהפכה האיראנית הצליח אך מעט ולא הביא למהפכות פונדמנטליסטיות, רק בלבנון היתה הצלחה מסויימת לשליחי איראן. נפילת השח היתה מפלה קשה לארה"ב, אך לא הביאה הישג לברית־המועצות.

המלחמה הגבירה את המריבות בעולם הערבי, אמר, ואילו בין ארה"ב ובריה"מ לא היה עימות; הן, כנראה, אינן יוצאות מגדרן להביא להפסקת המלחמה.

ירידת מחיר הנפט גרמה לתוצאות מרחיקות לכת במדינות המפרץ הפרסי: בכלכלה, בחברה ובביטחון. המלחמה נראית כמלחמה בין אירנים וערבים ולא בין שיעים נגד סונים.

אשר לשאלה כמה זמן תימשך המלחמה ומי ינצח בה, השיב כי קשה לדעת, וזה תלוי באורך הנשימה של שתי הארצות ויציבות המשטרים בהן.

ראש החוג לגיאוגרפיה באוניברסיטת חיפה פרופ' אמנון סופר אמר, כי בין הארצות הערביות במפרץ הפרסי כמו בחריין, דובאי או קטר, כמעט שאין יחסי מסחר כי אין לאחת מה להציע לשניה. הן בנו את התעשיות שלהן על נפט ונשארו מדבריות. במפרץ הפרסי, בדרך כלל, יש רק מדינות־עיר. בארצות אלה יש נפט, כסף והרבה נשק, וזה פוטנציאל לפרוץ שריפה. (עתים)

כתוצאה מתיקון בחוק — אלפי נשים עלולות להפסיד את דמי המזונות

מדובר בנשות אסירים, נכים במאה אחוז ובעלים שנמלטו לחו"ל ■ מזכ"ל נעמת מתריעה מפני ההצעה לתיקון החוק

אלפי נשים המקבלות דמי מזונות, באמצעות הביטוח הלאומי, תמצאנה עצמן ללא מקורות מחייה אם תאומץ הכוונה לשנות את חוק המזונות בביטוח הלאומי. על כך מתריעה מזכ"ל נעמ"ת מאשה לובלסקי.

במכתב ששיגרה בעניין זה לשר המשפטים, שר העבודה והרווחה ומנכ"ל הביטוח הלאומי, בעקבות הצעה לתיקון חוק המזונות בביטוח הלאומי של משרד המשפטים, מדובר בנשים של בעלים שברחו לחו"ל, בנשים של אסירים ושל נכים במאה אחוז, אשר אינם משלמים את דמי המזונות שפסק בית־המשפט.

לפי החוק הקיים יכולות הנשים לקבל את דמי המזונות באמצעות הביטוח הלאומי הגובה את הכסף מהבעלים.

לא יכללו

אם יתקבל התיקון לחוק לא יכללו נשים אלה במסגרת חוק המזונות ורק חלקן יוכלו לקבל דמי מחייה דרך הבטחת הכנסה, או השלמת הכנסה בביטוח הלאומי.

להבטחת הכנסה והשלמתה זכאיות רק נשים שעובדות משרה מלאה ומשתכרות פחות מתקרה מסויימת, או אמהות לא עובדות שיש להן ילד אחד שטרם מלאו לו חמש שנים, או כמה ילדים שלקטן שבהם טרם מלאו 10 שנים.

בלי אלטרנטיבה

במכתבה מוחה מזכ"ל נעמ"ת בתוקף נגד המגמה לשנות את החוק בלי להבטיח מחייה בכבוד לכל הנשים הזקוקות לכך. „לא יתכן להוציא אלפי נשים ממסגרת חוק נאור, שהבטיח להן קיום מינימלי, בלי לתת להן אלטרנטיבה וכך להפקיר אותן לחרפת רעב." (עשית)

ראשי קרן מקפת משתתפים בהסברה

בעקבות החלטת הוועדה המרכזת על איחוד קרנות הפנסיה, משתתפים ראשי קרן פנסיה „מקפת" בפעולות הסברה ובמפגשים עם ועדי עובדים, יחד עם אנשי האגף לביטוחן סוציאלי שבוועד הפועל.

יושב־ראש ההנהלה אליהו רייף ומנכ"ל „מקפת" עורך־דין יצחק שילון מדגישים במפגשים עם נציגי המבוטחים את רצונה של הנהלת „מקפת" להגיע להסכמה בנושא זה בין נציגי המבוטחים ובין נציגי חברות העובדים במוסדות המנהלים של הקרן.

כן הדגישו המסבירים שבזכויות המבוטחים לא יחול שינוי לרעה, לא כתוצאה מאיחוד הקרנות ולא כתוצאה מן המעבר לחישוב המשכורת הקובעת לפנסיה לפי השכר הממוצע במשך שלוש שנות העבודה האחרונות.

נמסר שבנושא זה ביקשה הנהלת „מקפת" להיפגש לשיחת בירור עם מזכ"ל ההסתדרות קיסר, נוכח התנאים המיוחדים שיש בקרן לגבי המשכורת הקובעת לצרכי פנסיה.

בחיפה נערכה אסיפת הסברה לעובדי מקפ"ת. בבאר־שבע השתתפו נציגיהם של 12 מפעלים, ביניהם אוניברסיטת בן־גוריון, כוז, שקמים והמשקם. אסיפות נוספות מתוכננות בקרוב.

בשבוע הבא אמורה להתכנס הנהלת קרן „מקפת" לשמיעת דו"ח בדיון על הנושא.

נשיא האקדמיה למדעים מזהיר מפני הידרדרות

נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים פרופ' יהושע יורטנר מציע להקים בדחיפות ועדה לאומית למחקר מדעי, שתעסוק בטיפוח הצטיינות מחקרית ובבחירת תחומי מחקר שעשויים להיות בהם פריצת־דרך, תוך 10 עד 15 שנים.

פרופ' יורטנר הגיש הצעה מפורטת בנושא זה לסגן־ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות מר יצחק נבון. יורטנר עומד בראש ועדה שנתבקשה להגיש לממשלה הצעות להבראת מצב ההשכלה הגבוהה בארץ. הוועדה התכנסה בלשכת שר החינוך ביום שלישי, בהשתתפות שר המדע והפיתוח מר גדעון פת, ראשי המועצה להשכלה גבוהה ואגף התקציבים במשרד האוצר. היא תקיים ישיבה נוספת ביום ראשון הקרוב.

פרופ' יורטנר אומר, כי להבדיל ממדינות מערביות מתקדמות, אין היום בישראל תמיכה ישירה במערכת המחקר המדעי באוניברסיטאות, ולפיכך קיימת סכנה שכבר בעוד כחמש שנים לא יהיה לישראל ייצוג בתחומי מחקר מרכזיים כגון מדעי מחשב, מדע החומרים, חקלאות מתוחכמת ומדעי הרפואה והביולוגיה.

נשיא האקדמיה למדעים מוסיף במסמך שהגיש לשר החינוך: „אנו עדים לעיוות כיווני מחקר, לאובדן מנהיגות בתחומי מחקר יהודיים, להמנעות מפיתוח כיווני מחקר חדשניים, לאובדן העצמאות המחקרית כתוצאה מהישענות על מקורות חוץ בידע ובתמיכה ולבריחת ידע מן הארץ".

שר החינוך, המכהן בתוקף תפקידו כיושב־ראש המועצה להשכלה גבוהה בישראל, אמר, שהוא תומך בדרישה שהממשלה תסייע באופן ממשי לקידום מערכת המחקר המדעי בארץ.

„אוונטי פופלו" ייצג את ישראל באוסקר

מאת כתב „על המשמר"

הסרט „אוונטי פופלו" ייצג את ישראל בתחרות האוסקר 1987, כך החליטה אתמול מליאת מועצת הסרט הישראלי במשרד התעשיה והמסחר.

יושב־ראש מועצת הסרט הישראלי ומנכ"ל התמ"ס, יוסף בליזובסקי, אמר כי הסרט ישתתף בתחרות האוסקר בקטגוריה של הסרט הזר הטוב ביותר. לקטגוריה זו רשאית כל מדינה לשלוח סרט מקורי אחד.

התסריט של „אוונטי פופלו" ובימויו נעשה על־ידי רפי בוקאי, והפקתו משותפת לבוקאי ול„סרטי קסטל". זהו סרטו הראשון של בוקאי, הוא בוגר אוניברסיטת תל־אביב במגמת הקולנוע.

הסרט עוסק בסיפורה של חוליית חיילים מצרית, שנשארה בשטח ישראל לאחר נסיגת הצבא המצרי מסיני, ומפגשה עם יחידת סיור ישראלית. בסרט מתוארים יחסי הגומלין המתפתחים בין המצרים והישראלים.

„הבימה" יעלה שלוש הצגות בפסטיבל ברלין

לאחר חמישה ימים אינטנסיביים של צפייה בהצגות, פגישות וסיכומים, הזמין מנהל פסטיבל ברלין, ד"ר אולריך אקהרד את התיאטרון הלאומי „הבימה" לפסטיבל ברלין בספטמבר 1987.

הפסטיבל הוא החשוב והיוקרתי ביותר לאמנות הבמה בשפה הגרמנית, ואולי אחד משני הפסטיבלים המרכזיים בעולם.

התיאטרון הלאומי „הבימה" יופיע ב„שילר תיאטר", בבניינו של התיאטרון הלאומי הגרמני, על הבמה הגדולה. בין האורחים הנוספים שיהיו בפסטיבל לצד „הבימה", התזמורת הפילהרמונית הישראלית, האופרה של וינה, ה„בורג־תיאטר" מווינה, הפילהרמונית של לונדון, הפילהרמונית של פריז, להקת הבלט „הקובנט־גרדן" מלונדון ולהקת המחול של פול טיילור מניו־יורק.

מנהל הפסטיבל, ד"ר אולריך אקהרד, בחר שלוש הצגות של „הבימה": במסגרת הקלאסיקה היהודית תוצג „השקיעה" מאת באבל, בבימויו של לובימוב; מחזה ישראלי מודרני „נמר הברבורות" מאת יעקב שבתאי, בבימוי חנן שניר; הצגה נוספת תבחר מתוך ההצגות שיועלו העונה. (שעית)

ראש עיריית גבעתיים יצחק ירון (מימין) מארח את פרופ' ריימונד קורסוני מארה"ב, שחלק משיטות החינוך החדשות שלו מיושמות בביה"ס התיכון „תלם" בגבעתיים, המנוהל בידי אילה רביד (במרכז)

קורפו: אין כל הצדקה לאחד את אגד עם דן

„אנו עומדים בפני מהפכה בתחבורה הציבורית, עם מימוש התוכנית להפעלת רכבות מהירות ומרכבויות. הקואופרטיבים לתחבורה ציבורית אגד ודן יצטרכו להתארגן בעתיד הקרוב בצורה שונה, כדי לפעול במשותף עם הרכבת", הודיע היום שר התחבורה חיים קורפו בדיון בוועדת הכלכלה של הכנסת בנושא איחוד אגד ודן.

מר קורפו שלל מכל וכל את הצורך באיחוד שני הקואופרטיבים וציין, כי אגד, שעבר את הגודל האופטימלי לתפעול, תכנן בעצמו לחלק את הקואופרטיב לשניים. מר קורפו אף ציין כי יש החלטה מסודרת של הממשלה נגד איחוד שני הקואופרטיבים והביע פליאה על שהנושא בכלל מועלה לדיון. (עשית)

הודעה לנושים על כינוס אסיפה כללית שלא מן המנין לצורך קבלת החלטה לפרק את החברה מרצון ולמנות מפרקים וועדת ביקורת

שם החברה:

ז.צ. החברה הבינלאומית־ישראלית למימון השקעות בע"מ (חיפה — 52-096258-2)

ניתנת בזה הודעה, שאסיפת נושים של החברה הנ"ל תתקיים ביום 16.12.86 בשעה 09.30 במשרדי יצחקניא גולדברג ושות' — משרד עורכי־דין, רח' פינסקר 60 תל־אביב, לצורך קבלת החלטה לפי סעיף 323 לפקודת החברות.

בפקודת מועצת המנהלים

אמנון מ. יצחקניא, עו"ד

מזכיר החברה

מעצר גיתית איזראלוב הוארך ב־9 ימים כדי לאפשר הגשת כתב־אישום

המשטרה: הגיע חומר חדש מצרפת שעשוי להפוך לראיה ישירה

גיתית איזראלוב, החשודה ברצח בעלה יוסף איזראלוב מחודש ינואר השנה, תישאר במעצר עוד 9 ימים, כדי לאפשר למשטרה ולפרקליטות להכין ולהגיש כתב אישום נגדה — החליט אתמול שופט בית־משפט השלום בתל־אביב.

השופט ארי זיו־אב לא נענה לבקשת ב"כ המשטרה לעצור את גיתית ל־15 יום, אך דחה גם את בקשת סניגורה, לשחררה בערובה. ראש הצוות החוקר בפרשת איזראלוב, פקד יעקב פלג, מסר, כי גיתית עצורה עד היום בישראל 45 יום, ובקשתו הנוכחית להארכת המעצר נתמכת בבקשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה — כדרישת החוק. הוא הציג לשופט מיסמך חסוי, הכולל ראייה נסיבתית, אותה לא פירט, אך ציין, כי „היא יכולה לדעתנו ליהפך לישירה". לפי רמזים שהשמיע החוקר, מדובר בחומר שהתקבל טלפונית מצרפת, ועתה מצפים שהוא יגיע בכתב. החוקר ביקש שכל החומר החסוי הזה יישאר בידי אנשי הצוות, בטענה כי „היתה חבלה בחקירה בנושא זה, והחשודה יכולה להמשיך ולחבל בה". מכל מקום, הטעים פקד פלג, יש לחקור את גיתית בקשר לחומר הזה, ולכך דרוש זמן נוסף, כמו כן צריך להתקבל חומר חיוני מבריטניה וצרפת.

החוקר הבכיר, כי כל החומר שנאסף יועבר תוך ימי המעצר לפרקליטות, אך מדובר בחומר רב ביותר ויש צורך בזמן נוסף לסיכומו והכנת כתב־האישום על־ידי הפרקליטות.

הסניגור, עו"ד מאיר זיו, טען, כי חקירת המשטרה מתנהלת למעשה כמעט שנה — מאז נרצח יוסף איזראלוב ב־26.1.86 — והיא הוגברה לקראת הסגרתה של גיתית באוקטובר השנה. גם משטרת אנגליה, שעצרה אותה ב־1.7.86, חקרה אותה, והחומר כולו בידי אנשי המשטרה זה מכבר.

„המשטרה, בהיותה בטוחה שיש לה מקרה רצח, השתהתה והתרשלה בחקירה — על חשבון חירותה של החשודה. בכל בקשה להארכת מעצר נטען על חומר חדש כביכול, אך למעשה זה חומר שנלעס כל הזמן והחוקרים דורכים במקום". לפיכך, ביקש הסניגור לשחרר את מרשתו על־אתר, או לחילופין להגביל את המשך המעצר לימים ספורים בלבד.

השופט זיו־אב השמיע בהחלטתו ביקורת מסויימת כלפי המשטרה, אשר חומר המוצג על־ידי חוקריה כיום נמצא בידי היחידה החוקרת זמן רב. לכן יש מקום לבוא בטענה, מדוע לא פעלו להשלמת החקירה עד היום.

עם זאת ציין השופט, כי לגבי החומר החסוי שהוגש לו עתה יש לאפשר למשטרה להשלים את החקירה, אך עליה להסתפק ב־9 ימים, כדי שבמהלכם יוגש כתב־האישום — אם יוגש — ואת יתר ההשלמות ניתן לעשות גם לאחר הגשתו. (עתים)

● גשמי הברכה שירדו, מונעים את קטיף התכורי המיועד ליצוא. עם זאת סבורים כי העיכוב בקטיף לא יפגע בכמות היצוא שתוגבר עם הפוגה בגשמים לקראת חג המולד.

מפ"ם

מפלגת הפועלים המאוחדת

המרכז

לוח פעילות שבועית

מה־20.11.86 עד ה־26.11.86

20.11 סניף טירת־טייבה — 16.00 — נוער מפ"ם — מפגש נוער יהודי ערבי
סניף אשקלון — 19.00 — וולדי מורג, יוסי מרציאנו — מזכירות הסניף

21.11 סניף נהריה — 08.00 — פתיחת חוג למנחים חברתיים
סניף עכו — 15.00 — צבי בארי, שלמה קיבריק — אסיפת חברים

21.11 פתיחת „צוותא" רמת־אביב
בביה"ס אליאנס — בשעה 21.00
הופעה: שלמה גרוניך

22.11 פרס שלום — 10.00 — ח"כ יאיר צבן — הרצאה לסניף פתח־תקוה בקיבוץ
סניף רמת־גן־גבעתיים — 11.00 — ד"ר יהושע רש — שחרית לשבת במועדון רמת־יצחק, הרואה 179
נור יצחק — 14.00 — ח"כ יאיר צבן — שיחה עם קיבוצי האיזור
סניף נצרת עלית — 18.00 — ח"כ אלעזר גרנות — חוג בית + אסיפת הסניף
סניף חולון — 20.00 — חנן ארז, וולדי מורג — נציגי „הבצלת" — תוכנית הסניף המשופץ
מעגל מטעי בית שמש — הדור הצעיר — ליל שימורים

23.11 חולון — ביה"ס קוגל — 08.30 — ח"כ אלעזר גרנות — מפגש עם תלמידי י"ב
סניף נהריה — 09.00 — ח"כ אמירה סרטני — יום בישוב
סניף עכו־צפת — 10.30 — וולדי מורג, שלמה קיבריק — מפגש עם אנשי הסניף

מרכז מפ"ם — תא אחים ואחיות
בשעה 16.00 — עם ח"כ חייקה גרוסמן, שולה ברקן, נעמי ריפתין, דב אלקנתי

סניף קרית־מוצקין — 17.00 — רבקה כהן — הרצאה ביידיש על רחל המשוררת
מרכז מפ"ם — 17.30 — צבי רובל — צוות כלכלי
סניף פתח־תקווה — 18.00 — מנחם רצון — אסיפת גימלאים
„צוותא" תל־אביב — 19.00 — דני פלג — נוער מפ"ם ת"א — מפגש פתוח: „חינוך או שטיפת מוח"

24.11 סניף מסילות — 17.00 — אילן אסיה — מועדון ותיקים
ראשון־לציון — 18.00 — נחום שור — הרצאה במועדון ההסתדרות
סניף נצרת עלית — 18.00 — אילן גילאון — מפגש עם צעירים
סניף תל־אביב — 19.00 — אפרים זילוני — מזכירות הסניף
סניף בית־שאן — 19.00 — אילן אסיה — אסיפת חברים
רמת־אביב — 19.00 — עודד ליפשיץ — תא סטודנטים
סניף חולון — 20.00 — נעמי ריפתין — תא חברות
קיבוץ יד־מרדכי — 21.00 — דב פלג — סמינר רעיוני

25.11 סניף נהריה — 08.30 — יוסי שחר — פגישה עם פעילי האיזור
חיפה — 10.30 — דב אלקנתי — מפגש עם תלמידי י"א
סניף רמת־גן — 10.00 — נתן בקלר — מועדון לחבר
סניף נהריה — 16.00 — פתיחת מועדון דוברי הונגרית
סניף נצרת — 17.00 — דני פלג — מפגש עם נוער מפ"ם
אשקלון, מתנ"ס — 17.00 — משה סמולר — יידיש
סניף באר־שבע — 18.00 — אילן גילאון — מפגש צעירים

26.11 סניף נהריה — 21.00 — מזכירות אזורית
מרכז מפ"ם — 16.00 — מזכירות מפ"ם — סדר היום: הדור הצעיר
סניף בני־ברק — 18.00 — אברהם אחי עזרא — תא חברות
סניף הרצליה — 19.00 — אברהם כהן — יידיש
סניף ירושלים — 20.00 — אילן גילאון — מפגש צעירים
קיבוץ רוחמה — 21.00 — זאב שטרנהל — אסיפת חברים

שולחן לענייני אמריקה הלטינית
ביום א' 23.11 בשעה 20.00, באר־שבע
פגישה אירגונית — חוג קוראי „אנקואנטרו"
יום ב' 24.11 בשעה 16.00
מזכירות אמל"ט

האיגוד המקצועי

20.11 מנועי בית שמש — 10.00 — מפגש הזדהות של ועדי עובדים
מרכז הארץ

21.11 חיפה — מועצת הפועלים — 08.00 — סיעת מפ"ם בחדרו של יחזקאל

23.11 מועצת בית־שמש — 08.00 — מפגש הזדהות של ועדי עובדים
מרכז מפ"ם — 11.00 — נקע מן — הוועדה לטיפול בקשיש
סניף תל־אביב — 17.00 — אברהם מזרחי, רבקה יעקובוביץ — המדור לעובדת השכירה

24.11 הוועד הפועל — 08.30 — אפרים זילוני — עם מזכירי התאחדויות — ריכוז מקצועי
בוח"ר חמניע — 12.30 — חיים כמיל, מיגל ביק, ברוך לרובין — מפגש עם העובדים
סניף חיפה — 18.00 — יוריא לבן, ברוך שיינגרס, אורי שדה, דב אלקנתי — תא הסתדרות הפקידים

26.11 סניף תל־אביב — 10.00 — זמורה בר־נחום, רבקה יעקובוביץ — המדור לעובדת השכירה
בוח"ר פליבה — 13.00 — חיים כמיל, מיגל בוק, ברוך לרובין — מפגש עם עובדים

שופט אורח נשחק בין גלגלי הצדק

מאת ... כתבת „על המשמר"

[illegible]

לאפריים פורטנוי ולמשפחה

תנחומים למות

האם בוכר

קיבוץ מענית

ליוסי כרמון ולמשפחה

אתכם באבלכם במות

האב

צוות הדרכה
של הקיבוץ הארצי

בפלילים

5 שנות מאסר לשלושה על מעשים מגונים בילדה

מאסר חמש שנים בפועל הוטל אתמול על שלושה תושבי מחנה הפליטים שועפאט ליד ירושלים, בני 16־18, לאחר שהורשעו במעשים מגונים בכפייה בילדה בת 12, אותה לקחו בכוח לבונקר הסמוך לשכונת בגבעה הצרפתית בירושלים.

בגזר־דינו מתאר שופט בית המשפט המחוזי בירושלים, יעקב צמח, את האירוע. „שלושת הנאשמים תפסו את הילדה בכוח בידיה וברגליה, הרימו אותה, סתמו את פיה כדי שלא תצעק לעזרה, ולקחו אותה לעבר בונקר נטוש וכזה אחר זה עשו בילדה מעשים מגונים, כאשר הם מאיימים על חייה במילים ובסכינים שנשאו עימם".

בפסק־הדין נאמר, כי שלושת הנאשמים הפשיטו את הילדה בבונקר ועשו בה מעשים מגונים במשך שעה וחצי. לפני שהתירו לה לעזוב את המקום, ניתק אחד הנאשמים מצווארה בכוח שרשרת שענדה וגנב אותה, ונאשם אחר הוציא מידיה בכוח שעון־יד שענדה.

שלושת הנאשמים הורשעו עפ"י הודאתם במעשים מגונים בכפייה בנסיבות מחמירות. (עתים)

בדתה נסיון אונס כדי להגיע לביתה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

נערה בת 13 הגיעה למשטרת עכו וסיפרה לשוטרים שנהג מונית ביצע בה מעשים מגונים וניסה לאנוס אותה.

לדבריה נסעה במונית מירושלים ובדרך התנפל עליה הנהג ועשה בה מעשים מגונים וכמעט אנס אותה, ולא נתן לה לרדת מהרכב עד שהגיעו לחיפה. בחיפה ניצלה הזדמנות של היסח־דעת מצד הנהג ונמלטה ממנו.

אחרי כן עצרה מונית נוספת, בהוגה בידי הנהג שעמו הגיעה למשטרה. בדרך סיפרה לנהג את „שעבר עליה", והלה לקח אותה מיד למשטרת עכו.

לאחר חקירה שנמשכה כ־5 שעות הוברר, כי היא ברחה ממוסד לנערות חוסות ועשתה את דרכה בטרמפים עד חיפה. את הסיפור בדתה מלבה, כדי שהמשטרה תיקח אותה לביתה בטבריה, משום שלא היה לה כסף לשלם בעד הנסיעה במונית שאותה עצרה בעיר הכרמל.

נלכד במירדף מלווה יריות לאחר שניסה לדרוס שוטר

מאת זהבה מזוז, כתבת „על המשמר"

נהג החשוד בנסיון לדרוס שוטר נלכד אתמול במירדף מלווה יריות ברמת־פנקס.

התקרית אירעה אתמול בבוקר, כאשר שוטר אותת לנהג לעצור משום שלא חגר חגורת בטיחות.

המכונית האטה את מהירות נסיעתה ואולם לפתע הגביר הנהג את התאוצה, ולפי החשד ניסה לדרוס את השוטר. השוטר נפגע באופן קל ואילו המכונית נמלטה.

איש המשטרה פתח במירדף אחרי המכונית וירה מאקרחו לעבר צמיגיה. אחד הצמיגים נוקב ורק אז בלם הרכב.

הנג, בן 40 מקריית אונו, נעצר ולפי החשד הוא היה בגילופין.

למשפחת אורון (ג'ומס)

אתכם בצער על מות

חיה ירליכט ז"ל

דבורה ועקיבא שרטר והבנים

לרעיה בר־לב ומשפחתה

אתך באבלך על מות אביך

צבי בכנר

בית גן שמואל

לשמואל, קלרה וכל המשפחה

אתכם באבלכם במות

האם

הלוויה תתקיים היום, יום חמישי, 20.11.86, בקיבוץ בשעה 15.00

קיבוץ רבדים

לאימרי רון, למשפחה ולקיבוץ משמר־העמק

משתתפים בצערכם במות

רחל

קיבוץ הזורע